

Hallituksen esitys eduskunnalle eräitä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta ja lakia työvoimapalveluiden järjestämisestä. Lisäksi ehdotetaan kumottavan eräät työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain pykälät.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työllisyyspalveluihin ja kansainväliseen rekrytointiin liittyviin tehtäviin. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tarjoama työvoimaviranomaisille suunnattu oikeudellinen tuki, osaamisen kehittämisen tuki ja monialaisen palvelun tuki esitetään lakkautettavan. Lisäksi lakkautettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäväksi säädetty työllisyyspalveluihin kytkeytyvät valtakunnalliset asiakas- ja neuvontapalvelut sekä nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennus. Yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyvät valtakunnalliset tieto- ja neuvontapalvelut siirrettäisiin elinvoimakeskusten tehtäväksi. Kansainvälisen rekrytoinnin tehtävät uudelleen järjestettäisiin siten, että Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäväksi säädettäisiin koota tietoa kansainvälisen rekrytoinnin tarpeista sekä ennakoida näitä tarpeita. Samalla poistettaisiin KEHA-keskuksen tehtävistä osaajien maahanmuuton ja työvoiman liikkuvuuden edistämiseen liittyvien valtakunnallisten palveluiden hoitaminen ja siirrettäisiin kyseiset tehtävät Business Finland Oy:lle.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027. Lakkaaviin tehtäviin liittyvät säännökset on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2027.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	5
2 Nykytila ja sen arviointi.....	6
2.1 KEHA-keskuksen työllisyyteen liittyvät lakisääteiset tehtävät.....	7
2.2 KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin tehtävät.....	15
3 Tavoitteet	16
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	17
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	17
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	20
4.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen	20
4.2.2 Vaikutukset kuntien talouteen.....	21
4.2.3 Vaikutukset yrityksiin	22
4.2.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan ja henkilöstöön	23
4.2.5 Vaikutukset viranomaisten keskinäisiin suhteisiin	28
4.2.5.1 Työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvät tehtävät.....	28
4.2.5.2 Yrityksille suunnatut palvelut	31
4.2.6 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen.....	32
4.2.7 Vaikutukset työllisyyteen ja työnhakijoihin.....	33
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	34
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	34
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	36
6 Lausuntopalaute.....	40
7 Säännöskohtaiset perustelut	40
7.1 Laki elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta.....	40
7.2 Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 17 ja 18 §:n kumoamisesta.....	46
7.3 Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä	46
8 Lakia alemman asteinen sääntely	47
9 Voimaantulo	48
10 Toimeenpano ja seuranta	48
11 Suhde muihin esityksiin.....	48
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	48
11.2 Suhde talousarvioesitykseen	48
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	48
LAKIEHDOTUKSET	51
1. Laki elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta.....	51
2. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 17 ja 18 §:n kumoamisesta.....	52
3. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.....	53
RINNAKKAISTEKSTIT	55

LUONNOS

1. Laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta.....	55
2. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.....	58

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Lähivuosien merkittävämpiin julkishallinnon rakenteellisiin uudistuksiin lukeutuva TE-palvelut 2024-uudistus toimeenpantiin 1. tammikuuta 2025. Uudistuksessa työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirrettiin kuntien työvoimaviranomaisille yhteensä 45 työllisyysalueelle. Uudistuksen tavoitteena oli saattaa palvelut lähemmäksi asiakkaita sekä saada kunnan koulutus- ja elinvoimapalvelut paremmin tukemaan työllistymistä ja alueiden elinvoiman vahvistamista.

Työvoimapalveluiden uudistus muutti merkittävästi hallinnollisia rakenteita sekä toimijoiden rooleja ja vastuita. Keskeisimpien toimijoiden roolit ja vastuut perustuvat ensisijaisesti lakiin työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023), jota täydentävät elinvoimakeskuksia ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskeva laki (531/2025), laki kotoutumisen edistämisestä (jäljempänä *kotoutumislaki*, 681/2023) sekä työllistymisen monialaista edistämistä koskeva lainsäädäntö ja niitä täsmentävät valtioneuvoston asetukset.

TE-palvelut 2024-uudistuksen myötä paitsi kuntien myös KEHA-keskuksen tehtävät muuttuivat. KEHA:lle siirrettiin uudistuksessa uusia lakisääteisiä tehtäviä ja vahvistettiin tiettyjä sillä jo ennestään olleita tehtäviä työllisyyspalveluissa. Kuitenkin, uudistuksen käytännön toimeenpanon 1.1.2025 jälkeen sekä KEHA:n että kuntien työvoimaviranomaisten tehtäväjaossa ja vastuissa uudistuneen työvoimapalvelujärjestelmän toimijoina tunnistettiin tarvetta tarkemmalle analyysille. Tarvetta havaittiin niin KEHA-keskuksessa kuin kuntien työllisyysalueilla, työ- ja elinkeinoministeriössä sekä Euroopan julkisten työvoimapalveluiden (PES, Public Employment Services) -verkostossa, joka teki vertailuarvioinnin Suomen mallista syksyllä 2025.

TE-palvelu-uudistuksessa valtiolle annettiin lisäksi osin aiempaa kokoava ja osin uusi tehtävä tarjota valtakunnallisia kansainvälistä rekrytointia tukevia alustoja, rakenteita ja palveluita ja tukea työvoimaviranomaisia kansainvälisen työnvälityksen tehtävässä. Tavoitteena oli vahvistaa Suomen kilpailukykyä globaalissa osaajakilpailussa ja mahdollistaa työmarkkinoiden, yritysten kasvun ja kansainvälistymisen ja TKI-toiminnan muuttuviin tarpeisiin vastaaminen nopeasti ja valtakunnallisesti. Valtion toimet koottiin Business Finlandin ja KEHA-keskuksen muodostamaksi Work in Finland -toiminnoiksi. Uudistuksen käytännön toimeenpanossa on kuitenkin noussut esiin, etteivät kansainvälisen rekrytoinnin viranomaisvastuut valtion sisällä tai suhteessa kuntiin ole kaikilta osin riittävän selkeitä.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteutti talvella 2025–2026 työministerin toimeksiannosta selvityksen KEHA-keskuksen ja kuntien työvoimaviranomaisten rooleista, työnjaosta ja vastuista työllisyyden ja kansainvälisen rekrytoinnin tehtävissä¹ (jäljempänä KEHA-selvitys tai selvitys). Selvityksen tavoitteena oli tunnistaa KEHA-keskuksen ja kuntien työvoimaviranomaisten työnjakoon ja rooleihin liittyviä päällekkäisyyksiä tai epätarkoituksenmukaisuuksia niiden lakisääteisissä työvoimapalveluihin liittyvissä tehtävissä. Selvityksessä arvioitiin, mitkä tehtävät ovat tarkoituksenmukaista säilyttää KEHA-keskuksessa valtakunnallisina tehtävinä, ja missä tehtävissä vastuuta tulisi täsmentää tai siirtää muille toimijoille. Tavoitteena on uudistaa

¹ https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/5c6520b5-d399-49dc-90b3-2344def6e8c4/35d665e0-6e50-42e1-b384-10d54245e5c9/KIRJE_20260226070818.PDF

KEHA-keskuksen työvoimapalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät. Selvityksessä tarkasteltiin myös KEHA-keskuksen roolia työ- ja elinkeinoministeriön tukena ministeriön työvoimapalvelujärjestelmän ohjaustehtävässä.

Selvityksen kohteena olevat KEHA-keskuksen lakisääteiset tehtävät rajattiin koskemaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tehtäviä pois lukien kotoutumisen ja palkkaturvan tehtävät. Selvitys tarkasteli siis seuraavia lakisääteisiä TEM hallinnonalan tehtäviä KEHA-keskuksessa:

- Työllisyyspalveluissa käytettävät palvelualustat, tietojärjestelmät ja rekisterit
- Arviointi, raportointi ja tiedolla johtaminen
- Työvoimaviranomaisille suunnattu oikeudellinen tuki
- Työvoimaviranomaisille suunnattu osaamisen kehittäminen
- PES-koordinaatio
- Monialaisen palvelun tuki ja ONNI-toiminta
- Työttömyysturva (vaativat työvoimapolitiittiset lausunnot)
- Valtakunnalliset asiakas- ja neuvontapalvelut (ml. yritys- ja työnantajapalvelut)
- Työvelvollisuusrekisteri
- Kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin sekä valtakunnalliseen EURES-koordinaatioon liittyvät tehtävät.

Työministeri linjasi selvityksessä esitettyjä ehdotuksia päällekkäisyyksien purkamisesta edistettäväksi, ja linjauksen pohjalta käynnistettiin säädösmuutosten valmistelu. Muutosten tavoitteena on KEHA-keskuksen ja kuntien työvoimaviranomaisten roolien ja vastuiden selkeyttäminen sekä tarkoituksenmukaisempi työnjako valtion ja kuntien välillä sekä valtion sisällä. Säädösvalmistelun yhteydessä arvioidaan myös mahdollisuuksia valtionhallintoon kohdistuviin säästötavoitteisiin vastaamiseksi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä.

Esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros [xx.xx.-xx.xx.2026]. Lausuntoa pyydettiin muun muassa [xx].

Esitys on käsitelty Kuntatalouden ja hallinnon neuvottelukunnassa [xx.xx.2026].

Yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) 6 luvussa säädetään yhteistoiminnasta valtionhallintoa ja yhtä tai useampaa hallinnonala koskeissa asioissa. Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 20.4.2026 yhteistoimintaelimen käsittelemään KEHA-keskuksen eräitä tehtäviä ja näitä tehtäviä hoitavaa henkilöstöä koskevia lainsäädäntöhankkeen asioita. Yhteistoimintaelimen toimikausi on 20.4.-31.12.2026. Työ- ja elinkeinoministeriö, työnantajaosapuolet, pääsopijajärjestöjen nimeämät edustajat ja Business Finland Oy:n luottamusvaltuutetut sopivat yhteistoiminnasta hankkeessa 24.4.2026.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM010:00/2026>.

2 Nykytila ja sen arviointi

Nykytilan kuvauksessa kuvataan niitä KEHA-keskuksen TEM hallinnonalan lakisääteisiä tehtäviä, joihin liittyvän selvityksen ministeriö toteutti talvella 2025–2026. Selvityksessä kartoitettiin keskeisten työvoimapalvelujärjestelmässä toimivien toimijoiden kokemuksia ja näkemyksiä mahdollisista päällekkäisyyksistä tai epätarkoituksenmukaisuuksista KEHA-keskuksen ja kuntien työvoimaviranomaisten tehtävissä, rooleissa ja vastuissa. Selvityksen kohteena oleviin tehtäviin tuli laajalti merkittäviä muutoksia TE-palvelut 2024-uudistuksessa julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirryttyä kunnille 1. tammikuuta 2025. KEHA-selvityksessä kartoitettuja nykytilassa hyvin toimivia tehtäväjakoja ja vastuita tai vaihtoehtoisesti muutosta edellyttäviä ongelmia tai epäkohtia kuvataan ao. tehtävien rinnalla.

TE-palvelut 2024-uudistuksen valmisteluvaiheessa pidettiin keskeisenä, että tiettyjä tehtäviä KEHA-keskukseen keskittämällä, kuten esimerkiksi ministeriön tietotuotannon ja lainsäädäntömuutoksista informoimisen tehtäviä, voidaan ministeriössä keskittyä aiempaa paremmin sen ydintehtävään eli politiikka- ja lainsäädäntövalmisteluun ja toisaalta turvata uudistuksen ylimenovaihetta.

Uudistuksen myötä KEHA-keskuksen työvoimapalvelujärjestelmään liittyvästä tehtäväkokonaisuudesta on tunnistettavissa kolmentyyppisiä tehtäviä:

1. Ennen uudistusta valtion TE-toimistoissa tai ELY-keskuksissa hoidetut tehtävät, joiden säilyminen valtion vastuulla olevina keskitettyinä toimintoina nähtiin tarkoituksenmukaiseksi hajautetussa työvoimapalvelujärjestelmässä, kuten esimerkiksi vastuu tietojärjestelmistä ja työtömyysturvan vaativat asiantuntijalausunnat.
2. Tehtävät, joilla uudistuksen myötä selkiytettiin TEM:n ja KEHA-keskuksen välistä työnjakoa ja kirkastettiin TEM:n ydintehtäviä, kuten esimerkiksi keskitetty tiedontuotanto.
3. Uudistuksen toimeenpanoa ylimenovaiheessa tukevat tehtävät kuten työvoimaviranomaisille suunnattu keskitetty oikeudellinen tuki ja osaamisen kehittäminen.

Kun TE-palvelut 2024-uudistuksen toimeenpanoa on takana jo pian kaksi vuotta, on KEHA-keskuksen tehtäväkokonaisuuden ja mahdollisten päällekkäisyyksien tarkastelu suhteessa kuntien työvoimaviranomaisten tehtäviin ja vastuisiin perusteltua. Kunnat ovat työvoimapalveluiden järjestämisvastuun myötä itsenäisiä lain tulkitsijoita ja velvollisia huolehtimaan sekä henkilö- että yritys- ja työnantaja-asiakkaidensa palveluiden järjestämisestä lainmukaisesti ja yhdenvertaisesti. Kunnat vastaavat oman henkilöstönsä perehdyttämisestä ja osaamisen kehittämisestä niin, että henkilöstön osaaminen vastaa työvoimapalveluiden viranomaisilta edellytettävää osaamista. Samaan aikaan henkilöstön osaamisen tulee vastata työllisyysalueiden aluekohtaisia erityispiirteitä ja strategisia kehityssuuntia.

Kuntien järjestämisvastuulle kuuluvista julkisista työvoimapalveluista ja niihin liittyvistä tehtävistä on vuodesta 2025 alkaen säädetty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023).

Työvoimapalveluiden tarjoaminen asiakkaalle perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen, jonka työvoimaviranomainen arvioi yhdessä asiakkaan kanssa. Työvoimaviranomainen tarjoaa palveluja, jotka parhaiten turvaavat osaavan työvoiman saatavuutta ja edistävät asiakkaan työllistymistä avoimille työmarkkinoille sekä edistävät yritystoiminnan käynnistämistä.

Työvoimaviranomaisella on velvollisuus tarjota työvoimapalveluja asiakkaalle, jonka kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta on kyseisessä kunnassa tai työllisyysalueella. Työvoimaviranomaisen on myös tarjottava työvoimapalveluja työnantajalle tämän koti- tai toimipaikasta riippumatta.

Työvoimaviranomaisen on järjestettävä julkisia työvoimapalveluita. Julkisine työvoimapalveluina työvoimaviranomainen järjestää työnvälityspalvelua, jota tehdään kansallisesti ja kansainvälisesti, tieto- ja neuvontapalveluja, ura- ja työnhakuvalmennusta, työvoimakoulutusta sekä muutosturvakoulutusta. Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös asiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset, kuten palkkatuki, työllistämistuki 55 vuotta täyttäneelle, starttiraha sekä harkinnanvarainen kulukorvaus.

Työvoimaviranomaisen tehtävä on myös työnhakijan palveluprosessiin liittyvät tehtävät, kuten alkuhaastattelun, työnhakukeskustelun ja täydentävien työnhakukeskusteluiden järjestäminen sekä työllistymissuunnitelman tai korvaavan suunnitelman laatiminen ja työnhakuvelvollisuuden asettaminen työnhakijalle. Lisäksi työvoimaviranomaisen tehtävänä on ohjata työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työmahdollisuuksia ja tukea työnhakijan työnhakua sekä ohjata työnhakija hänelle tarpeellisiin palveluihin sekä seurata työllistymissuunnitelman toteutumista.

Lisäksi työvoimaviranomaisen tehtäviin kuuluu myöntää, maksaa ja tarvittaessa takaisinperiä järjestämislaissa säädettyt tuet ja korvaukset henkilöasiakkaille ja työnantajille. Työvoimaviranomaisen tehtäviin kuuluu myös muutosturvaan liittyviä tehtäviä.

2.1 KEHA-keskuksen työllisyyteen liittyvät lakisääteiset tehtävät

Työllisyyspalveluissa käytettävät palvelualustat, tietojärjestelmät ja rekisterit

KEHA-keskus vastaa julkisten työvoimapalveluiden valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista, joihin kuuluvat valtakunnallinen tietovaranto, asiakastietojärjestelmäkokonaisuus sekä palvelualusta. Työvoimaviranomaisella on velvollisuus käyttää työvoimapalvelujen toimeenpanossa valtakunnallista tietovarantoa, palvelualustaa ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta. Asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen sisältyy asiakkuudenhallintajärjestelmä, yleinen avustajajärjestelmä sekä sähköiset asiointipalvelut.

KEHA-keskus vastaa myös asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen liittymiseksi tarvittavien rajapintojen kehittämisestä ja ylläpidosta. Työvoimapalveluiden valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittämistä KEHA-keskus tekee yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa.

KEHA-selvityksen perusteella tietojärjestelmien kehittämiseen liittyy aluekohtaisia eroja kunnissa. Esimerkiksi isojen kaupunkien kaikkia toiveita ei tunnisteta pienemmillä alueilla niille realistisina. Selvityksessä tuotiin esiin, että KEHA:n rooli yhteisten järjestelmien tuottajana korostuu, sillä yhteiset järjestelmät mahdollistavat asiakastiedon sujuvan kulun palveluprosessissa. Tätä pidetään työvoimapalveluiden vahvuutena verrattuna esimerkiksi hyvinvointialueisiin, joiden haasteena on yhteisen järjestelmän puute. Myös KEHA-selvityksessä kuultujen keskeisten sidosryhmien näkemys oli yksimielinen siitä, että KEHA:n perusteltuja ydintehtäviä ovat tietojärjestelmien ja palvelualustojen kehittäminen, arviointi sekä tiedolla johtamisen tukeminen. Digitalisaation edistäminen ja kustannusvaikuttavuuden parantaminen nähtiin tärkeiksi koko järjestelmän toimivuuden kannalta. Lisäksi korostettiin yhteistyön tärkeyttä

työllisyysalueiden kanssa, jotta palvelut voivat toimia yhdenmukaisesti ja tehokkaasti. KEHA-keskuksen rooliin kuuluu KEHA:n ja kuntien työvoimaviranomaisten yhteiskehittämisen koordinointi.

Arviointi, raportointi ja tiedolla johtaminen

KEHA:n tehtäviin kuuluu myös tiedolla johtamisen keinoin seurata ja arvioida työvoimapalvelujen tuloksellisuutta ja toimivuutta sekä tuottaa niitä koskevaa tietoa. Osana valtakunnallisen arvioinnin, raportoinnin ja tiedolla johtamisen tehtävää KEHA-keskus vastaa yhteistyössä TEM:n ja elinvoimakeskusten kanssa valtakunnallisten työllisyyden edistämisen tavoitteiden toteutumisen alueellisesta seurannasta ja analysoinnista. Lisäksi vuoden 2025 alusta lähtien KEHA-keskuksen tehtäviin on kuulunut työvoimapalveluiden seurantamittariston kehittäminen, työvoima- ja kotoutumispalveluiden tuloksellisuuden arviointi ja seuranta sekä työvoima- ja kotoutumispalveluiden digitaalisen raportoinnin kehittäminen ja ylläpito. KEHA-keskus tekee myös monialaisia palveluita koskevaa tiedontuotantoa sekä muita erilaisia tietoaaineistoja, tilastotietokantoja ja datapaketteja työllisyysalueiden ja muiden sidosryhmien tarpeisiin.

Maaliskuussa 2025 KEHA-keskuksen tehtäviin täydentyivät kotoutumisen seuranta ja tiedontuotanto, työnvälitystilaston kehittäminen ja kansallinen/kansainvälinen tilastoyhteistyö, kansallinen työllisyyskatsaus ja Suomen työmarkkinoiden analysointi, työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointi ja työvoimabarometri, kansalliset toimialakatsaukset, työvoimapolitiittinen tutkimus ja muut selvitykset sekä kansainvälisen rekrytoinnin kohtaanto- ja ennakointimalli. Lisäksi KEHA-keskus osallistuu työvoimapalvelujärjestelmän tilaa koskevan arvioinnin valmisteluun hallituskausittain.

KEHA-keskuksen tiedolla johtamisen tehtäväkokonaisuudessa koordinoidaan myös valtakunnallisia tietoon ja tiedolla johtamiseen liittyviä verkostoja kuten esimerkiksi valtakunnallinen tiedolla johtamisen verkosto, jonka tarkoituksena on käsitellä yleisesti työvoimapalveluiden tiedolla johtamiseen liittyviä kysymyksiä, jakaa tietoa ja käynnistää yhteistyökokonaisuuksia sekä työvoima- ja osaamistarpeiden koordinaatioryhmä, joka käsittelee työvoimabarometriin, alueellisiin kehitysnäkyymiin ja muihin valtion ennakointiprosesseihin liittyviä kysymyksiä.

KEHA-selvityksen perusteella eri työllisyystoimijat pitävät KEHA-keskuksen valtakunnallisen tiedolla johtamisen tehtävää tärkeänä: on oltava kansallinen neutraali taho, joka tuottaa yhteistä seurantatietoa pirstaleisen tiedontuotannon sijaan. Valtakunnallisesti koordinoitu seurantakokonaisuus on välttämätön myös TEM:lle, jolla on työvoimapalvelujärjestelmän yleinen ohjauksen, kehittämisen ja valvonnan tehtävä. Tiedolla johtamisen toiminto tukee mahdollisimman tarkan tilannekuvan rakentamista työvoimapalvelujen toiminnasta. Samalla se luo perustan valtakunnalliselle ohjaukselle, poliittiselle päätöksenteolle ja lainsäädäntövalmistelulle. Nämä toiminnot edellyttävät systemaattista ja luotettavaa tietopohjaa työvoimapalvelujen kehityksestä sekä uudistuksen alueellisista vaikutuksista. Lisäksi tietojohtaminen mahdollistaa palvelujen saatavuuden, laadun ja tuloksellisuuden yhdenvertaisuuden seurannan eri alueilla ja asiakasryhmissä

Työvoimapalveluiden tietotarpeet ovat kuitenkin olennaisesti erilaisia kuin aiemmin valtion TE-toimistojen aikana. Siksi KEHA:n on tärkeää tehdä tiedolla johtamisen kehittämistyötä yhteistyössä tiedon käyttäjien eli kuntien ja ministeriön kanssa.

Työvoimaviranomaisille suunnattu oikeudellinen tuki

LUONNOS

Uudenmaan ELY-keskus vastasi keskitetysti TE-toimistojen ja kuntakokeiluun kuuluvien kuntien oikeudellisesta tuesta 31.12.2024 saakka. TE-palvelut 2024-uudistuksessa KEHA-keskuksen tehtäväksi tuli työvoimaviranomaisille suunnattu oikeudellinen tuki, joka tarkoittaa neuvonnan antamista työvoimaviranomaisille keskeisissä substanssilaeissa ja niiden toimeenpanossa. Toisin sanoen KEHA-keskus neuvoo työvoimaviranomaisia lakien tulkinnassa ja tuottaa oikeudellista tukimateriaalia lakien soveltamiseksi käytännössä, mutta neuvonta ja materiaalit eivät ole oikeudellisesti sitovia, vaan yhdenmukaisia soveltamiskäytäntöjä varmistavia suosituksia.

Oikeudellinen neuvonta kohdistuu ensisijaisesti työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettuun lakiin (381/2023), työttömyysturvalakiin (1290/2002), yleistukilakiin (48/2026) sekä kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin (681/2023).

Oikeudellisen tuen toiminto tuottaa tukimateriaalia työvoimaviranomaisille sekä koulutuksia keskeisistä substanssilakien lainsäädäntöuudistuksista.

KEHA-selvityksen perusteella KEHA:n näkemys on, että oikeudellista tukimateriaalia on tärkeää olla valtakunnallisesti, mutta samaan aikaan rajanveto riittävän tai liian vähäisen tuen antamisessa on haastavaa. Kunnissa tulkitaan lainsäädäntöä itsenäisesti ja omista alueellisista lähtökohdista käsin.

Lupa- ja valvontaviraston laillisuusvalvojan näkemyksen mukaan kunnilla itsellään tulisi olla riittävää oikeudellista ja koulutusosaamista lainsäädännöstä kuntien vastatessa palveluiden järjestämisestä ja tehtäväänsä liittyvien lakien tulkinnoista.

KEHA-selvityksen perusteella kunnissa koetaan, että KEHA-keskuksen lainsäädäntötulkinnat välittyvät kuntien henkilöstölle kuntien omien linjaorganisaatioiden ohi, niissä voi olla puutteelliset perustelut eikä kunnissa voida arvioida tulkintojen paikkansapitävyyttä osana kuntien omaa lainsoveltamistyötä. Osa kuntien edustajista kertoi hyödyntävänsä KEHA:n tarjoamaa oikeudellista tukea vain satunnaisesti ja KEHA:n seurantatietojen mukaan on myös työllisyysalueita, jotka eivät ole olleet yhteydessä KEHA:n oikeudelliseen tukeen kertaakaan (1-10/2025).

KEHA-selvityksen mukaan TEM näkee oikeudellisen tuen toiminnon kaksijakoisesti. Toisaalta valtakunnallisille soveltamisohjeille koetaan olevan tarvetta, sillä ilman niitä lain tulkinnat pirstaloituvat paikallisesti. Toisaalta kuntien ollessa järjestämisvastuussa työvoimapalveluista, ei valtion tuottama oikeudellinen tuki voi olla oikeudellisesti sitovaa ja siksi sen merkitys käytännön soveltamisessa on vain rajallinen.

Työttömyysturva (vaativat työvoimapoliittiset lausunnot)

Työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään työvoimaviranomaisen sekä KEHA-keskuksen työttömyysturvatehtävästä. Työvoimaviranomaisen tehtävä on antaa tietyistä työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisista edellytyksistä lausunto etuuden maksajalle, eli Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle. Työvoimaviranomainen ratkaisee omalla toimialueellaan työnhakijan työttömyysturva-oikeutta koskevat työvoimapoliittiset edellytykset ja antaa asiakkaanaan olevaa työnhakijaa koskevan työvoimapoliittisen lausunnon työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä etuuden maksajalle. Tehtävä koskee sellaisia työvoimapoliittisia lausuntoja, joihin ei liity työvoimapoliittista harkintavaltaa tai joihin liittyy vain vähäistä harkintavaltaa.

KEHA-keskus puolestaan hoitaa keskitetysti vaativat työvoimapolitiittiset lausunnot eli ratkaisee valtakunnallisesti kaikkien työvoimaviranomaisten työnhakija-asiakkaiden työttömyysetuuden saamisen edellytykset työvoimapolitiittista harkintaa edellyttävissä tilanteissa ja hoitaa em. asioihin liittyvät valitusasiat. Harkintaa vaativia tilanteita ovat esimerkiksi yritystoiminnan ja opiskelun pää- ja sivutoimisuuden arviointi sekä työttömyysturvaseuraamusten (korvauksettomien määräaikojen eli karenssien ja työssäolovelvoitteiden) asettaminen.

KEHA-keskus tuottaa työvoimaviranomaisille suunnattua työttömyysturvalain ja yleistukilain tukimateriaalia sekä koordinoi valtakunnallista työttömyysturvan yhteistyöverkostoa tarjoamalla digitaalisen työskentely-ympäristön ja fasilitoimalla verkoston kokouksia. Yhteistyöverkoston keskeisenä tavoitteena on saada käsiteltyä työnhakija-asiakkaiden työttömyysturva-asiat mahdollisimman sujuvasti ja nopeasti, yhteisen ymmärryksen luominen sekä yhteinen kehittäminen työttömyysturvan kokonaisuudessa.

KEHA-keskuksen työttömyysturvatehtävä kerryttää tietoa mm. työmarkkinoista, työnhakijoiden työmarkkinakäyttäytymisestä, kuntien palvelutoiminnasta sekä osaamisen kehittämisestä ja yritystoiminnan harjoittamisesta.

Selvityksen perusteella KEHA-keskuksen keskitetty tehtävä työttömyysturvan vaativissa asiantuntijalausunnoissa nähdään tarkoituksenmukaisena säilyttää ennallaan myös jatkossa yhdenmukaisen lausuntokäytännön ja käsittelyaikojen yhdenmukaistamisen vuoksi. TEM tai kunnat eivät nostaneet esimerkkejä päällekkäisyydestä jaettuun työttömyysturvatehtävään liittyen. Työllisyysalueilla KEHA-keskus nähdään kumppanina yhteisessä asiakaspalveluprosessissa, jota kuvataan sujuvaksi. Työvoimapalveluiden ja KEHA-keskuksen työttömyysturvatehtävän laillisuusvalvonnasta vastaava lupa- ja valvontavirasto toi esiin, että laillisuusvalvojan näkökulmasta työttömyysturvaprosessissa on nähtävissä päällekkäisyyttä asiakkaan näkökulmasta tarkasteltuna, sillä asiakkaille näyttäytyy epäselvänä, kenestä asiakas on kantelemassa tai kuka/mikä taho on ollut lausunnonantajana. Ministeriöstä todetaan, että mikäli työnjaon tämentämistä tulee tehdä yksityiskohtaisemmaksi, on siihen valmius olemassa.

Valtakunnalliset asiakas- ja neuvontapalvelut

Valtakunnalliset asiakas- ja neuvontapalvelut (ml. yritys- ja työnantajapalvelut) siirtyivät TE-palvelut 2024-uudistuksessa KEHA-keskukselle. Keskitettyjen asiakas- ja neuvontapalveluiden nähtiin olevan keskeisessä roolissa erityisesti uudistuksen toimeenpanovaiheessa kuntien työllisyysalueiden sujuvan toimeenpanon tukena. Sitä ennen asiakas- ja neuvontapalvelut tuotettiin keskitetysti työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksessa (TE-aspa). KEHA-keskus antaa kansalaisille valtakunnallisesti työttömyysturvaan liittyvää yleisneuvontaa sekä työvoimapalveluiden valtakunnallisten sähköisten palveluiden käyttöä koskevaa neuvontaa.

KEHA-selvityksen perusteella KEHA-keskuksessa on tunnistettu, että voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvan toimivallanjaon näkökulmasta, tiettyjen tehtävien osalta myös neuvontavelvollisuus suhteessa kansalaisiin edellyttäisi selkeyttämistä. Asiakkaalle tulisi olla selvää, mikä taho vastaa neuvonnasta käsillä olevassa tilanteesta ja ko. toimijan tulisi ottaa neuvonnasta myös vastuu. Myös kunnat nostivat esiin, että neuvontapalveluihin liittyy selkeä operationaalinen rajapinta. Lisäksi kunnat pohtivat, mitä KEHA-keskuksen valtakunnallinen neuvonta käytännössä sisältää, ohjataanko sieltä asiakkaita alueellisille toimijoille ja millä tavoin neuvonta kytkeytyy paikalliseen palveluverkostoon. Lupa- ja valvontaviraston laillisuusvalvonta toi esitaan esiin huolen useiden neuvontakanavien rinnakkaisuudesta, joka voi johtaa epäselvyyteen siitä, mikä toimija kantaa viimekätisen vastuun asiakkaasta.

Työvoimaviranomaisille suunnattu osaamisen kehittäminen

KEHA-keskuksen lakisääteisiin tehtäviin kuuluu myös työvoimaviranomaisille suunnattu osaamisen kehittäminen, joka tuli KEHA-keskuksen tehtäväksi TE-palvelut 2024-uudistuksessa. KEHA-keskus tukee työvoimaviranomaisia järjestämällä valtakunnallisia koulutuksia sähköisistä palveluista ja tietojärjestelmistä sekä merkittävistä lakimuutoksista, ylläpitämällä verkko-oppimisympäristöä, jolla tarjotaan verkkokoulutuksia, sekä koordinoimalla perehdyttäjä- ja kouluttajaverkostoa. Lisäksi KEHA-keskus tarjoaa valtakunnallisia tapahtumia ja infotilaisuuksia. Koulutusten osaamisalueita ovat:

- asiakasosaaminen
- työttömyysturva
- tietojärjestelmät
- palvelut henkilöasiakkaille
- palvelut työnantajalle ja aloittavalle yrittäjälle
- palvelut kotoutujalle
- työmarkkinat toimintaympäristönä
- viranomaisena työvoimapalveluissa
- osaamisen johtamisen edellytykset

KEHA-selvityksessä KEHA-keskus korostaa, että sen tarjoama osaamisen kehittämisen tuki on kunnille maksutonta ja vapaaehtoista. KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan lainsäädäntö määrittelee selkeästi työllisyysalueiden vastuun oman henkilöstönsä osaamisen johtamisesta. Toimijoiden yhteisessä viestintä- ja vuorovaikutusalusta Tuutissa kerätty henkilöstöpalaute kuitenkin osoittaa KEHA-keskuksen mukaan, ettei työnjako KEHA:n ja työvoimaviranomaisen välillä näyttäydy kentällä selkeänä. Saadun palautteen perusteella on voitu päätellä, ettei kuntien työllisyyspalveluiden henkilöstö aina hahmota, missä kulkee raja KEHA:n tehtävien ja työvoimaviranomaisen vastuiden välillä. Esimerkiksi on kritisoitu sitä, ettei KEHA-keskus enää tuota tiettyjä sellaisia materiaaleja, joita TE-toimistojen aikana pidettiin tavanomaisena tukena. Tämä osaltaan johtunee siitä, että kuntiin siirtyi useita tuhansia asiantuntijoita valtion TE-toimistoista, joissa oli totuttu KEHA-keskuksen aiempaan rooliin ja tukeen.

KEHA-keskuksen mukaan henkilöstö tukeutuu KEHA:n suuntaan etenkin pienemmillä työllisyysalueilla toivoen, että KEHA-keskus antaisi konkreettisia toimintamalleja tai ratkaisuja eri tilanteisiin. KEHA-keskus kuitenkin painottaa, että sen tehtävänä on tarjota tukea ja ohjeistusta, ei määrittää, miten kuntien tulee toimia yksittäisissä asiakastilanteissa tai prosesseissa.

Kunnissa ja kaupungeissa esiintyy selvityksen mukaan näkemystä, etteivät KEHA:n tarjoamat koulutussisällöt tue kuntien omia strategisia tarpeita. Osaamisen kehittämisen sisällöt ovat osin irrallisia suhteessa kaupunkien omiin linjauksiin ja kehittämissprioriteetteihin. Kunnilla on omat määrärahat henkilöstönsä kouluttamiseen ja toisaalta henkilöstö haluaa kuitenkin osallistua KEHA:n koulutuksiin, vaikka johto kieltäisi. Työllisyysalueilla ajatellaan muutoksen lähtevän henkilöstön kautta, jolloin pitää oppia pois vanhasta eivätkä KEHA:n tuottamat koulutukset tue tätä muutosta. KEHA:n koulutusroolin toivotaan rajautuvan järjestelmäteknisiin asioihin eikä esimerkiksi asiakaskohtaamisiin.

Monialaisen palvelun tuki ja ONNI-toiminta

Laissa työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023) on vuodesta 2025 alkaen säädetty työvoimaviranomaisen tehtävistä monialaisen tuen yhteistoimintamallissa ja nuorten

monialaisen tuen yhteispalvelussa. Monialaisen tuen yhteistoimintamalli on työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja KELA:n kokonaisuus.

KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluu työvoimaviranomaisille suunnattu monialaisen palvelun tuen tehtävä, joka koskee nuorten Ohjaamoja, työllistymistä edistävää monialaisen tuen yhteistoimintamallia, maahanmuuttajien osaamiskeskustoja sekä maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluita. Palvelu tarjoaa valtakunnallista viestinnän tukea, fasilitoi vertaisoppimista, tukee yhdenmukaisempaa tiedontuotantoa sekä järjestää koulutuksia (mm. ohjausosaamisen, työllisyyden ja osaamisen johtamisen teemat). KEHA-keskuksen tukitoimien hyödyntäminen on työllisyysalueille vapaaehtoista.

KEHA-selvityksen mukaan näkemykset toiminnon onnistumisesta ja sen asemasta vaihtelevat KEHA-keskuksessa. Toisaalta toiminnon kerrotaan saavan kentältä myönteistä palautetta ja TYM-johtajat sekä Ohjaamo-verkostot pitävät KEHA:n mukaan tarjottua tukea arvokkaana. KEHA:n mukaan monialaisen palvelun verkostoissa työnjakoa pidetään selkeänä. Toisaalta pohditaan, onko monialaisten palvelujen tuki valtakunnallisesti merkittävä tehtävä strategisesta näkökulmasta arvioituna ja millä resursoinnin tasolla valtion kannattaa panostaa sen toteuttamiseen. Haasteiksi nostetaan erityisesti toimintaympäristön muutokset, kuten kuntouttavan työtoiminnan aseman uudelleen määrittely, sekä resurssien riittävyys suhteessa kentän moninaisiin ja muuttuviin tarpeisiin.

Selvityksen mukaan C6-kaupungeissa ei ole hyödynnetty monialaisen palvelun tukea, sillä kunnilla on omat monialaisen palvelun asiantuntijat. Isot kaupungit eivät tunnista KEHA:n roolia, vaan näkevät hyvinvointialueet keskeisinä kumppaneina. Muiden selvityksessä kuultujen työllisyysalueiden edustajat kertovat arvostavansa KEHA:n verkostotukea ja koordinoitua. Kuntien mukaan KEHA-keskus järjestää toimijoille verkostoitumista ja kokouksia suhteellisen säännöllisesti. KEHA:n roolia kuvataan koollekutsujaksi ja tiedonkasaajaksi.

Nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennuksen eli ONNI-toiminnan tarjoaminen siirtyi KEHA-keskuksen tehtäväksi 1.1.2025. Sitä ennen Ohjaamoissa toteutettavaa valmennusta organisoitiin Uudenmaan TE-toimistosta. Valmennuksella vahvistetaan nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja poistetaan koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen esteitä. Toiminnalla pyritään vahvistamaan nuorten työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun moniammatillisuutta. Palvelua on lähtökohtaisesti tarjottu toimipisteissä alueilla, joilla palvelun tarve on suurin, kun määritelmänä on käytetty työttömien nuorten määrää ja työttömyysastetta. Palvelua on uudistettu ns. tilauspohjaiseksi, jolloin alueet voivat tarpeensa mukaan tilata valmennusta Ohjaamoonsa.

KEHA-keskus myös seuraa valmennuksen vaikuttavuutta ja neuvottelee kuntatoimijoiden tai hyvinvointialueiden kanssa toteutuneesta valmennuksesta: kunnat voivat neuvotella KEHA-keskuksen kanssa palvelun järjestämisestä alueellaan, sillä Ohjaamoja on 89 ja ONNI-resurssia 24 henkeä eli fyysisesti valmennusta ei riitä kaikkialle. Tästä syystä KEHA-keskus on käyttänyt valmennuksen toteuttamiseen myös etäyhteyttä. Vaikuttavuutta on seurattu mm. NPS:n (Net Promoter Score) -asiakastyytyväisyysarvioinnin kautta sekä nuorten itsearviointikyselyllä, jolla selvitetään nuoren kokemaa subjektiivista muutosta valmennuksen aikana.

KEHA-selvityksen mukaan KEHA-keskus on tunnistanut joissain tehtävissään päällekkäisyyksiä kuntien tehtäviin, ja näistä yksi on ONNI-toiminto. Kuntien osalta painottuvat näkemykset, että ONNI-toiminnon tarkoitus ja rooli näyttäytyvät epäselvinä eikä toiminto välttämättä kohtaa työllisyysalueen arkea.

PES-koordinaatio

KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluu myös Euroopan julkisten työvoimapalvelujen verkoston (PES= Public Employment Services) toiminnan operatiivinen koordinaatiotehtävä, josta aiemmin vastasi TEM. Koordinaatiotehtävä siirtyi KEHA-keskukseen 1.1.2025. KEHA-keskuksen vastatessa työvoimaviranomaisille keskitetysti tarjottavan digitaalisen raportointikokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpitämisestä, mahdollistaa se myös TE-palveluiden järjestämisen kannalta keskeisten perustoimintojen seurannan. Lisäksi KEHA-keskus arvioi työvoimapalveluiden tuloksellisuutta ja toimeenpanoa kerran vuodessa alueellisten ja valtakunnallisten asiantuntija-arvioiden avulla. Näiden tehtävien myötä KEHA-keskuksella on hyvä kokonaiskuva kunnille ja työllisyysalueille siirtyneiden palvelujen toimeenpanosta, jonka myötä myös keskeinen rooli PES-verkoston toimintaan osallistumisessa on perusteltu.

Koordinaatiotehtävään kuuluu PES-verkoston työstä viestiminen, verkoston tunnistamista hyivistä käytänteistä tiedottaminen sekä verkoston tuottaman tiedon ja materiaalin jakaminen valtakunnallisesti. Tehtävään kuuluu tukea työvoimaviranomaisia kansainvälisten verkostojen luomisessa ja kehittämisessä sekä huolehtia työvoimaviranomaisten osallistamisesta PES-verkoston toimintaan ja vertais- ja vertailuoppimista edistäviin tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Lisäksi PES-koordinaatiotehtävän kautta välitetään valtakunnallista kokonaiskuvaa verkostolle, osallistutaan PES-verkoston johtokunnan sekä AFEPA (Advisers for European PES Affairs) -verkostojen tapaamisiin sekä PES-verkoston arviointikäynteihin Suomen edustajana. Suomeen tehtävien verkoston arviointikäyntien valmistelu kuuluu myös koordinaatiotehtäviin.

Tehtävään ei KEHA-selvityksen mukaan liity tunnistettuja päällekkäisyyksiä kuntien työvoimaviranomaisten tehtävien kanssa.

Työvelvollisuusrekisteri

TEM:llä, KEHA-keskuksella ja työvoimaviranomaisilla on työvelvollisuusrekisterin yhteisrekisterinpitäjäys. Tehtävänjaon mukaan KEHA-keskus perustaa rekisterin ja vastaa rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekisteriin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta. Lisäksi KEHA-keskus vastaa työvelvollisuusmääräyksen antamisesta ja toimeenpanosta Ahvenanmaan maakunnassa.

Työvelvollisuusrekisterijärjestelmä on tekninen järjestelmä, jonka avulla työvelvollisuusrekisterin tietoja voidaan hyödyntää. KEHA:lle kuuluvat järjestelmän ylläpito, tekninen kehitys ja toimivuuden testaaminen määräajoin. Lisäksi tehtäviin kuuluvat järjestelmän käyttöön perehdyttäminen, järjestelmän käytön tuki työvelvollisille ja työnantajille sekä käyttöoikeuksien tekninen avaaminen. Lisäksi KEHA-keskus tuottaa prosessia tukevaa materiaalia.

Tehtävään ei KEHA-selvityksen mukaan liity tunnistettuja päällekkäisyyksiä kuntien työvoimaviranomaisten tehtävien kanssa.

Yritysneuvontapalvelut

KEHA-keskus hoitaa nykyisin sekä työvoimapalveluihin että yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä neuvontapalveluja. Ennen vuotta 2025 näitä tehtäviä hoidettiin Etelä-Savon ELY-keskuksessa. KEHA-keskus antaa työvoimapalveluiden valtakunnallisten sähköisten palveluiden käyttöä koskevaa neuvontaa keskitetysti myös työnantajille (palkkatuki ja

starttiraha). KEHA-keskuksen tuottama neuvontakokonaisuus tukee monikanavaisesti ja monikielisesti hyvin erilaisia asiakassegmenttejä; henkilöasiakkaita, työnantajia ja yrittäjiä sekä viranomaisia (ml. kunnat). KEHA-keskukseen on nykyisellään sijoitettu Yritys-Suomi ja Yrittäjän Talousapu -puhelinpalvelut, jotka siirtyivät vuoden 2025 alusta Etelä-Savon ELY-keskuksessa erillisyyksikkönä sijainneelta työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskukselta KEHA-keskukselle.

Näissä palveluissa lainsäädäntöperusta on EU-lainsäädännössä, joka suurelta osin määrittää myös näiden palveluiden neuvontasisältöjä. Yritys-Suomi-puhelinpalvelu vastaa yrityksen perustamisneuvonnasta yleisneuvonnan tasolla em. EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja jatko-ohjaa valtakunnallisesta puhelinpalvelusta ja muita palvelukanavia hyödyntäen asiakkaan alueelliseen syvennettyyn neuvontaan. Yrittäjän Talousapu -palvelu on suunnattu maksuvaikeuksissa oleville yrittäjille. Palvelu muodostuu valtakunnallisesta puhelinpalvelusta, verkkosivustosta sekä alueellisesta tukipalvelusta. Neuvontaa annetaan suomen, ruotsin ja englannin kielellä. Yritysneuvontapalveluidenstrateginen ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

Yritys-Suomi-neuvonta on EU-jäsenmaita velvoittavan palveludirektiivin (2006/123/EY) ja yhteisestä digitaalisesta palveluväylästä annetun (Singel Digital Gateway) asetuksen ((EU) 2018/1724) mukainen neuvonta- ja ongelmanratkaisupalvelu, keskitetty asiointipiste (www.suomi.fi/yritykselle) yritykselle ja yrityksen perustajille. Yritys-Suomi-neuvonta Suomessa on osa Your Europe -portaalia. Neuvontaa annetaan rajat ylittävästi mm yrityksen perustamisen ja yritystoiminnan harjoittamiseen Suomessa. Yritys-Suomi-neuvontaan liittyvä organisaatio- ja hallintorajat ylittävä neuvontatehtävä ja sen sisällöt on täsmennetty kirjallisesti kumppaniverkoston kanssa (yhteistyöverkosto EVK, Finnvera, BF, Tulli, Vero ja DVV).

Yrittäjän talousapu -neuvontapalvelu on kehitetty kansalliseksi varhaisen tuen toimintamalliksi, joka tarjoaa maksutonta ja luottamuksellista neuvontaa talous- ja maksuvaikeuksiin ajautuneille pk-yrittäjille. Se on osa laajempaa Early Warning Europe -toimintamallia, joka on EU:n tukema varhaisen varoituksen järjestelmä. Sen tavoitteena on auttaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä taloudellisessa kriisissä ennen konkurssia tai pysyvää vaikeutta. Palvelun kehittämisen taustalla ovat EU:n maksukyvyttömyysdirektiivi sekä ennakoivien uudelleenjärjestelyjen direktiivi, joiden mukaan jäsenvaltioiden tuli luoda varhaisen varoituksen järjestelmiä yrittäjien maksukyvyttömyyden ehkäisemiseksi.

Yritys-Suomi-neuvontaan tuli vuonna 2025 kontakteja yhteensä 20 500 kpl, joka on vähemmän kuin vuonna 2024. Suosituin kanava yrittäjille ja työnantajille on edelleen puhelin, jonka osuus kontakteista oli yli 70 %. Chat kasvatti viime vuonna suosiotaan: chat kontakteja oli kaikista yhteydenotoista n. 15 %, suunnilleen saman verran, kun yhteydenottoja tuli palvelupyynnöinä. Tyypilliset kysymykset liittyivät yrityksen perustaminen (suunnittelusta aina rekisteröintiin saakka), Suomi.fi yritysten puolesta asiointiin ja valtuuttamiseen, yleiseen yritystoimintaan liittyvään neuvonta (mm. rahoitus, verotus, luvat, ilmoitukset), palkkatukien ja starttirahojen sähköinen haku sekä työmarkkinatorin sähköisiin palveluihin mm. työpaikkailmoittamiseen. Asiakastyytyväisyys on ollut tyypillisesti hyvin korkea ja näin myös vuonna 2025. Asiakastyytyväisyys kysely oli viime vuonna käytössä vain chat-kontakteissa ja palvelupyynnöissä: kummassakin keskiarvo oli 4,5, (asteikolla 1–5).

Yrittäjän talousapu- palveluun tuli vuonna 2025 yhteensä 3 991 yhteydenottoa, joista puheluita 3 357 ja sähköisiä yhteydenottopyyntöjä 634 vastausprosentin ollessa lähes 90 %. Määrä on pienempi kuin vuonna 2024, mutta suurempi kuin 2023. Asiakaspalaute on hyvää teeman haasteellisuudesta huolimatta.

2.2 KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin tehtävät

Valtion kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden tavoitteena on vahvistaa Suomen kilpailukykyä globaalissa osaajakilpailussa ja mahdollistaa työmarkkinoiden, yritysten kasvun ja kansainvälistymisen ja TKI-toiminnan muuttuviin tarpeisiin vastaaminen nopeasti ja valtakunnallisesti. Tähän liittyvät työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan kansainvälisen rekrytoinnin tehtävät on koottu Work in Finland -toimintoon, jota hoitavat yhteistyössä KEHA-keskus ja Business Finland Oy.

KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin tehtävistä säädetään laissa elinvoimakeskuksista ja työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (935/2025). Lain mukaan KEHA-keskuksen tehtävänä on hoitaa valtakunnallisia palveluja, joilla edistetään osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman liikkuvuutta (kansainvälisen rekrytoinnin palvelut). Business Finlandin tehtävänä on puolestaan osaajien maahanmuuton edistäminen Suomeen sisältäen mm. toimet osaajien houkuttelemiseksi, palvelupolkujen kehittämiseksi ja kansainvälisen rekrytoinnin edistämiseksi (1146/2017).

KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin sisältyy kansainvälistä rekrytointia koskevan kysyntä- ja tarjontatiedon kokoaminen, kansainvälistä rekrytointia koskeva neuvonta, kansainvälistä rekrytointia edistävät tapahtumat ja kampanjat sekä kansainvälistä rekrytointia koskevat kehittämispalvelut. KEHA-keskus hoitaa myös EU-lainsäädännön (asetus (EU) 2016/589) mukaisia Euroopan työnvälitysverkoston (EURES) kansallisen koordinaatiotoimiston tehtäviä. KEHA-keskuksen tuottamien palveluiden perusteena on, että niihin liittyy valtakunnallista tai yliaalueellista koordinaatiotarvetta tai sellaista palvelutarvetta, johon ei voida riittävästi vastata työvoimaviranomaisen palveluilla tai muilla paikallisen tai alueellisen tason palveluilla.

Work in Finlandin ja sen osana KEHA-keskuksen palveluilla edistetään valtion ydintavoitteita työvoiman maahanmuuton sujuvoittamiseksi sekä hyväksikäytön ja väärinkäytösten ehkäisemiseksi. KEHA-keskus mm. tuottaa tietoa politiikka- ja lainvalmistelun tueksi, jakaa luotettavaa tietoa osaajille, neuvoo työnantajia sekä tarjoaa valtakunnalliset tietojärjestelmät kohtaanon tueksi. Tehtävien hoitaminen valtakunnallisen toiminnon kautta on katsottu tarpeelliseksi edistettäessä valtion työvoiman maahanmuuton politiikkatavoitteita ja lainsäädännön toimeenpanoa.

KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin tehtävän tarkoituksena on lisäksi tuottaa kuntien hyödynnettäväksi työnantajille suunnattuja palveluita. TE-palvelu-uudistuksen myötä kansainvälisen rekrytoinnin palvelujärjestelmää ryhdyttiin rakentamaan keskeisesti juuri KEHA-keskuksen ja kuntien työllisyysviranomaisten yhteistyölle ja yhteiselle yritysasiakasprosessille, jossa kuntien työllisyysviranomaisten oli tarkoituksena ohjata yrityksiä Work in Finlandin kansainvälisen rekrytoinnin tukitoimien piiriin.

Work in Finland palveli vuonna 2025 yhteensä 1584 työnantajaa asiakastapaamisissa, neuvonnassa ja muissa työnantajapalveluissa. Käytännössä palveluihin ei kuitenkaan juurikaan ole ohjautunut kunnista, eikä monilla kunnilla KEHA-selvityksen mukaan ole selkeää kuvaa KEHA-keskuksen tarjoamista palveluista. Work in Finlandin ja työvoimaviranomaisten yhteisten asiakkuusprosessin luomisessa ei ole onnistuttu, minkä myötä palveluihin liittyvä yrityskontaktointi ja -ohjaus on noussut KEHA-keskuksen ja kuntien välisen työnjaon epäselvyydeksi.

Kansainvälisen rekrytoinnin palvelujärjestelmä on toiminut nykyisessä muodossaan vasta vuodesta 2025 eikä siihen liittyvä viranomaiskenttä tai -yhteistyö ole ehtinyt vakiintua. Toimintaa on jouduttu käynnistämään tilanteessa, jossa kysyntä kansainväliselle rekrytoinnille on heikon taloustilanteen vuoksi ollut ylipäättään vähäistä, mikä on osaltaan vaikeuttanut hedelmällistä yhteistyötä. Valtion ja kuntien kansainvälisen rekrytoinnin yhteistyön perustaminen työllisyyden edistämisen rakenteisiin on lisäksi osoittautunut osin epätarkoituksenmukaiseksi, sillä työllisyyspalveluiden ensisijaisena tehtävänä on alueen työnhakijoiden työllistämiseen. Kuntien elinvoimatoimijat ja TKI-toimijat ovat osoittautuneet työvoimaviranomaisten ohella keskeisiksi ja ajoittain myös ensisijaisiksi yhteistyötahoiksi valtiolle edistettäessä kansainvälisen osaamisen hyödyntämistä kasvun ja innovaatioiden vauhdittamiseksi.

Myös valtion toimijoilla on erilaiset lähtökohdat kansainvälisen rekrytoinnin yhteistyöverkostojen rakentamiseksi. Business Finland näyttäytyy yritysten kasvuun, kansainvälistymiseen ja kansainväliseen osaamisen liittyvien perustehtäviensä kautta elinvoimatoimijoiden, TKI-ekosysteemien ja yritysten kannalta luontevana kansainvälisen rekrytoinnin yhteistyötahona, kun taas KEHA-keskuksen tehtävät kytkeytyvät selkeämmin työllisyyspalveluihin. Valtion aluehallinnon rakenteita on myös uudistettu Work in Finlandin perustamisen jälkeen, ja elinvoimakeskukset (ja sitä ennen ELY-keskukset) ovat jo tietyillä alueilla luontevia yhteystahoja kansainvälisen rekrytoinnin kentällä, mutta alueellinen vaihtelu on suurta.

KEHA-selvityksen mukaan KEHA-keskuksen rooliin kaivataan selkeyttämistä sekä valtion sisällä että suhteessa kuntiin ja työllisyysalueisiin. Lisäksi alueellisten tarpeiden huomioiminen, selkeä viestintä ja toimivat yhteistyökäytännöt esitetään KEHA-selvityksessä keskeisinä kehittämiskohteina, jotta järjestelmä voi joustaa erikokoisten kaupunkien ja kuntien erilaisiin tarpeisiin. Suuremmilla kaupungeilla on valmiudet tukea alueellaan tapahtuvaa kansainvälistä rekrytointia, kun taas pienemmillä kunnilla tuki riippuu valtakunnallisesta tarjonnasta. Osana tietojärjestelmien kehittämistyötä on myös tarpeen etsiä ratkaisuja valtion ja kuntien yhteiseen asiakkuudenhallintaan, jota nykyisellään haastavat valtion ja kuntien käyttämät erilaiset tietojärjestelmät ja alustat.

Edellä mainittujen kansainvälisen rekrytoinnin tehtävien lisäksi laissa luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta (487/2021, jäljempänä marjalaki) säädetään KEHA-keskuksen tehtäväksi luonnontuotteiden keruun koordinaatio. KEHA-keskus muun muassa antaa päätöksen luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuudesta. Lisäksi KEHA-keskus antaa ulkomaalaisille kerääjille ja luonnontuotekeruualan toimijoille yhdessä työsuojeluviranomaisten kanssa neuvontaa. Lakimuutoksen jälkeen vuonna 2025 suurin osa luonnonmarjan kerääjistä saapuu maahan kausityöviisumilla työsuhteeseen, eikä heihin sovelleta marjalakia. Näin ollen koordinaatiotehtäväkin on muuttunut kokoluokaltaan pieneksi.

3 Tavoitteet

Työvoimapalvelujärjestelmän sujuva toiminta edellyttää yhteistä ymmärrystä toimivallasta, vastuista ja operatiivisista rooleista. TEM:n toteuttaman selvityksen laaja laadullinen aineisto osoitti paitsi KEHA-keskuksen ja kuntien työvoimaviranomaisten tehtävänjaon olevan epäselvä myös tehtäviin liittyvää päällekkäisyyttä ja osin epätarkoituksenmukaisuutta. Valtion rooli ei ole eikä sen tule olla enää samankaltainen uudessa kuntapohjaisessa hajautetussa työvoimapalvelujärjestelmässä kuin mitä se oli TE-palvelut 2024-uudistusta edeltäneessä valtiopohjaisessa mallissa. Kokonaisvastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä on kuntien työvoimaviranomaisilla. Roolien selkeyttämisen tavoitteena on tukea koko järjestelmän vaikuttavuutta ja kykyä vastata kansallisiin tavoitteisiin.

KEHA-keskuksen vastuulla oleviin valtakunnallisiin TEM hallinnonalan tuki- ja palvelutehtäviin esitettävillä muutoksilla selkeytettäisiin paitsi kuntien työvoimaviranomaisten ja KEHA-keskuksen rooleja ja vastuita myös KEHA-keskuksen ydintehtäviä, joita ovat valtakunnalliset tieto- ja tietojärjestelmätehtävät. Tehtäviin liittyviä päällekkäisyyksiä purkamalla KEHA-keskus pystyy keskittymään työvoimapalvelujärjestelmän toimivuuden kannalta strategisesti keskeisiin tehtäviin: KEHA-selvityksen mukaan keskeisillä työllisyystoimijoilla oli yksimielinen näkemys siitä, että KEHA:n ydintehtäviä ovat tietojärjestelmien ja palvelualustojen kehittäminen, arviointi sekä tiedolla johtamisen tukeminen. Digitalisaation edistäminen ja kustannusvaikuttavuuden parantaminen nähdään tärkeinä koko järjestelmän toimivuuden kannalta.

Valtion kansainvälisen rekrytoinnin tehtäviä koskevan uudistuksen tavoitteena on selkeyttää valtakunnallista kansainvälisen rekrytoinnin kokonaisuutta ja edistää yhteistyötä kuntien ja työllisyysalueiden kanssa. Uudistuksen tavoitteena on lisäksi kehittää kansainvälisen rekrytoinnin palvelujärjestelmän toimivuutta yritysten kasvun ja kansainvälistymisen tukena.

Yritys-Suomi-neuvontapalvelun ja Yrittäjän talousapu -palvelun siirron tavoitteena on turvata palveluiden jatkuvuus ja laatu, vahvistaa valtakunnallista yritysneuvontaa sekä mahdollistaa palveluiden pitkäjänteinen ja vaikuttava kehittäminen osana elinvoimakeskusten yrityspalvelukokonaisuutta, kustannustehokkuusnäkökulma huomioiden.

Tavoitteena on, että yrittäjille suunnatut palvelut jatkuvat keskeytyksettä ja tasalaatuisina. Aloitava ja jo toimiva yrittäjä saavat tukea ja ohjausta mm. yrityksen perustamiseen, yleiseen yritystoimintaan, erilaisten yrittäjille suunnattujen tukimuotojen sähköiseen hakuun, sekä muihin sähköisiin palveluihin. Vaikeuksissa oleva yrittäjä saa tukea ja ohjausta taloudellisissa vaikeuksissa ja täten ehkäistään mm. tilanteiden kriisiytymistä ja yrittäjien maksukyvyttömyyttä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

KEHA-keskuksen TEM hallinnonalan tehtävistä osaa ehdotetaan lakkautettaviksi, sillä tehtäviä tehdään jo nykyisellään myös kuntien työvoimaviranomaisissa tai ne ovat tehtäviä, joille ei ole nähty riittävää tarvetta tai tarkoituksenmukaisuutta hoitaa valtion tukitehtävänä kunnille 1.1.2025 uudistuneessa työvoimapalvelujärjestelmässä.

Kansalliset julkisten työvoimapalveluiden palvelualustat, tietojärjestelmät ja rekisterit ovat edelleen perusteltuja toteuttaa keskitetysti mm. palveluiden sujuvuuden, yhdenvertaisuuden ja kustannustehokkuuden näkökulmista. KEHA-keskuksella on parhaat mahdollisuudet varmistaa, että julkisten työvoimapalveluiden toimeenpanossa käytettävät valtakunnalliset sähköiset asiointipalvelut, järjestelmät ja tietovarannot täyttävät niille kansallisessa ja EU-lainsäädännössä asetetut vaatimukset. Kun valtio vastaa julkisten työvoimapalveluiden digitalisaation ja tietojärjestelmäkehittämisen kustannuksista keskitetyillä järjestelmäratkaisuilla, pystytään yhteisen käyttövelvoitteen piirissä olevan järjestelmäkokonaisuuden kustannustehokkuus varmistamaan paremmin kuin jos kehittäminen, ylläpito ja resursointi hajautettaisiin kunnille. Keskitetyillä ratkaisulla pystytään takaamaan toimivat tietojärjestelmät kaikille kuntien työllisyysalueille riippumatta kuntien omista resursseista ja osaamisesta.

Kansallinen julkisten työvoimapalveluiden arviointi ja palveluista raportointi on niin ikään perusteltua toteuttaa keskitetysti KEHA-keskuksesta, jonka hallinnoimien tietojärjestelmien myötä myös kansallinen tietovaranto rakentuu ja kehittyy. Arviointi ja tiedolla johtaminen -

tehtäväkokonaisuuden perustamisen myötä on työ- ja elinkeinoministeriön tehtäviä myös voitu selkeyttää. KEHA-keskuksen tiedolla johtamisen toiminto on keskeinen ministeriölle, sillä se tukee ja palvelee tiedolla ministeriötä sen politiikka- ja lainvalmistelutehtävissä. Tiedolla johtamisen toiminto on keskeinen myös työvoimapalvelujärjestelmän ohjauksen näkökulmasta sekä työllisyysalueiden palvelujohtamisen ja -kehittämisen tueksi saatavan tiedon näkökulmasta.

Työvoimaviranomaisille suunnattu oikeudellinen tuki esitetään lakkautettavaksi, pois lukien kotoutumislain toimeenpanoon liittyvä oikeudellinen neuvonta. KEHA-keskus neuvoo työvoimaviranomaisia lakien tulkinnassa ja voi antaa tukea lakien soveltamiseksi, mutta tuki ja siihen liittyvä tuotettu materiaali eivät ole oikeudellisesti sitovia, vaan yhdenmukaisia soveltamiskäytäntöjä varmistavia suosituksia. Tukimateriaaliin kuuluu mm. lakien käytännön soveltamiseen liittyviä menettelytapohjeita.

Oikeudellinen neuvonta kohdistuu ensisijaisesti: työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettuun lakiin (381/2023), työttömyysturvalakiin, yleistukilakiin ja kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin (681/2023).

KEHA-selvityksen mukaan oikeudellisen tuen palvelutarvetta esiintyy kuntien työvoimapalveluiden asiantuntijoiden joukossa, mutta työllisyyspalveluiden johdossa oikeudellinen tuki koetaan haastavana, jopa ristiriitaisena ja ohjaavana, kun kunnat työvoimaviranomaisina vastaavat itse lain tulkinnasta. Kuntien vastatessa julkisista työvoimapalveluista tulee niillä itsellään myös olla riittävää oikeudellista osaamista sekä koulutusosaamista lainsäädännöstä.

Työvoimaviranomaisille suunnatun osaamisen kehittämisen tehtävä esitetään lakkautettavaksi, pois lukien kotoutumislainsäädätty tehtävä tukea kotoutumisen edistämisen toimijoiden osaamisen kehittämistä. Kuntien työvoimaviranomaiset vastaavat oman henkilöstönsä kouluttamisesta ja perehdyttämisestä. KEHA-keskuksen osaamisen kehittämisen palvelut ovat saaneet erinomaista palautetta kuntien henkilöstöltä, mutta selvityksen perusteella työllisyysalueiden johto ei koe koulutusten välttämättä vastaavan kuntien tarpeita. Kuntien tulee itse voida päättää, mitä ja miten kouluttavat henkilöstönsä osaamista, eikä KEHA-keskus voi vastata työllisyysalueiden aluekohtaisiin osaamisen kehittämisen tarpeisiin sen tehtävän ollessa valtakunnallinen. Kuntien työvoimaviranomaiset vastaisivat näin ollen jatkossa kokonaisvaltaisesti oman henkilöstönsä perehdyttämisestä ja osaamisen kehittämistä työnantajavollisuuksiensa mukaisesti. Kunnilla on mahdollisuus hankkia tai tuottaa yksin tai yhdessä tarpeidensa mukaisia osaamisen kehittämisen palveluita. Lisäksi kunnat voivat yhteiskehittää yli työllisyysaluerajojen ja yhteistyössä esimerkiksi Kuntaliiton kanssa osaamisen kehittämisen toimintoja, jotka tukevat yleisesti toimintaa tai työllisyysaluekohtaisia toimintamalleja.

Kuntien työvoimaviranomaiset, Kela ja hyvinvointialueet muodostavat TYM-lain mukaiset monialaiset työllistymistä edistävät verkostot, joiden kehittämisestä ne myös vastaavat itse. Työvoimaviranomaisille suunnattu monialaisen palvelun tuki KEHA-keskuksessa esitetään lakkautettavaksi, sillä KEHA-selvityksen perusteella monialaisten palveluiden tukea pidetään verkostoja ylläpitävänä toimintana, mutta toimintaa ohjaavan lainsäädännön näkökulmasta ei ole strategisesti keskeistä, että KEHA-keskus vastaisi jatkossakin tästä toiminnosta. Sen sijaan itse toimijat eli kunnat, hyvinvointialueet ja Kela voivat sopia koordinaatioroolista myös keskenään.

Nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennus ONNI on substanssitehtävä, joka KEHA-selvityksen perusteella tuottaa päällekkäisyyttä sekä kuntien että hyvinvointialueiden

toimintojen kanssa. Selvityksessä kuultujen kuntien enemmistö ei koe palvelusta hyötyä, toiminnan tarkoitus koetaan epäselvänä ja epätarkoituksenmukaisena eikä palvelu aineiston mukaan kiinnity työllisyysalueiden ydintehtäviin. Kuntien ja/tai hyvinvointialueiden omat nuorten hyvinvointiin liittyvät palvelut voivat sisältää vastaavanlaista tai korvaavaa nuorille suunnattua palvelua jo nykyhetkellä. Tarkoituksenmukaisinta on, että kunnat itse arvioivat, millaisia palveluita ne resursoivat alueensa nuorille.

Myös valtion toimijoiden edustajissa nähtiin osin ristiriitaa ONNI-toiminnon kaltaisen tehtävävastuun sijoittumisesta KEHA:an. Samaa näkemystä esittivät myös selvityksessä kuullut keskeiset sidosryhmätoimijat. ONNI-toiminnan lakkauttaminen KEHA-keskuksen lakisääteisenä tehtävänä selkeyttää KEHA:n roolia ja tehtäviä.

Työttömyysturvatehtävässä KEHA-keskuksella ja kuntien työvoimaviranomaisilla on selkeästi jaetut vastuut eikä niihin esitetä muutoksia. Perusteet vaativien työvoimapolitiittisten lausuntojen keskittämiseksi eli yhdenmukainen lausuntokäytäntö ja käsittelyaikojen yhdenmukaistaminen, eivät ole muuttuneet sitten TE-palvelut 2024-uudistuksen toimeenpanon. KEHA-keskus on pystynyt tehostamaan keskitettyä vaativien työvoimapolitiittisten lausuntojen käsittelyä huomattavasti mm. tietojärjestelmän uudistumisen sekä oman toiminnan prosessien ja osaamisen kehittämisen avulla.

Työllisyyspalveluihin kytkeytyvät valtakunnalliset asiakas- ja neuvontapalvelut ehdotetaan lakkauttaviksi. Tehtävä nähdään KEHA-selvityksen perusteella osin päällekkäisenä kuntien työllisyysalueilla tehtävän neuvonnan kanssa. Tavoitteena on karsia neuvontapalveluiden pirstaleisuutta sekä selkiyttää asiakkaalle palveluiden vastuutahoja.

Kansainvälisen rekrytoinnin tehtävien uudelleenjärjestely

Elinvoimakeskuksesta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa säädettäisiin KEHA-keskuksen tehtäväksi koota tietoa kansainvälisen rekrytoinnin tarpeista sekä ennakoida näitä tarpeita. KEHA-keskus on hoitanut tehtävää jo aiemmin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluista annetun valtioneuvoston asetuksen (1071/2025) 2 §:n perusteella. Muutoksella tuotaisiin tehtävä lain tasolle, koska KEHA-keskuksen nykyinen tehtävä kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden hoitamiseksi, johon myös tiedon kokoaminen sekä ennakointi on sisältynyt, poistettaisiin. Tarkoitus on jatkaa KEHA-keskuksen tieto- ja tietojohtamistehtävää sekä roolia hallinnon tarvitseman tiedon kokoajana ja tuottajana.

Samalla poistettaisiin KEHA-keskuksen tehtävistä osaajien maahanmuuton ja työvoiman liikkuvuuden edistämiseen liittyvien valtakunnallisten palveluiden hoitaminen (kansainvälisen rekrytoinnin palvelut). Palveluihin liittyviä tehtäviä hoitaisi jatkossa Business Finland Oy, joka on tähänkin asti hoitanut vastaavia tehtäviä tiiviissä yhteistyössä KEHA-keskuksen kanssa osana Work in Finland -toimintoa. Palveluiden keskittäminen tehostaisi kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien suunnittelua ja organisointia sekä selkiyttäisi sidosryhmäyhteistyötä. Palveluihin liittyviä tehtäviä tukisi KEHA-keskuksen tehtävä tiedon kokoamisesta ja ennakoinnista, jota kautta voitaisiin myös määrittää kansainvälisen rekrytoinnin palvelutarve, suunnata palveluita sekä edistää työnantajien ja kansainvälisten osaajien välistä kohtaantoa.

Lakiin kirjattaisiin myös, että KEHA-keskus toimii työnvälityspalvelujen eurooppalaisesta verkostosta (Eures), liikkuvuuspalvelujen tarjoamisesta työntekijöille ja työmarkkinoiden yhdenmukaisen tiivistämisestä ja asetuksen (EU) N:o 492/2011 ja (EU) N:o 1296/2013 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/589 (Eures-asetus) 7 artiklan

1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna kansallisena koordinoitumistona. KEHA-keskus on hoitanut tehtävää jo aiemmin osana tehtäviään kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyen. Tehtävän poistuessa korostettaisiin KEHA-keskuksen Eures-roolin jatkuvuutta säätämällä tästä omana kohtanaan.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Esityksen vaikutusarviot perustuvat lakkautettavien ja siirrettävien tehtävien osalta niihin kohdennettuun henkilötyömäärään maaliskuun 2026 tilanteen mukaisesti. Mikäli esityksen kohteena olevien KEHA-keskuksen toimintojen henkilöstön määrässä tapahtuu muutoksia ennen ehdotettujen säädösmuutosten voimaan tuloa, kyseiset muutokset tullaan jatkovalmistelussa huomioimaan täysimääräisesti esityksen vaikutuksiin perustuvassa KEHA-keskuksesta vähennettävässä tai siirrettävässä henkilöstön määrässä. Tämä koskee etenkin esityksen taloudellisia vaikutuksia sekä viranomaisten toimintaa ja henkilöstöä koskevaa arviointia. Muutokset henkilöstön määrässä voivat johtua esimerkiksi ehdotettujen muutosten kohteena olevien henkilöiden siirtymisestä toisen työnantajan palvelukseen, eläköitymisestä tai vuoden 2026 keväällä KEHA-keskuksessa meneillään olevien yhteistoimintaneuvotteluiden myötä tehtävistä toimenpiteistä.

4.2.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Esitys vähentäisi viraston rahoitustarvetta 6 106 400 euroa, mikä huomioitaisiin hallituksen tuleville vuosille päättämien tuottavuusvähennysten toteutuksessa. Vaikutus syntyisi KEHA-keskuksesta lakkautettavista tehtävistä muodostuvista säästöistä. Lakkautettavista tehtävistä työvoimaviranomaisille suunnattujen osaamisen kehittämisen tehtävien osalta koituisi 797 500 euron, monialaisen palvelun tuesta 295 200 euron, ONNI-toiminnasta 1 366 800 euron ja valtakunnallisista asiakas- ja neuvontapalveluista 3 462 600 euron säästöt. Lisäksi säästöjä tulisi matka- ja muista vastaavista henkilöstön sivukuluista yhteensä 184 300 euroa. Säästöt kohdistuisivat momentille Elinvoimakeskusten toimintamenot 32.01.02.

Säästöt toteutuisivat täysimääräisesti vuodesta 2028 alkaen. Säästöjen toteutuminen vuoden 2027 osalta riippuu esityksessä ehdotettavien muutosten hyväksymisen ajankohdasta sekä voimaantuloajankohdasta. Lakkautettavissa tehtävissä työskentelevien henkilöiden irtisanomiseen liittyvät valmistelevat toimenpiteet kyettäisiin aloittamaan, kun hallituksen esitys on annettu eduskunnalle. Säästöjen alkamisen tarkan ajankohdan ja niiden suuruuden arviointi on haastavaa muun muassa irtisanomisaikojen pituuden vaihteluun ja irtisanomisajankohtien määräytymiseen sisältyvien epävarmuuksien vuoksi. Olettaen, että esityksessä ehdotettavat muutokset hyväksyttäisiin vuoden 2026 lopulla, esityksen myötä KEHA-keskuksesta lakkautettavat tehtävät poistuisivat lainsäädännöstä 1.6.2027 alkaen. Näin ollen vuodelta 2027 koituva viraston rahoitustarpeen vähenemä olisi 3 562 000 euroa.

Esityksellä olisi vaikutuksia KEHA-keskuksesta toisiin viranomaisiin siirrettävien tehtävien osalta 2 320 400 euroa valtion määrärahojen sisäisinä siirtoina. Kansainväliseen rekrytointiin liittyvien palveluiden siirto Business Finland Oy:hyn tarkoittaisi 1 541 000 euron siirtoa momentilta Elinvoimakeskusten toimintamenot 32.01.02 momentille Business Finlandin toimintamenot 32.01.05. Summaan sisältyvät sekä henkilöstö- ja muut toimintamenuonteiset kustannukset että tehtäviin liittyvistä ostopalveluista koituvat kustannukset. Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapu-neuvontapalveluiden siirto KEHA-keskuksesta Uudenmaan elinvoimakeskukseen aiheuttaisi 779 400 euron sisäisen siirron momentilla Elinvoimakeskusten toimintamenot 32.01.02. Summa sisältää niin henkilöstökulut kuin niihin liittyvät sivukulut sekä konsultointiin

LUONNOS

kohdentuvat kustannukset. Oikeudellisen tuen tehtävän lakkauttaminen ei aiheuttaisi määrärahojen siirtoa, sillä tehtävään kohdentuvat resurssit siirtyisivät KEHA-keskuksen sisällä toisiin toimintoihin. Määrärahojen siirrot toteutuisivat täysimääräisesti 1.1.2027 alkaen.

Taulukko: Esityksen vaikutukset julkiseen talouteen momenteittain

Muutostekijä	Momentti	Esitetty muutos (euroa)	Selite
KEHA-keskuksesta lakautettavat tehtävät	Elinvoimakusten toimintamenot 32.01.02	6 106 400	Lakkautettavista tehtävistä aiheutuvat säästöt
KEHA-keskuksesta Business Finland Oy:lle siirrettävät tehtävät	Elinvoimakusten toimintamenot 32.01.02	1 541 000	Siirto momentille Business Finlandin toimintamenot 32.01.05
KEHA-keskuksesta Uudenmaan Elinvoimakeskukseksi siirrettävät tehtävät	Elinvoimakusten toimintamenot 32.01.02	779 400	Momentin sisäinen siirto

4.2.2 Vaikutukset kuntien talouteen

Esityksellä ei olisi vaikutuksia kuntien talouteen. Esityksen myötä KEHA-keskuksesta lakkautettavia tehtäviä koskevat säännökset poistettaisiin lainsäädännöstä, eikä kyseisten tehtävien vastuita siirretä muille viranomaisille, vaan niiden toimeenpanoon liittyvä lakisääteinen vastuu poistuu kokonaisuudessaan. Lakkautettavat tehtävät ovat nykytilassa päällekkäisiä työvoimaviranomaisten jo nyt toimeenpaneuvien tehtävien kanssa, minkä lisäksi lakkautettaviin tehtäviin kuuluva toimeenpano on jo nyt työvoimapalveluista annetun lain mukaan työvoimaviranomaisten vastuulla. Esityksen myötä muihin viranomaisiin siirrettävät tehtävät eivät lisäisi kuntien työvoimaviranomaisten tehtäviä tai kustannuksia.

Asiakas- ja neuvontapalveluiden osalta työvoimaviranomaiset ovat tarjonneet työvoimapalvelu-uudistuksen jälkeen erilaisia asiakas- ja neuvontapalveluita vastuullaan oleville asiakkaille. Vaikka tilastointi ei säädösmuutosten vuoksi olekaan täysin verrattavissa ennen ja jälkeen työvoimapalvelu-uudistuksen, työvoimaviranomaisten kasvanut rooli asiakasneuvonnan tarjoamisessa käy selvästi ilmi myös neuvontapalveluita koskevista tilastoista, joiden perusteella KEHA-keskukseen suuntautuneet asiakaskontaktit ovat vähentyneet merkittävästi uudistuksen jälkeen. Sähköisen asiakasneuvonnan jatkuvan kasvun lisäksi tämän voi nähdä olevan työvoimapalvelu-uudistuksen jälkeen tapahtuvaa luonnollista siirtymää neuvontapalvelujen kohdentumisessa valtakunnallisen toimijan sijaan työvoimaviranomaisille, joiden hoidettavaksi neuvontaan liittyvien asiakaskontaktien tulisi ensisijaisesti kohdentua. Alueellisilla työvoimaviranomaisilla on paras näkemys alueellisista työvoimapalveluihin liittyvistä erityiskysymyksistä, ja niiden antama neuvonta vastaa parhaiten asiakkaiden tarpeisiin. On oletettavaa, että KEHA-keskukseen kohdentuneiden asiakaskontaktien määrä olisi jatkossa ilman esitettyjä muutoksiakin laskenut edelleen ja kohdentunut kasvavissa määrin palveluista vastaaville työvoimaviranomaisille.

Esityksessä ehdotettavat muutokset antaisivat työvoimaviranomaisille myös enemmän harkintavaltaa siinä, miten työvoimapalveluihin liittyviä työllisyysalueet ylittäviä kysymyksiä tulisi jatkossa järjestää ja koordinoita. Jo nykytilassa työvoimaviranomaiset ovat perustaneet oikeudellisten kysymysten käsittelemiseksi verkoston, jonka tehtävänä on muun muassa koordinoita työvoimaviranomaisten laintulkintaan liittyviä näkemyksiä. Vastaavat työvoimaviranomaisten keskenään perustamat verkostot voisivat olla tarkoituksenmukainen toimintamalli myös muissa tehtävissä, joissa esityksessä ehdotettavat muutokset korostaisivat työvoimaviranomaisten keskinäisen yhteistyön merkitystä. Tämä koskisi esimerkiksi osaamisen kehittämisen ja monialaisen palvelun tuen tehtäviä.

Lainsäädäntö ei esityksessä ehdotettavien muutosten jälkeen enää edellyttäisi viranomaisilta esityksessä KEHA-keskuksesta lakkautettavien tehtävien toimeenpanoa. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain mukaan työvoimaviranomaisten tehtäviin kuuluu jo nykyisellään tieto- ja neuvontapalveluiden tarjoaminen. Kyseinen lakisääteinen vastuu säilyisi työvoimaviranomaisilla myös esityksen jälkeen. Laissa ei kuitenkaan määritellä tarkemmin tarjottavan neuvontapalvelun määrällistä tai laadullista tasoa, joten jäisi työvoimaviranomaisten omaan harkintaan määrittää niin neuvontapalveluihin kuin muihinkin KEHA-keskuksesta lakkautettaviin tehtäviin kohdennettavan resurssoinnin tarkoituksenmukainen taso. Esityksen myötä KEHA-keskuksesta lakkautettavat tehtävät ovat jo nykytilassa päällekkäisiä työvoimaviranomaisten tällä hetkellä toimeenpanemien tehtävien kanssa. Täten lakkautettavien tehtävien toimeenpano sijoittuisi jatkossa pääsääntöisesti niihin työvoimaviranomaisten rakenteisiin, jotka toimeenpanevat KEHA-keskuksesta lakkautettavia tehtäviä tälläkin hetkellä.

4.2.3 Vaikutukset yrityksiin

Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan olevan korkeintaan vähäisiä vaikutuksia yrityksiin. Vaikutukset muodostuisivat Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapu -neuvontapalvelujen siirtymisestä Uudenmaan elinvoimakeskuksen vastuulle sekä kansainväliseen rekrytointiin liittyvien yritysneuvontatehtävien siirtymisestä Business Finland Oy:öön. Tällä hetkellä kyseisiä tehtäviä KEHA-keskuksessa hoitavat henkilöresurssit määrärahoineen siirtyisivät organisaatioihin, joihin tehtävät esityksessä ehdotetaan siirrettävän. Koska nykyisin yrityksille kohdennettavaa neuvontapalvelua tarjottaisiin jatkossakin samojen asiantuntijoiden toimesta, yrityksille kohdennettavien neuvontapalvelujen palvelutasossa ei arvioida tapahtuvan muutosta nykytilaan nähden resurssoinnin osalta.

Esityksen myötä KEHA-keskuksesta lakkaisi myös yritysten TE-aluehallinnon asiointipalvelua ja työmarkkinatorin sähköistä asiointia koskeva neuvonta. Tehtävä liittyy nimenomaisesti työvoimapalveluita koskevaan neuvontaan, ja sen lakkauttamisen myötä yritysten neuvontapalvelujen järjestäminen kyseisissä asioissa olisi aiempaa selkeämmin työvoimaviranomaisten vastuulla. Kyseinen tehtävä ei sisältyisi Uudenmaan elinvoimakeskukseen siirtyvään neuvontakokonaisuuteen vaan olisi loppuasiakkaille suunnattuna lakkaava tehtävä. KEHA-keskukseen esityksen myötä jäävät resurssit eivät mahdollistaisi enää tehtävän jatkamista, vaan KEHA-keskus antaisi TE-aluehallinnon asiointipalveluun ja työmarkkinatorin sähköiseen asiointiin liittyvää neuvontaa ainoastaan työvoimaviranomaisille, jotka osaltaan neuvoisivat asiassa yrityksiä. Siten yritysten palvelutason säilyminen nykyisellä tasollaan edellyttäisi työvoimaviranomaisilta riittävää yritysneuvontaa.

Yrityksille kohdennettujen neuvontapalvelujen tehtävien siirron yhteydessä on identifioitavissa riski väliaikaiselle palvelutason laskulle, mikäli tehtävien siirtämisen toimeenpanossa esiintyisi haasteita muutoksen alkuvaiheessa. Tämän riskin arvioidaan kuitenkin olevan vähäinen. Lisäksi

neuvontatehtävien sujuva siirtyminen KEHA-keskuksesta Uudenmaan elinvoimakeskukseen sekä Business Finlandille edellyttäisi riittävää yrityksille kohdennettua viranomaisviestintää, jotta yritykset osaisivat esitettävän muutoksen jälkeen kontaktoida neuvontatarpeidensa osalta oikeat viranomaistahot KEHA-keskuksen sijaan.

Esityksellä olisi mahdollista saavuttaa positiivisia vaikutuksia yrityksiin kansainvälisen rekrytoinnin palvelujärjestelmän tehostumisen myötä. Business Finland Oy:n olisi muutosten myötä mahdollista mukauttaa ja kytkeä KEHA-keskuksen tällä hetkellä tuottamia, työnantajille suunnattuja palveluita nykyistä tiiviimmin ja laajemmin osaksi yritysten kasvua ja kansainvälistä rekrytointia tukevia palveluita. Näin ollen ehdotettavat muutokset voisivat vaikuttaa myönteisesti yritysten toteuttamien kansainvälisten rekrytointien sujuvuuteen ja eettisyyteen sekä tätä kautta edistää yritysten kasvua, kansainvälistymistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Vaikutukset olisivat kuitenkin riippuvaisia yritysten kansainvälisen rekrytoinnin tarpeesta ja palveluihin osallistumisesta.

4.2.4 Vaikutukset viranomaisten toimintaan ja henkilöstöön

Esityksellä olisi vaikutuksia usean viranomaisen toimintaan ja henkilöstöön. Suurimmat vaikutukset kohdentuisivat KEHA-keskukseen, jonka tehtäväkenttä ja henkilöstömäärä supistuisi. Vaikutuksia kohdistuisi myös muihin valtion viranomaisiin. Työvoimaviranomaisten kohdalla esitys vaikuttaisi etenkin selkeyttämällä niiden roolia KEHA-keskuksesta lakkautettavien tehtävien toimeenpanossa. Kokonaisuutena esitys selkeyttäisi viranomaiskentän tehtävänjakoa.

KEHA-keskus

Esityksen suurimmat vaikutukset viranomaisten toimintaan ja henkilöstöön kohdistuisivat KEHA-keskukseen. Esityksessä KEHA-keskuksen tehtävien karsiminen vahvistaisi KEHA-keskuksen roolia varsinkin tietojärjestelmien ylläpitäjänä ja kehittäjänä sekä työvoimapalveluihin ja kansainväliseen rekrytointiin liittyvän tiedolla johtamisen kansallisena asiantuntijaorganisaationa. Tehtävien karsimisen myötä KEHA-keskus pystyisi nykyistä paremmin fokusoimaan toimintaansa jäljelle jäävien ydintehtävien hoitamiseen ja kehittämiseen.

Esityksessä esitetyn työvoimaviranomaisille suunnatun oikeudellisen tuen tehtävän lakkauttaminen siirtäisi juridiseen osaamiseen liittyviä resursseja KEHA-keskuksen sisällä toisiin toimintoihin. Esitys ei määrittele, miten työvoimaviranomaisten oikeudelliseen neuvontaan suunnattujen resurssien uudelleenkohdennus KEHA-keskuksen sisällä tulisi organisoida, vaan se jäisi lopulta KEHA-keskuksen itse määriteltäväksi. Tehtäväresurssin jääminen KEHA-keskukseen ja sen siirtäminen viraston sisällä toisiin tehtäviin vahvistaisi niihin toimintoihin liittyvää oikeudellista osaamista, joihin resurssit lopulta siirtyisivät. Esityksen mukainen oikeudellisen tuen tehtävän lakkauttaminen ei koskisi KEHA-keskukselle säädettyä kotoutumislain toimeenpanoon liittyvän oikeudellisen neuvonnan tehtävää.

Esityksessä ehdotetaan lakkautettavaksi ONNI-toimintaan ja monialaisen palvelun tukeen liittyvät tehtävät. Näiden tehtäväkokonaisuuksien osalta KEHA-keskukseen ei jäisi enää tehtäviä. Tämä poistaisi KEHA-keskuksen roolin kyseisten palveluiden kansallisena koordinaattorina, tiedon tuottajana ja verkostojen ylläpitäjänä. Muutos aiheuttaisi tarpeen varmistaa lakkautettaviin tehtäviin liittyviä palveluita koskevan kansallisen tiedon tuottaminen esimerkiksi KEHA-keskuksen tiedolla johtamisen toiminnon kautta tai vaihtoehtoisesti muiden ONNI-toimintaan ja monialaisen palvelun tukeen liittyvissä tehtävissä toimivien viranomaisten taholta.

Merkittävä osa KEHA-keskuksessa tällä hetkellä olevista työvoimaviranomaisille suunnatuista osaamisen kehittämisen tehtävistä poistuisi esityksen myötä. Täten KEHA-keskuksen rooli työvoimaviranomaisten osaamisen kehittäjänä supistuisi. KEHA-keskuksella säilyisi kuitenkin edelleen kotoutumislaisissa säädetty tehtävä tukea kotoutumisen edistämisen toimijoiden osaamisen kehittämistä, johon kuuluisi jatkossakin tarjota valtakunnallista osaamisen kehittämisen tukea myös työvoimaviranomaisille kotoutumisen edistämiseen liittyvissä kysymyksissä. Tähän tehtävään KEHA-keskukselle olisi jäämässä nykyistä vastaava kahden henkilötyövuoden suuruinen henkilöstöresurssi. Lisäksi KEHA-keskukseen olisi jäämässä sen ylläpitämään ja kehittämään tietojärjestelmäkokonaisuuteen liittyvät osaamisen kehittämisen tehtävät. KEHA-keskukselta poistettaisiin tehtävät työnantajille suunnattujen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden tuottamiseksi, mutta KEHA-keskus vastaisi jatkossa nykytilaa vastaten kansainvälisen rekrytoinnin tiedolla johtamisen tehtävästä ja EURES:n kansallisen koordinaatiotoiminnan tehtävästä. EURES:iin liittyvää tehtävää lukuun ottamatta edellä mainitut tehtävät säilyisivät resurssien osalta nykyisellä yhden henkilötyövuoden tasolla myös esitettyjen muutosten jälkeen.

Sen sijaan nykytilassa KEHA-keskuksessa tiedolla johtamiseen ja työttömyysturvaan resursoidut osaamisen kehittämisen tehtävät lakkautettaisiin kokonaisuudessaan. Tiedolla johtamiseen liittyvät osaamisen kehittämisen tehtävät ovat pitäneet sisällään muun muassa KEHA-keskuksen työvoimaviranomaisille toimittamien datapakettien käytön perehdytystä, materiaalien laatimista sekä erilaisten tilaisuuksien fasilitointia. Tarvittaessa vastaavia tehtäviä olisi jatkossa taroituksenmukaisinta hoitaa KEHA-keskuksen Arviointi- ja tiedolla johtaminen -yksikön henkilöstön toimesta, joilla on syvällisin osaaminen työvoimapalveluiden tiedolla johtamisessa käytettävistä ja kehitettävistä tietotuotteista, tietopohjasta ja menetelmistä. Työttömyysturvaan liittyvät osaamisen kehittämisen tehtävät ovat sisältäneet esimerkiksi toimintamallien kehittämistä ja ylläpitoa, materiaalien laatimista sekä KEHA-keskuksen työttömyysturvatehtävissä toimivien henkilöiden perehdytystä. KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualueen rooli tulisi muutosten myötä kasvamaan etenkin oman henkilöstönsä perehdytyksessä. Lisäksi sillä olisi osaamiseen liittyvät edellytykset kasvattaa rooliaan työttömyysturvaan liittyvien toimintamallien kehittämisessä. Työttömyysturvatehtävien toimivaltajakoon liittyen KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualueella ja työllisyysalueilla on ollut käytössä verkosto, jonka puitteissa työttömyysturvatehtävien prosesseja on kehitetty yhteistyössä. Kyseisen verkoston kautta työllisyysalueiden työttömyysturvaosaamisen ja toimintamallien kehitystä on mahdollista tehdä myös jatkossa.

Myös tiettyjä KEHA-keskuksessa tällä hetkellä valtakunnallisiin asiakas- ja neuvontatehtävien vastuualueelle sijoitettuja tehtäviä olisi jäämässä virastoon, vaikka valtaosa asiakas- ja neuvontapalveluiden tehtäväkokonaisuudesta esitetäänkin lakkautettavaksi. Tällä turvattaisiin KEHA-keskuksen mahdollisuus täyttää hallintolain mukaiset velvollisuutensa tarjota neuvontaa toimivallassaan oleviin tehtäviin liittyen. Varsinkin työttömyysturvaan liittyvän neuvontatehtävän jääminen KEHA-keskukseen osaltaan madaltaa riskiä työttömyysturvaosaamisen heikkenemisestä työttömyysturvaan liittyvien osaamisen kehittämisen tehtävien poistuessa. Edellä mainittujen tehtävien lisäksi KEHA-keskukseen olisi jäämässä muita pienempiä tehtäviä, jotka liittyvät EESSI-toimintaan, KEHA-keskuksen omiin neuvontatehtäviin ja elinvoimakeskukseen siirtyvään yritysneuvontapalvelujen tietojärjestelmän pääkäyttäjärooliin sekä osaamispolkuun liittyvän ohjaajaosion mukaisiin tehtäviin. Asiakas- ja neuvontapalveluiden vastuualueella tällä hetkellä hoidettaviin tehtäviin jäisi yhteensä yhdeksän henkilötyövuoden henkilöresurssi.

Esityksellä olisi merkittäviä vaikutuksia KEHA-keskuksen henkilöstöön. Kokonaisuudessaan esitys vähentäisi KEHA-keskuksen henkilöstöä yhteensä 97 henkilötyövuoden verran. Suurin

LUONNOS

vähennys kohdistuisi asiakas- ja neuvontapalveluiden tehtäväkokonaisuuteen, josta poistuisi 58 henkilöttyövuotta. Kokonaan lakkautettavien tehtävien osalta ONNI-toiminnasta vähentyisi 24 henkilöttyövuoden ja monialaisen palvelun tuesta neljän henkilöttyövuoden suuruinen resurssi. Työvoimaviranomaisille suunnatuista osaamisen kehittämisen tehtävistä poistuisi yhteensä 11 henkilöttyövuotta vastaava resurssi. Lakkautettavien tehtävien lisäksi KEHA-keskuksesta siirrettäisiin tehtäviä toisiin viranomaisiin, jolloin myös kyseisiin tehtäviin kohdennetut henkilöstöresurssit siirtyisivät täysimääräisesti niihin organisaatioihin, joihin tehtäviä esitetään siirrettäväksi. Kansainvälisen rekrytoinnin tehtävä esitetään Business Finland Oy:öön, minkä myötä KEHA-keskuksesta siirtyisi yhteensä kymmenen henkilöttyövuotta Business Finland Oy:öön. Uudenmaan elinvoimakeskukseen siirtyisi yhdeksän henkilöttyövuoden resurssi Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapuneuvonnan tehtäviin.

Taulukko: Esitettyjen muutosten vaikutukset KEHA-keskuksen henkilöstöresursseihin

Tehtävä	Muutosten kohteena olevat resurssit (henkilöttyövuotta)	Muutosesitys
Työvoimaviranomaisille suunnattu osaamisen kehittäminen	11	Poistuisi
Monialaisen palvelun tuki	4	Poistuisi
ONNI-toiminta	24	Poistuisi
Valtakunnalliset asiakas- ja neuvontapalvelut	58	Poistuisi
Työvoimaviranomaisille suunnattu oikeudellinen tuki	7	Siirtyisi KEHA-keskuksen sisällä muihin toimintoihin
Kansainvälisen rekrytoinnin palvelut	10	Siirtyisi Business Finland Oy:öön
Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapuneuvonta	9	Siirtyisi Uudenmaan elinvoimakeskukseen

Työvoimaviranomaiset

Esityksessä ehdotetut muutokset selkeyttäisivät työvoimaviranomaisten roolia työvoimapalveluiden järjestämisessä karsimalla päällekkäisiä tehtäviä KEHA-keskuksen ja työvoimaviranomaisten välillä. Työvoimaviranomaisten rooli esityksen myötä korostuisi nykyistä enemmän niiden tehtävien osalta, joita KEHA-keskus ei enää ehdotettujen muutosten myötä tarjoaisi. Tämä koskisi varsinkin KEHA-keskuksesta lakkautettavia oikeudellisen tuen, asiakas- ja neuvontapalvelujen ja osaamisen kehittämisen tehtäviä sekä erilaista työvoimapalvelujen toimeenpanossa hyödynnettävää työllisyysalueiden ylittävää koordinaatiota.

Asiakas- ja neuvontapalveluiden osalta työvoimaviranomaisten tehtäväkenttään ei tulisi merkittäviä muutoksia, sillä kyseinen tehtävä on ollut työvoimaviranomaisten vastuulla

työvoimapalvelu-uudistuksesta lähtien. Esitetyt muutokset kuitenkin vahvistaisivat ja selkeyttäisivät työvoimaviranomaisten roolia asiakas- ja neuvontapalveluiden tarjoajana tilanteessa, jossa ne myös ovat vastuussa työvoimapalveluiden järjestämisestä. Sähköisten neuvontapalveluiden kasvu yhdistettynä työvoimaviranomaisten roolin selkeytymiseen neuvontapalveluiden järjestämisessä saattaa aiheuttaa työvoimaviranomaisille tarpeen kehittää erilaisia sähköisen neuvonnan palvelukanavia, mikäli työvoimaviranomaisilla ei kyseisenlaisia palvelukanavia ole jo nykytilassa käytössä ja ne katsovat sähköisten palvelukanavien kehittämisen tarkoituksenmukaiseksi osaksi omia neuvontapalveluitaan. KEHA-keskukseen jäävät neuvontatehtävät aiheuttaisivat yhteistyötarvetta KEHA-keskuksen ja työvoimaviranomaisten välillä, jotta asiakkaat osaisivat kontaktoida asioissaan aina kulloisestakin neuvonnasta vastuussa olevan viranomaisen. Tätä voisi edesauttaa esimerkiksi työvoimaviranomaisten ja KEHA-keskuksen aktiivisella viestinnällä. Kansainvälisen rekrytoinnin esitetyt muutokset eivät aiheuttaisi muutoksia työvoimaviranomaisten tehtäviin.

Esityksessä KEHA-keskuksesta lakkautettavaksi esitettävä osaamisen kehittämisen tehtävä ei muuttaisi merkittäväällä tavalla työvoimaviranomaisten tehtäviä. Henkilöstön perehdytys on työvoimaviranomaisten työnantajavastuulla, eikä esityksessä esitetä muutoksia, jotka tähän vaikuttaisivat. Työvoimaviranomaiset ovat myös tehneet jo nykytilassa henkilöstönsä perehdyttämistä, ja tämä toiminta tulisi jatkumaan myös ehdotettujen muutosten jälkeen. KEHA-keskus on tehnyt yhteistyötä tiettyjen työllisyysalueiden kanssa osaamisen kehittämisen koulutuksiin liittyen, ja näin ollen KEHA-keskuksen osaamisen kehittämisen tehtävien lakkaaminen saattaisi lisätä ainakin joidenkin työvoimaviranomaisten roolia henkilöstölle järjestettävien koulutusten suunnittelussa. Henkilöstön osaamisen kehittämisen tehtävien siirtyminen pääasiassa työvoimaviranomaisten vastuulle lisäisi myös koulutusten alueellista perspektiiviä, kun kukin työvoimaviranomainen voisi perehdyttää henkilöstöään omien alueellisten erityiskysymysten näkökulmasta, johon KEHA-keskus valtakunnallisena toimijana ei ole merkittävässä määrin kyennyt. Työvoimaviranomaiset saisivat ehdotettujen muutosten jälkeenkin osaamisen kehittämisen palveluja KEHA-keskukselta tietojärjestelmien käyttöön, EURES-tehtäviin sekä kotoutumislain edellyttämien tehtävien toimenpanoon.

Työvoimaviranomaisten rooli vahvistuisi esityksen myötä erilaisten alueellisten ja valtakunnallisten verkostojen ylläpitäjänä ja kehittäjänä, joihin KEHA-keskuksesta lakkautettavat tehtävät ovat kiinteästi liittyneet. Tämä koskettaa esimerkiksi oikeudellisen tuen sekä monialaisen palvelun tuen tehtäviä. Oikeudellisen tuen osalta työvoimaviranomaisilla on jo tällä hetkellä toiminnassa verkosto, joka käsittelee työvoimapalvelujen toimeenpanoon liittyviä laintulkinnan kysymyksiä. KEHA-keskuksesta lakkautettavien tehtävien myötä voisi olla tarkoituksenmukaista kehittää vastaavia verkostoja alueelliselle ja kansalliselle koordinaatiolle muun muassa nuorten ja monialaisen tuen toiminnan palveluiden osalta. Verkostojen resursointi, toimintatavat ja kokoonpanot jäisivät kuitenkin työvoimaviranomaisten oman harkinnan varaan.

Esityksestä ei seuraisi suoria henkilöstövaikutuksia työvoimaviranomaisille. Esityksen myötä työvoimaviranomaisille ei jäisi lakisääteistä veloitetta toimeenpanna KEHA-keskuksesta lakkautettavia tehtäviä. Täten jäisi työvoimaviranomaisten harkintaan, missä määrin ne kokevat tarkoituksenmukaiseksi resursoida lakkautettaviin tehtäviin tukeakseen jo nyt tekemäänsä työvoimapalvelujen toimeenpanoa.

Uudenmaan elinvoimakeskus

Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapuneuvontapalvelua koskevat tehtävät olisi tarkoitus keskittää Uudenmaan elinvoimakeskukselle. Tehtävän keskittämisestä olisi tarkoitus säättää

lakimuutoksen voimaantulon jälkeen elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Esitys toisi Uudenmaan elinvoimakeskukselle uuden tehtävän Yritys-Suomi- ja yrittäjän talousapuneuvonta-palvelujen siirtyessä KEHA-keskuksesta sen järjestettäväksi. Tehtävien siirto lisäisi Uudenmaan elinvoimakeskusten roolia yrityksille suunnattujen palvelujen järjestämisessä ja monipuolistaisi sen tällä hetkellä tarjoamia yrityksille suunnattuja palveluita. Keskittämällä Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapuneuvontapalvelujen järjestäminen Uudenmaan elinvoimakeskukseen, sillä olisi valtakunnallinen rooli kyseisten palvelujen järjestämisessä. Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapuneuvontapalvelut ovat osa elinvoimakeskusten yrityspalvelukokonaisuutta ja tähän liittyvä yhteistyö myös muiden elinvoimakeskusten kanssa tulee palveluita edelleen kehitettäessä huomioida. Vaikka Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapuneuvontapalvelut siirrettäisiin Uudenmaan elinvoimakeskukseen, KEHA-keskus vastaisi muutosten jälkeenkin kyseisiin neuvontapalveluihin liittyvän tietojärjestelmän pääkäyttäjätehtävistä.

Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapuneuvontapalvelujen siirtämisen myötä Uudenmaan elinvoimakeskukseen siirtyisi kyseisiä tehtäviä tällä hetkellä KEHA-keskuksessa hoitava yhdeksän henkilötyövuoden suuruinen henkilöresurssi. Siirtyvät resurssit kohdentuisivat nimenomaisesti itse neuvontapalvelujen tarjoamiseen. Neuvontapalvelujen tietojärjestelmän pääkäyttäjätehtävien hoitamiseen liittyvä resurssi ei siirtyisi, vaan se jäisi KEHA-keskukseen. Neuvontapalveluihin nykyisin kohdennetun resurssin siirtyminen täysimääräisesti Uudenmaan Elinvoimakeskukseen tehtävien mukana mahdollistaisi yrityksille suunnattujen neuvontapalvelujen palvelutason säilyttämisen siirtohetken mukaisella tasolla.

Business Finland Oy

Esityksen myötä Business Finland Oy:lle siirrettäisiin KEHA-keskuksen vastuulla tällä hetkellä olevat kansainvälisen rekrytoinnin valtakunnalliset palvelut. Business Finland Oy:llä on jo nykytilassa osaajien maahanmuuton edistämisen tehtävä. KEHA-keskuksen kansainväliseen rekrytointiin liittyvien palveluiden siirtäminen Business Finland Oy:n nykyisten tehtävien rinnalle vahvistaisi Business Finland Oy:n roolia kansainvälistä rekrytointia hoitavana kansallisena toimijana ja selkeyttäisi kansainväliseen rekrytointiin liittyvää tehtävärakennetta valtionhallinnossa. Myös Business Finland Oy:n rooli Work in Finlandin vastuulle kuuluvien tehtävien toimeenpanossa vahvistuisi.

Tehtäväsiirron myötä Business Finland Oy:lle siirtyisi täysimääräisesti nykytilassa kansainväliseen rekrytointiin liittyviin tehtäviin KEHA-keskuksessa kohdennettu kymmenen henkilötyövuoden henkilöresurssi. Näin ollen siirtyvät tehtävät resursoitaisiin Business Finland Oy:n osalta samalla tasolla kuin ne tällä hetkellä KEHA-keskuksessa on resursoitu. Tämä mahdollistaisi Business Finlandille siirtyvien tehtävien hoitamisen nykyisellä tasolla myös tehtäväsiirron jälkeen.

Lupa- ja valvontavirasto

Esitettyjen muutosten vaikutusten arviointi Lupa- ja valvontaviraston (LVV) toimintaan on osin haastavaa. Lyhyen ajan sisällä on toteutunut useita merkittäviä muutoksia, kuten aluehallintouudistus sekä työvoimapalveluja ja työttömyysturvaa koskevia lainsäädäntöuudistuksia ja -muutoksia. Näiden yhteisvaikutukset valvontatoimintaan eivät vielä kaikilta osin näy tilastollisesti tai toiminnallisesti.

Valvonnan tarve on kuitenkin selvästi kasvanut muun muassa viimeaikaisten työvoimapalveluiden järjestämiseen kohdistuneiden ja vireillä olevien lakiuudistusten myötä. Esityksessä KEHA-keskuksen tehtäviin ehdotettavilla muutoksilla saattaisi olla lisäävä vaikutus LVV:n käsittelemien kanteluiden määrään, mikäli alueelliset erot laintulkintoissa lisääntyisivät nykyisestä KEHA-keskuksesta oikeudellisen tuen tehtävän lakkauttamisen seurauksena. Tällöin LVV:n rooli laillisuusvalvojana tulisi korostumaan entisestään, kun tulkinnanvaraiset asiat ratkaistaisiin mahdollisesti yhä useammin kantelumenettelyissä, viranomaisaloitteisessa valvonassa tai säännönmukaisen muutoksenhaun kautta. Myös valvontaan liittyvät asiakasyhteydenotot neuvonnan tarpeessa tulisivat todennäköisesti lisääntymään.

Jotta LVV kykenee hoitamaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 25 §:ssä säädettyä valvontatehtävää nykyisillä resursseilla, valvonnan tueksi tarvitaan systemaattista KEHA-keskuksen tuottamaa seurantatietoa. Esityksessä ehdotetut muutokset selkeyttäisivät KEHA-keskuksen roolia työvoimapalveluihin liittyvän tiedolla johtamisen kansallisena toimijana, mikä osaltaan tukisi KEHA-keskusta LVV:n toiminnassaan tarvitsemien seurantatietojen tuottamisessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Esityksestä kohdistuisi työ- ja elinkeinoministeriöön vain vähäisiä vaikutuksia. Ministeriöön kohdistuvat vaikutukset liittyisivät pääsääntöisesti toiminnan tueksi tarvittavan tiedon saatavuuteen jatkossa. ONNI-toiminnan ja monialaisen palvelun tuen lakkauttaminen aiheuttaisi tarpeen turvata ministeriön lakiuudistusten valmistelussa tarvitseman kansallisen tilannekuvan turvaamista kyseisiin palveluihin liittyen. Lisäksi ministeriö tarvitsee säännönmukaisesti lainsäädäntövalmistelunsa tueksi KEHA-keskuksesta tilasto- ja seurantatietoa. Esityksen myötä KEHA-keskuksen rooli työvoimapalvelujen tiedolla johtamisen toimijana tulisi vahvistumaan, mikä parantaisi KEHA-keskuksen mahdollisuuksia tuottaa tilastotietoa myös ministeriön tarpeisiin. Tietoon liittyvien vaikutusten lisäksi KEHA-keskuksen oikeudellisen tuen tehtävän lakkauttaminen saattaisi jossain määrin lisätä työ- ja elinkeinoministeriöön kohdentuvia juridisia kysymyksiä. Esityksellä ei olisi vaikutuksia työ- ja elinkeinoministeriön henkilöstöön.

4.2.5 Vaikutukset viranomaisten keskinäisiin suhteisiin

4.2.5.1 Työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvät tehtävät

Koska ehdotettavilla muutoksilla tavoitellaan työvoimapalveluita järjestävien viranomaisten roolien selkeyttämistä sekä päällekkäisten tehtävien karsimista, esityksellä olisi merkittäviä vaikutuksia työvoimapalveluiden järjestämisen viranomaisrakenteisiin eri toimijoiden välillä. Keskeisin muutos olisi työvoimaviranomaisten roolin ja vastuun selkeytyminen KEHA-keskuksesta lakkautettavien tehtävien toimeenpanossa. Se, missä määrin ja miten työvoimaviranomaiset selkeytyvän vastuunsa ja roolinsa KEHA-keskuksesta lakkautettavien tehtävien osalta toimeenpanisivat, jäisi niiden omaan harkintaan, sillä esityksen myötä lain asettamat edellytykset kyseisten palveluiden järjestämiseksi poistuisivat.

Oikeudellisen tuen tehtävän lakkauttaminen, pois lukien kotoutumislain toimeenpanon oikeudellinen neuvonta, vahvistaisi työvoimaviranomaisten roolia työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvien lakien tulkinnassa, kun KEHA-keskuksen valtakunnallisia laintulkintoja ja ohjeistuksia ei olisi enää muutoksen myötä työvoimaviranomaisten hyödynnettävissä. Tämä korostaisi työvoimaviranomaisten keskinäisen yhteistyön vahvistamista, jotta laintulkintojen alueellista vaihtelua voitaisiin välttää. Nykytilassa työvoimaviranomaiset ovat perustaneet

työvoimaviranomaisten palveluksessa työskentelevien asiantuntijoiden muodostaman verkoston, jonka puitteissa työvoimaviranomaiset käsittelevät laintulkintoihin liittyviä kysymyksiä keskenään. Näin ollen työvoimaviranomaiset ovat jo tällä hetkellä vakiinnuttaneet oikeudellisen tuen lakkauttamisen edellyttämän muutoksen toimeenpanoa keskinäisessä yhteistyössään. Vastaavien työvoimaviranomaisten muodostamien asiantuntijaverkostojen perustaminen voisi olla perusteltua myös muiden esityksessä lakkautettavaksi ehdotettujen tehtävien koordinoimisessa, joissa työvoimaviranomaisten rooli olisi vahvistumassa.

KEHA-keskuksen työvoimapalveluihin liittyvien asiakas- ja neuvontapalvelujen lakkauttamisella olisi vaikutuksia viranomaiskentän toimintaan. Asiakas- ja neuvontapalveluissa tällä hetkellä vallitsevien päällekkäisyyksien karsiminen johtaisi työvoimaviranomaisten roolin vahvistumiseen henkilöasiakkaiden neuvontapalveluiden järjestämisessä. Käsitellyt yhteydenotot henkilöasiakaspalveluun ovat pudonneet KEHA-keskuksen toimittamien tilastojen valossa vuoden 2021 yhteensä noin 370 000 vastatusta puhelusta noin 254 000 vastattuun puheluuun vuonna 2024. Yhteydenottojen määrän lasku on jatkunut työvoimapalvelu-uudistuksen myötä kiihtyvästi, ja vuonna 2025 KEHA-keskuksen tietojen mukaan se käsitteli noin 108 000 henkilöasiakkaan yhteydenottoa. Tilastollista vertailua vaikeuttaa 1.1.2025 alkaen voimaan tulleet säädös- muutokset sekä toimintaympäristön muutos. Vuoden 2025 yhteydenotoista yli puolet (59 %) kanavoitui automatisoidun chat-robotin hoidettavaksi. On oletettavaa, että vastaava kehitys neuvontapalveluiden kysynnän kohdentumisesta enenevässä määrin työvoimaviranomaisille jatkuisi ilman esityksessä ehdotettuja muutoksiakin. KEHA-keskuksen toimittamien tilastotietojen nojalla voidaan arvioida, että merkittävä osa henkilöasiakkaiden yhteydenotoista kohdentuu jo tällä hetkellä suoraan työvoimaviranomaisille, ja että asiakas- ja neuvontapalvelujen tuottaminen työnhakijoille on jo suurilta osin vakiintunut osaksi työllisyysalueiden toimintaa. KEHA-keskuksella ei ole edes toimivaltaa neuvoa niissä asioissa, jotka kuuluvat työvoimaviranomaisten toimivaltaan. Neuvontapalveluiden tarjoaminen työvoimaviranomaisten muodostamien yhteistyörakenteiden kautta voisi olla perusteltua etenkin niiden työvoimaviranomaisten kohdalla, joiden resurssit tarjota itsenäisesti asiakas- ja neuvontapalveluita ovat vähäiset. Työvoimaviranomaisten yhteistyörakenteiden kautta voitaisiin tarvittaessa vastata myös monikielisen neuvonnan tarpeisiin.

Esityksessä ei ehdoteta kaikkien tällä hetkellä KEHA-keskuksen vastuulla olevien asiakas- ja neuvontatehtävien lakkauttamista, vaan osa niistä jäisi muutosten jälkeenkin KEHA-keskuksen vastattaviksi. Jatkossakin KEHA-keskus vastaisi sille kuuluviin maksatus-, palkkaturva- ja työttömyysturvatehtäviin liittyvien neuvontapalvelujen järjestämisestä, joita KEHA-keskuksen tulee hallintolakiin perustuvan neuvontavelvollisuuden puitteissa hoitaa. Työvoimaviranomaiset vastaisivat esitettyjen muutosten jälkeen henkilö-, yritys- ja työnantaja-asiakkaiden asiakas- ja neuvontapalvelujen tarjoamisesta kokonaisuutena, mutta niissä tilanteissa, joissa neuvonta koskee KEHA-keskuksen vastuulle jääviä tehtäviä, KEHA-keskuksella olisi hallintolain mukainen neuvontavelvollisuus näissä nimenomaisissa tapauksissa. Työttömyysturvan osalta työvoimaviranomaisten tulisi ohjata työttömyysturvaa koskevat neuvontapyynnöt KEHA-keskukselle aina kun asia koskee KEHA-keskuksen antamia työvoimapoliittisia lausuntoja. Esityksen myötä muodostuva toimivallan jako KEHA-keskukseen jääviin tehtäviin liittyvissä neuvontatilanteissa edellyttäisi KEHA-keskuksen ja työvoimaviranomaisten välistä yhteistyötä ja näkemystä siitä, mikä viranomaisen kussakin tilanteessa olisi vastuullinen tarjoamaan neuvontapalveluita, jotta asiakkaat saisivat palvelunsa mahdollisimman sujuvasti.

Esityksellä olisi myös vaikutuksia viranomaisten välisiin suhteisiin osaamisen kehittämiseen liittyvissä tehtävissä. KEHA-keskus vastaisi jatkossakin nykytilan mukaisesti työvoimaviranomaisille suunnatusta työvoimapalveluiden tietojärjestelmiin liittyvästä osaamisen

kehittämisestä sekä kotoutumislain mukaisesta valtakunnallisesta osaamisen kehittämisestä. Muilta osin osaamisen kehittämisen tehtävät siirtyisivät ehdotettujen muutosten myötä työvoimaviranomaisten vastuulle, mikä selkeyttäisi työvoimaviranomaisten roolia oman henkilöstönsä perehdyttämisessä ja muussa osaamisen kehittämisessä. Työvoimaviranomaisilla on jo nykytilassa mahdollisuus hankkia tai tuottaa yksin tai yhdessä tarpeidensa mukaisia osaamisen kehittämisen palveluita. Työvoimaviranomaisten tulisi jatkossa nykyistä suuremmassa määrin vastata osaamisen kehittämisen sisältöjen suunnittelusta ja kehittämisestä joko yhdessä tai sidosryhmiensä kanssa, kun KEHA-keskuksen tekemä osaamisen kehittämiseen liittyvien palvelukonseptien kehittämistyö päättyisi.

Nykytilassa KEHA-keskuksen Monialaisten palveluiden tuki -tiimin keskeisiä tehtäviä on ollut tarjota ajantasaista laadullista ja määrällistä tietoa nuorten matalan kynnyksen monialaisten palveluiden kansallisesta kehittämisestä. Tietoa on hyödynnetty esimerkiksi valtakunnallisten politiikkatoimien kohdentamisessa ja palveluiden kehittämisessä erityisesti ministeriöissä, mutta tietoa on välitetty myös nuorten matalan kynnyksen palveluissa työskenteleville asiantuntijoille. Tietoa on hyödynnetty myös palveluihin liittyvän koordinaation ja vuoropuhelun pohjalla. Jatkossa näihin palveluihin liittyvän tiedon tuottaminen olisi KEHA-keskuksen sijaan kuntien vastuulla. Kukin kunta, hyvinvointialue ja työvoimaviranomainen käsittelee nykytilan mukaisesti tietoa nuorten monialaisten palveluiden osalta omasta alueellisesta näkökulmasta, joka aiheuttaa riskin kansallisen tason tiedonmuodostuksen heikkenemisestä. Sama koskee myös Ohjaamo-toimintaa. Systemaattinen kansallisen tason tiedon kerääminen nuorten monialaisten palveluiden järjestämisestä ja palveluiden kehittämisestä hyödyttäisi jatkossakin sekä ministeriöitä, Kansaneläkelaitosta että alueellisia toimijoita. Työvoimaviranomaisten muodostamien tai monialaisten palveluiden vetovastuussa toimivien verkostoissa voitaisiin sopia tiedon keruusta ja hyvien käytäntöjen jakamisesta. Voisi olla tarkoituksenmukaista varmistaa tiedontuotannon jatkuminen KEHA-keskuksen Arviointi ja tiedolla johtaminen -yksikön tuottamana, ja yksikkö voisi tarvittaessa toteuttaa tiedon keruuta myös TEM:n toimeksiannosta muun seurantatiedon tueksi esimerkiksi kyselytutkimuksin muun tiedon keräämisen ohella. Kansaneläkelaitos on yhteistoimintamallin toimivuutta koskevilla kyselyillä tuonut esille, että ainoan valtakunnallisen toimijan roolissa se näkee vastuunsa olevan yhtenäistämässä ja asiakkaiden yhdenvertaisuuden varmistamisessa sekä lainmukaisen toiminnan varmistamisessa.

KEHA-keskuksen Monialaisen palvelun tuen tehtävän lakkauttamisella olisi vaikutuksia työllistymistä edistävien monialaisten palveluiden (TYM) toimeenpanoon, etenkin palveluiden piirissä toimivien eri viranomaisten muodostamien TYM-verkostojen osalta. KEHA-keskuksen ylläpitämään Tuutti-alustan tietokirjastoon on koottu tietoa ja materiaalia TYM-verkostojen toiminnan tueksi. Tietoalustan materiaalit olisivat todennäköisesti toimijoiden käytettävissä monialaisen yhteistyön tehtävän päättymisen jälkeenkin, mutta uusia aineistoja ei tuotettaisi eikä nykyisiä aineistoja päivitetäisi KEHA-keskuksen toimesta tehtävän lakkauttamisen myötä. Tietojen ja materiaalien saatavuuden ja kehittämisen turvaaminen olisi jatkossakin tärkeää, jotta TYM-toimintaan liittyvä tiedolla johtaminen tai TYM-lain toimeenpano esimerkiksi asiakasohjautumisen ja asiakasprosessien osalta ei heikkenisi. Monialaisen palvelun tuen tehtävän lakkauttaminen KEHA-keskuksessa edellyttäisi varsinkin pienempien TYM-verkostojen alueilla uusien toimintavaihtoehtojen sekä monialaisen yhteistyön vertaisoppimisen ja -kehittämisen mahdollisuuksien tarkastelua ja kehittämistä, mikäli TYM-toimijat arvioisivat sen esitettyjen muutosten jälkeen tarpeelliseksi. TYM-verkostojen johtajat ovat jo aiemmin muodostaneet epävirallisen verkoston, jota on hyödynnetty myös osaamisen kehittämisessä ja verkosto voisi jatkossakin olla yksi keskeinen foorumi käsitellä TYM-yhteistoimintamallin kysymyksiä. Lisäksi verkosto voisi jakaa tietoa ja materiaalia KEHA-keskuksen ylläpitämällä Tuutti-alustalla, joka on työllisyystoimijoiden yhteinen viestintä- ja vuorovaikutusalue.

4.2.5.2 Yrityksille suunnatut palvelut

Esitys muuttaisi valtion viranomaisten tehtävänjakoa kansainvälisessä rekrytoinnissa. Ehdotettujen muutosten myötä KEHA-keskuksen roolia selkeytettäisiin niin, että se keskittyisi muiden ydintehtäviensä suuntaisesti kansainvälisen rekrytoinnin tiedolla johtamiseen ja tietojärjestelmäpalveluihin liittyviin tehtäviin. Nykytilannetta vastaten KEHA-keskus vastaisi muutoksen jälkeenkin työllisyyspalveluiden valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluiden kehittämisestä ja ylläpitämisestä myös kansainvälisen rekrytoinnin osalta. Lisäksi KEHA-keskus jatkaisi EURESin kansallisenä koordinaatiotoimistona ja vastaisi jatkossakin sille säädettyistä luonnonmarjojen keruun koordinaation liittyvistä tehtävistä.

KEHA-keskuksen tehtäviä koskevan muutosesityksen myötä kansainvälisen rekrytoinnin vastuut valtion sisällä määriteltäisiin uudestaan. KEHA-keskuksen tehtävistä poistettavat palvelut siirrettäisiin osaksi Business Finland Oy:lle jo nykyisellään säädettyä osajien maahanmuuton edistämisen tehtävää. Kokoamalla KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin tehtäviä osaksi Business Finlandin kansainvälisen rekrytoinnin kokonaisuutta voitaisiin selkeyttää kansainvälisen rekrytoinnin rakennetta. Work in Finland jatkaisi edelleen valtion kansainvälisen rekrytoinnin palveluita kokoavana toimintona, ja Business Finlandin rooli Work in Finlandin toimeenpanossa vahvistuisi.

Ehdotettujen muutosten jälkeen kansainvälisen rekrytoinnin palvelut kuntien ja työnantajien hyödynnettäväksi olisivat selkeämmin löydettävissä yhden valtion viranomaisen tarjoamana. Business Finland toimisi Work in Finlandin ulkoisena yhteystahona, ja KEHA-keskuksen toiminnot olisivat sitä sisäisesti tukevia. Toimintojen kokoamisen myötä valtion viranomaisten välisen koordinaation tarve vähenisi ja prosessien kehittäminen helpottuisi, kun työnantajille suunnattuja palveluita ei tuotettaisi sekä KEHA-keskuksen että Business Finlandin toimesta. Esityksen myötä luotaisiin tilanne, jossa Business Finlandin nykyisiä osajien maahanmuuton edistämisen toimintoja täydentäisivät KEHA-keskukselta poistettavat työnantajille tarkoitetut palvelut.

Uudistuksen myötä sekä valtion sisäiset että valtion ja kuntien väliset yhteistyösuhteet kansainvälisessä rekrytoinnissa muuttuisivat, ja KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin yhteistyö Business Finlandin, Elinvoimakeskusten ja kuntien kanssa liittyisi erityisesti sille kuuluviin tehtäviin tiedolla johtamisessa ja EURES-työnvälityspalveluiden koordinaatiossa. Vastuiden selkeyttämisen myötä valtion viranomaisten välisen koordinaation tarve myös vähenisi ja prosessien kehittäminen helpottuisi, kun työnantajille suunnattuja palveluita ei tuotettaisi sekä KEHA-keskuksen että Business Finlandin toimesta. Vastaavasti Business Finland muodostuisi aiempaa merkittävämmäksi valtion yhteystahoksi kunnille kansainvälisen rekrytoinnin tehtävissä ja erityisesti työnantajille suunnatuissa palveluissa. Business Finland olisi luonteva yhteistyötaho myös muille kuntien relevanteille toimijoille kuin työvoimaviranomaisille. Elinvoimakeskuksilla on myös kansainvälisen rekrytoinnin yhteistyörakenteita alueillaan, ja elinvoimakeskusten olisi mahdollista tukea Business Finlandin yhteistyötä siirrettäväksi ehdotettujen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden suunnittelussa, toimeenpanossa ja tarjoamisessa kuntien erilaiset tarpeet huomioiden.

Muutoksella olisi vaikutuksia myös tavoitteeseen rakentaa valtion ja kuntien työvoimaviranomaisten yhteinen kansainvälisen rekrytoinnin yritysasiakkuusprosessi perustuen yhteiseen asiakkuudenhallintaan työllisyyden edistämisen tietojärjestelmiä hyödyntäen. Jo nykytilanteessa asiakkuuksia koskevan tiedon pirstaloituminen ja rajalliset käyttöoikeudet vaikeuttavat valtion ja kuntien saumattoman palvelupolun toteuttamista. Muutoksen myötä asiakkuudenhallintaa ei

olisi mahdollista kehittää työllisyyden edistämisen asiakkuusjärjestelmien varaan, ja osana tietojärjestelmien kehittämistyötä on tulevaisuudessa tarpeen etsiä uusia ratkaisuja kansainvälisen rekrytoinnin edistämisen tarpeisiin.

Esityksen myötä KEHA-keskuksen tehtävät Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapu -neuvontapalvelujen järjestämisessä siirtyisivät Uudenmaan elinvoimakeskukselle, mikä pienentäisi KEHA-keskuksen roolia yrityksille suunnatun neuvonnan antamisessa ja vastaavasti lisäisi Uudenmaan elinvoimakeskuksen roolia yritysneuvonnan osalta. Elinvoimakeskuksen tehtäviin kuuluu jo nykytilassa yrityspalveluiden ja alueellisen elinvoiman edistämisen tehtäviä, joten Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapu -neuvontapalvelujen siirtäminen Uudenmaan elinvoimakeskukselle suoraviivaistaisi valtion yrityksille suunnattujen neuvontapalvelujen tarjontaa. Keskittämällä Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapu -neuvontapalvelujen järjestämisen vastuu yhdelle elinvoimakeskukselle edesauttaisi synergiaetujen saavuttamista ja tehtäviin käytettävissä olevien resurssien tehokasta käyttöä. KEHA-keskukselta ei kuitenkaan esitetä lakkautettavaksi kaikkia yrityksille suunnattujen neuvontapalveluiden tehtäviä, sillä KEHA-keskus vastaisi esitettyjen muutosten jälkeenkin yrityksille suunnattuihin neuvontapalveluihin liittyvän tietojärjestelmäkokonaisuuden pääkäyttäjän roolista. Tämä lisäisi tarvetta koordinaatiolle Uudenmaan elinvoimakeskuksen ja KEHA-keskuksen välillä tietojärjestelmän käyttöön liittyen.

4.2.6 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen

Esityksessä ehdotettavat muutokset saattavat vaikuttaa työnhakijoiden yhdenvertaiseen kohteluun. Mahdolliset vaikutukset perustuisivat etenkin työvoimaviranomaisille suunnattujen ja esityksen myötä KEHA-keskuksesta lakkautettavien tehtävien uuteen toimeenpanorakenteeseen, joka saattaisi aiheuttaa aiempaa enemmän alueellisten erojen syntymistä.

Lakkautettavista tehtävistä KEHA-keskuksen oikeudellinen tuki on antanut työvoimaviranomaisille konsultaatiota oikeudellisessa tulkinnassa työvoimapalvelujen järjestämiseen liittyen. Tehtävän lakkauttamisen myötä tuki loppuisi ja työvoimaviranomaiset vastaisivat jatkossa yksin työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvän lainsäädännön tulkinnasta, pois lukien kotoutumisen edistämisestä annetun lain toimeenpanon oikeudellinen neuvonta, johon ei tässä esityksessä esitetä muutoksia. Nykytilassakin työvoimaviranomaiset ovat olleet vastuussa lain tulkinnasta, mutta työvoimaviranomaiset ovat halutessaan voineet hyödyntää KEHA-keskuksen valtakunnallisen oikeudellisen tuen tekemiä oikeudellisia tulkintoja ja materiaaleja. Vuonna 2025 KEHA-keskuksen oikeudellinen tuki vastaanotti noin 600 oikeudellista konsultaatiopyyntöä, joihin vastaaminen edellytti juridista syväosaamista. Tietoja oikeudellisen tuen antamien konsultaatioiden hyödyntämisen laajuudesta työvoimaviranomaisissa ei ole käytettävissä. On kuitenkin oletettavaa, että työvoimaviranomaiset ovat ainakin jossain määrin hyödyntäneet KEHA-keskukselta saamiaan oikeudellisia konsultaatioita työvoimapalveluita järjestäessään.

Valtakunnallisen oikeudellisen tuen lakkauttaminen aiheuttaisi riskin alueellisen variaation lisääntymisestä työvoimapalveluiden järjestämisessä, kun valtakunnalliset oikeudelliset konsultaatiot ja ohjeistukset poistuisivat työvoimaviranomaisten työn tukimuotona. Variaatio johtuisi ensisijaisesti työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvien lakien alueellisten tulkintaerojen mahdollisesta kasvusta, ja voisi näin ollen johtaa työnhakijoiden yhdenvertaisen kohtelun heikkenemiseen, mikäli työnhakijoiden saama palvelu eroaisi toisistaan alueellisten tulkintaerojen vuoksi. Riskin voidaan arvioida olevan suurempi niiden työllisyysalueiden kohdalla, joiden oma resurssi lain tulkintoihin liittyen on niukka, ja joille valtakunnallisten oikeudellisten konsultaatioiden rooli toiminnan tukena on siten voinut olla keskeisempi. Vaikutuksen kokonaislaajuutta on erittäin haastavaa arvioida, koska KEHA-keskuksen tarjoamat oikeudelliset konsultaatiot

eivät ole nykytilassakaan olleet työvoimaviranomaisia sitovia, eikä tietoa konsultaatioiden hyödyntämisen mittavuudesta ole käytettävissä.

KEHA-keskuksen työvoimaviranomaisille suunnatun osaamisen kehittämisen palvelujen lakkauttamisen myötä työvoimaviranomaiset huolehtisivat jatkossa kokonaisvaltaisesti oman henkilöstönsä perehdyttämisestä ja osaamisen kehittämisestä työnantajille kuuluvien velvollisuuksiensa mukaisesti. Myös tämän tehtävän lakkauttamisella voidaan arvioida olevan riski työnhakijoiden alueellisen yhdenvertaisuuden heikkenemisestä, mikäli alueelliset erot työntekijöiden perehdyttämisessä ja muussa osaamisen kehittämisessä muodostuisivat siinä määrin suureksi, että eroilla olisi vaikutusta työntekijöiden osaamistasoon ja siten työnhakijoiden saamien palveluiden järjestämiseen. Kuten oikeudellisen tuen osalta, riski on tässäkin yhteydessä arvioitavissa suuremmaksi enemmän lakkautettavaa tukitoimintaa hyödyntäneiden työllisyysalueiden kohdalla. KEHA-keskuksen tarjoaman osaamisen kehittämisen rooli on kuitenkin ollut valtakunnallinen, eikä sen tehtävänä ole ollut pureutua kattavasti palvelurakenteiden ja -ohjeistusten alueellisiin erityiskysymyksiin. Jatkossa työvoimaviranomaiset tulisivat suunnittelemaan työntekijöille tarjoamansa osaamisen kehittämisen ja perehdytyksen omista tarpeistaan käsin yhdistettynä valtakunnallisiin osaamistarpeisiin. Koska KEHA-keskuksen osaamisen kehittämisen palvelut eivät nykytilassa ole voineet tarjota alueellisesta näkökulmasta suunniteltua palvelusäiltöä, riski yhdenvertaisuuden heikkenemisestä valtakunnallisen osaamisen kehittämisen toiminnon lakkauttamisen yhteydessä ei kokonaisuutena nähdä olevan merkittävä.

Myös KEHA-keskuksen työnhakijoille suunnattujen asiakas- ja neuvontapalvelujen lakkauttaminen lisäisi riskiä työnhakijoiden alueellisen yhdenvertaisuuden heikkenemisestä. Riskin suuruus ja todennäköisyys ovat riippuvaisia siitä, miten ja missä määrin työllisyysalueet toimeenpanisivat jatkossa KEHA-keskuksesta lakkautettavan valtakunnallisen neuvontapalvelun mukaisia tehtäviä. Työvoimaviranomaisten neuvontapalveluihin kohdennetuissa resursseissa saataisi esiintyä alueellista vaihtelua, joka lisäisi riskiä työnhakijoiden yhdenvertaisuuden heikkenemiselle varsinkin niillä alueilla, joilla neuvontapalveluiden resursointi olisi alhaisella tasolla ja työnhakijoiden neuvontapalveluiden saatavuus sen myötä alhaista. KEHA-keskuksen toimittamien tilastojen perusteella voidaan päätellä, että valtaosa henkilöasiakkaiden neuvontapalveluihin tekemistä yhteydenotoista kohdentuu jo nyt työllisyysalueille, jonka arvioidaan alentavan esityksestä mahdollisesti koituvaa yhdenvertaisuuden heikkenemisen riskiä nykytilaan nähden.

4.2.7 Vaikutukset työllisyyteen ja työnhakijoihin

Esityksessä lakkautettaviksi ehdotettavat tehtävät eivät suoraan liity työvoimaviranomaisten tekemään työnvälitystyöhön tai palveluohjaukseen. Tehtävien lakkauttamisella pyrittäisiin selkeyttämään eri viranomaisten rooleja työllisyyden edistämisessä ja karsimaan tehtävistä sellaisia päällekkäisyyksiä, joita tällä hetkellä toimeenpanee usea viranomainen. Jatkossa lakkautettavien tehtävien hoitaminen kuuluisi ensisijaisesti työvoimaviranomaisten sekä työvoimapalvelujen järjestämiseen osallistuvien muiden viranomaisten muodostamien verkostojen vastuulle. KEHA-keskuksesta muihin organisaatioihin siirtyvien tehtävien toimeenpano jatkuisi nykytilan mukaisesti. Esitetyillä muutoksilla saattaa olla vaikutusta työllisyyteen, mutta muutosten mitaluokka ja lakkautettavien tehtävien luonne huomioiden työllisyysvaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä.

Esityksellä arvioidaan olevan mahdollisia vaikutuksia työnhakijoiden alueelliseen yhdenvertaisuuteen ja palvelutarjontaan. Työnhakijoiden alueelliseen yhdenvertaisuuteen mahdollisesti kohdistuvat vaikutukset on kuvattu tarkemmin luvussa 4.2.6. Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen. Työnhakijoiden saamiin palveluihin liittyvät vaikutukset muodostuisivat

ensisijaisesti asiakas- ja neuvontapalveluihin esitettävien muutosten kautta. Nykytilassa, jossa sekä KEHA-keskus että työvoimaviranomaiset ovat järjestäneet työnhakijoiden neuvontapalveluita, saadun palautteen perusteella asiakkaiden on joissain tapauksissa ollut hankalaa muodostaa selkeää käsitystä siitä, mikä viranomaistaho lopulta on vastuussa työnhakijoiden työvoimapalveluiden järjestämisestä. Esityksessä ehdotettavat muutokset asiakas- ja neuvontapalveluiden vastuiden selkeyttämisestä parantaisivat tilannetta työnhakijoiden näkökulmasta, kun asiakas- ja neuvontapalveluiden tarjoaminen olisi selvästi aiempaa enemmän työvoimaviranomaisten vastuulla, jotka myös vastaavat työnhakijoiden työvoimapalveluista. Samalla neuvontapalveluiden sisältö vastaisi nykyistä paremmin työnhakijoiden tarpeita, sillä neuvontapalveluiden kysyntä koskettaa työnhakijoiden alueella järjestettäviä työvoimapalveluita. KEHA-keskuksen ja työvoimaviranomaisten toimivaltajako etenkin työttömyysturvaan liittyvässä neuvontapalvelussa saattaisi jatkossakin johtaa epätietoisuuden heräämiseen asiakkaiden keskuudessa sen suhteen, minkä viranomaisen puoleen työnhakijoiden tulee kulloinkin kääntyä. Riskiä voitaisiin minimoida asiakkaiden tiedottamisella sekä KEHA-keskuksen ja työvoimaviranomaisten välillä yhteistyöllä.

KEHA-keskus on tarjonnut neuvontapalveluita suomen lisäksi ruotsin, englannin ja venäjän kielillä. Mikäli työvoimaviranomaisten tarjoamia neuvontapalveluita ei kyettäisi jatkossa tarjoamaan vastaavalla kielivalikoimalla, se saattaisi aiheuttaa riskin työnhakijoiden saaman neuvontapalveluiden laadun heikkenemisestä. Riskin mittaluokkaa on vaikea arvioida, sillä työvoimaviranomaisten tällä hetkellä tarjoamien neuvontapalveluiden kielivalikoimasta tai jatkossa tehtävistä mahdollisista panostuksista eri kielillä annettaviin neuvontapalveluihin ei ole tietoa käytettävissä. Neuvontapalveluiden kielivalikoiman varmistamiseksi työvoimaviranomaiset voisivat myös hyödyntää KEHA-keskuksen valtakunnallista monikielistä viestintää, kuten InfoFinland-verkkopalvelua.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Työllisyyspalvelut

Lakkautettaviksi esitettyjen KEHA-keskuksen tehtävien osalta muita toteuttamisvaihtoehtoja ei ole erikseen arvioitu eikä pidetty tarkoituksenmukaisina esityksen tavoitteet huomioon ottaen, kun tavoitteena on selkeyttää KEHA-keskuksen ja kuntien työvoimaviranomaisten rooleja ja vastuita työvoimapalvelujärjestelmässä sekä purkaa toimijoiden tehtäviin liittyvät päällekkäisyydet.

Yritysneuvontapalvelut

KEHA-selvityksessä esitetään lisäselvitystä tehtäväksi siirtosuunnasta Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapu -palveluissa, jotka eivät suoraan liity työvoimapalveluiden kokonaisuuteen. Jatkotyössä on huomioitava mahdollinen EU-tuki ja lainsäädäntötausta sekä laajempi tarkastelu yritysten neuvontapalveluihin ml. elinvoimakeskusten tehtävät.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on tarkasteltu edellä todetun selvityksen mukaisesti siirtosuuntia Yritys-Suomi- ja Yrittäjän talousapu -palveluiden osalta ja tehty vertailua eri toteuttamisvaihtoehtojen välillä. Keskeinen peruste esitettävään vaihtoehtoon on elinvoimakeskusten yritysten neuvontakokonaisuuteen kytkeytyminen ja keskitettyyn tehtävään liittyvä synergia- ja tehokkuushyöty.

Vaihtoehto 1. Palvelut siirretään kokonaisuutena TEM:n hallinnonalan sisällä toiseen virastoon

Yritys-Suomi-neuvonta ja Yrittäjän talousapu -neuvonta muodostavat yritystoimintaa tukevan neuvontakokonaisuuden, jonka siirtäminen yhtenä kokonaisuutena on perusteltua sekä toiminnan järjestämisen että asiantuntevan toiminnan kannalta. Kuten em. KEHA-selvityksessä viitataan, tulee huomioida laajempi tarkastelu yritysten neuvontapalveluihin ml. elinvoimakeskusten tehtävät. Elinvoimakeskusten tehtäviin kuuluu yritystoimintaa edistävää neuvonta. Voidaan katsoa, että ao. neuvontapalvelujen sijoittaminen juuri elinvoimakeskuksiin kytkeytyy olennaisesti elinvoimakeskusten laissa mainittuun neuvontatehtävään ja mahdollistaa neuvontapalveluiden pitkäjänteisen, vaikuttavan ja kustannustehokkaan kehittämisen osana elinvoimakeskusten yrityspalvelukokonaisuutta. TEM:n hallinnonalan sisällä luonteva virasto on yksi elinvoimakeskus, johon tehtäväkokonaisuus voidaan sijoittaa nk. keskitettynä tehtävänä.

Vaihtoehto 2. Palvelut siirretään erillisinä TEM:n hallinnonalalla virastoihin

Palvelujen siirtäminen erillisinä tehtävinä eri elinvoimakeskuksiin olisi hallinnollisesti mahdollista. Tässä vaihtoehdossa kuitenkin menetettäisiin toiminnan keskittämiseen liittyvät synergia- ja tehokkuushyödyt.

Kansainvälinen rekrytointi

1) KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden kokoaminen yhden valtion viranomaisen toteutettavaksi

Work in Finlandin tehtäviä hoitavat tällä hetkellä Business Finland ja KEHA-keskus. Kaikki KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin ja liikkuvuuden tehtävät voitaisiin koota Business Finlandin vastuulle, jolloin Business Finland vastaisi sen jo tällä hetkellä toteuttamien kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden lisäksi KEHA-keskuksen työnantajille tuottamista kansainvälisen rekrytoinnin palveluista sekä kansainvälisen rekrytoinnin tiedolla johtamiseen liittyvistä tehtävistä ja EURES-asetuksen mukaisista kansallisen koordinaatiotoimiston tehtävistä.

Vaihtoehdossa pystyttäisiin luomaan selkeä, yhden viranomaisen vastuulle kuuluva valtion kansainvälisen rekrytoinnin toiminto. Työnantajille suunnattujen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden kokoaminen Business Finlandiin onkin valmistelussa arvioitu perustelluksi valtion palvelukokonaisuuden selkeyttämiseksi ja palveluiden kytkemiseksi nykyistä vahvemmin osaksi yritysten kasvun ja kansainvälistymisen tukea.

Kansainvälisessä rekrytoinnissa hyödynnetään KEHA-keskuksen vastuulle kuuluvia työllisyyden edistämisen tietojärjestelmiä ja tiedolla johtamisen kokonaisuutta. Kaikkien KEHA-keskuksen toteuttamien kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden kokoaminen Business Finlandiin edellyttäisikin sen ratkaisemista, miten vaihtoehdossa toteutettaisiin kansainvälisen rekrytoinnin tiedolla johtamisen yhteensovitus työllisyyden edistämisen tiedolla johtamisen kanssa. Vaihtoehdossa kansainvälisen rekrytoinnin palvelut eriytyisivät valtion työllisyyden edistämisen analyysipalveluista ja tähän liittyvät synergiaedut menetettäisiin.

EURES:in kansallisen koordinaatiotoimiston tehtävän siirto KEHA-keskuksesta Business Finlandiin edellyttäisi sen ratkaisemista, miten erityisesti EURES-portaalin ylläpito- ja kehittäminen hoidettaisiin Business Finlandissa ottaen huomioon, että portaali toimii kiinteässä yhteydessä KEHA-keskuksen ylläpitämään Työmarkkinatori- alustaan. Lisäksi EURES:in kansallisen koordinaatiotoimiston tehtävät kytkeytyvät myös KEHA-keskuksen tiedolla johtamisen tehtävään. Tiedolla johtamisen, tietojärjestelmien ja EURES:in kansallisen koordinaatiotoimiston tehtävien siirtämistä KEHA-keskuksesta ei edellä mainituista syistä ole tässä vaiheessa arvioitu perustelluksi.

2) KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden siirtäminen kuntien toteuttamisvastuulle

Toisena toteuttavana mallina voidaan arvioida vaihtoehtoa, jossa KEHA-keskuksen toteuttamien työnantajille suunnattujen kansainvälisen rekrytoinnin kehittämis- ja valmennuspalveluiden sekä työnantajaneuvonnan toteuttamisvastuu siirrettäisiin kunnille. Kuntien järjestämisvastuulle siirrettävät kansainvälisen rekrytoinnin palvelut säädettäisiin vaihtoehdossa kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaisiksi valtionosuustehtäviksi. Uusissa ja laajentuvissa valtionosuustehtävissä valtionosuus on 100 prosenttia. KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden määräraha olisi yksittäisille kunnille jakautuvana hyvin pieni.

KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden tarkoituksena on vastata valtakunnalliseen tai ylläalueelliseen tarpeeseen. Palveluiden saatavuuden turvaamiseksi ylläalueellisuus on useissa tapauksissa tärkeää, sillä yksittäisissä kunnissa esiintyvä tarve ei käytännössä todennäköisesti mahdollistaisi palveluiden järjestämistä resurssitehokkaasti. Näin ollen kuntakohtainen malli haastaisi palveluiden valtakunnallista saatavuutta. Vaihtoehto edellyttäisi myös sen ratkaisemista, miten palveluiden järjestäminen toteutettaisiin resurssitehokkaasti määrärahojen jakautuessa kuntien valtionosuuksiin.

EURES-asetus velvoittaa Suomea nimeämään kansallisen koordinaatiotoimiston, joka hoitaa EURES-asetuksessa määritellyt jäsenvaltion valtakunnallisia tehtäviä. Tehtävä sisältää esim. kansalliseen tiedonkeruuseen ja EURES-portaaliin liittyviä tehtäviä, joka kytkeytyvät tiivistä KEHA-keskuksen ydintoimintoihin Työmarkkinatorin ylläpidossa ja kehittämisessä sekä työllisyyden edistämisen tiedolla johtamisessa. Edellä mainituista syistä EURES:in kansallisen koordinaatiopisteen siirtämistä kuntien vastuulle ei nähty toimivaksi ratkaisuksi, vaan tehtävät on syytä säilyttää keskitettyinä valtiolle.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Työllisyyspalvelut

Julkisten työvoimapalvelujen tehtävien ja päätösvallan hajauttaminen (alue- ja paikallistason roolin vahvistaminen sekä paikallisen operatiivisen autonomian lisääminen) on ollut monissa EU- ja OECD-maissa viime vuosikymmeninä havaittava kehityssuunta. Työvoimapolitiikkaa tai sen toimeenpanoa on enenevissä määrin siirretty valtakunnalliselta tasolta alueelliselle tai paikalliselle tasolle. Kun julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtoa kuntiin

valmisteltiin Suomessa, tarkasteltiin Euroopan maista erityisesti Tanskan, Norjan ja Saksan työvoimapalvelumalleja. Niissä kehityssuuntana oli ollut paikallistason roolin vahvistaminen julkisten työvoimapalvelujen järjestämisessä tai tuottamisessa. Tanskassa työllisyyspolitiikan kokonaisvastuu oli siirretty kuntiin, Norjassa kunnat ja valtio vastaavat yhteistyössä paikallisista hyvinvointipalvelujen (NAV) toimistoista ja Saksassa kunnilla on toimeenpanovastuu työvoimapolitiikan palvelujärjestelmästä. Tanska on ainoa maa, jossa oli siirretty täysin hajautettuun työvoimapalvelujärjestelmään osana Tanskan alue- ja kuntauudistusta.

Työvoimapalvelujen hajauttamisessa korostuu paikallisen tason merkitys työvoimapolitiittisissa kysymyksissä. Tämän uskotaan tuottavan räätälöidympiä ratkaisuja, joka oli myös TE-palvelut 2024-uudistuksen tavoitteena. Aiempien oppien mukaan (Weishaupt 2014) työllisyyden valtiollisten ohjelmien menestyksekkäs toteuttaminen tarvitsee palvelurakenteen hajauttamista, mutta kuitenkin niin, että osa palvelurakenteesta pidetään keskitettynä tai keskitetään. Keskitettynä tulisi pitää rekisteröinti, tiedonkeruun suunnittelu ja kehittäminen sekä asiakasportaalien luominen ja ylläpito. Myös työvoimapolitiittisten indikaattorien määrittämisen ja seurannan tulisi olla keskitettyä. Lisäksi varsinkin hajauttamisvaiheen alussa tarvitaan valtion taholta tukea ja koordinointia yhteistyön käynnistämiseen.

Hajautetussa palvelujärjestelmässä valtion ohjausrooli muuttuu lainsäätäjäksi sekä järjestelmää fasilitoivaksi tahoksi. Kaikissa em. vertailumaissa valtio on tavalla tai toisella mukana työllisyyden edistämisen ohjauksessa. Hajautettua palvelujärjestelmää voidaan tukea rahoituksella (Tanskan korvausjärjestelmä) ja vahvalla tiedolla johtamisella (Tanska, myös Norja ja Saksa). Valtio seuraa ja mittaa palveluyksiköiden tuloksellisuutta, tutkii ja kehittää palveluita ja fasilitoi tähän liittyvää yhteiskehittämistä (Tanska, Saksa). Valtio toteuttaa esimerkkimaissa tiedolla johtamista joko keskitettyjen tai alueille sijoitettujen yksiköiden kautta. Poliitiikan rooli muuttuu ”prosessien ohjeistamisesta” laajojen tavoitteiden asettajaksi, ja keskushallinto yleensä seuraa näiden tavoitteiden toteutumista erilaisin mittarein tai indikaattorein.

Hajautetulla järjestelmällä on positiivisia vaikutuksia palvelujen integrointiin alueellisesti tai paikallisesti. Verrokkimaissa tämä näkyy erityisesti työllisyyspalvelujen integraationa sosiaali-palveluihin ja koulutuspalveluihin. Työnantajapalveluja koordinoidaan vertailumaissa usein yli kunta- tai yksikkörajojen, alueellisesti tai keskitetysti.

Tanska oli Suomen mallin verrokeista ainoa OECD-maa, jossa työllisyyspalveluiden toteutus oli siirretty kokonaisuudessaan kuntien vastuulle. Tanskan mallissa valtion vastuulla on lainsäädäntö, rahoitus, tiedolla johtaminen ja ohjaus. Kunnat vastaavat työvoimapalvelujen toteutuksesta ja kunnat päättävät itse minkä verran budjetoivat työllisyyteen.² Valtion keskeinen toimija on valtakunnallisesti toimiva työmarkkina- ja rekrytointivirasto (STAR). Valtiolla on

² Tanska sopi 9.4.2025 laajasta työllisyyspalveluja koskevasta uudistuksesta (beskæftigelsesreformen), jonka tavoitteena on yksinkertaistaa järjestelmää ja vähentää sääntö- ja prosessikeskeisyyttä sekä siirtää painopistettä enemmän yksilölliseen, vaikuttavuuteen perustuvaan tukeen. Uudistus perustuu tulevaisuuden työllisyyspalveluja arvioineen asiantuntijaryhmän suosituksiin. Uudistuksessa pakollisia asiointoja vähennetään merkittävästi, ja samalla kevennetään velvoitteita niiltä sairauslomalla olevilta, joilla on työpaikka, johon palata. Keskeisenä rakenteellisena muutoksena kuntien vapautta järjestää palvelut paikallisesti lisätään ja nykyiset työnvälitystoimistot, jobcenterit, lakkautetaan. Lisäksi sanktiojärjestelmää kevennetään erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien osalta, ja työttömyyskassojen, yksityisten palveluntuottajien sekä muiden toimijoiden roolia vahvistetaan muun muassa kokeilujen kautta. Nuorten tukikokonaisuus (ungeløftet) tehdään pysyväksi osana uudistusta.

vastuullaan tiettyjä valtakunnallisia erityistehtäviä rekrytointipalveluihin liittyen. Valtiolla ja kunnilla ei ole lakisääteisiä yhteistyörakenteita vaan niiden välinen vuorovaikutus perustuu erilaisiin työryhmiin ja yhteistyöhön valtakunnallisesti koordinoitujen tehtävien kanssa. Lisäksi valtio tarjoaa päätöksentekoa tukevia tietopalveluita ja tutkimustietoa sekä seuraa ja tekee arvioita (benchmarking) kuntien onnistumisesta työllisyydenhoidossa. Tietojärjestelmien taustalla on kansallinen tietojärjestelmä, jota käyttävät valtio, kunnat ja työttömyyskassat. Sitä käytetään kaikissa työläinsäädäntöön liittyvissä asioissa.

Euroopan julkisten työvoimapalvelujen verkosto (European Network of Public Employment Services, PES Network) toteutti vertailuarvioinnin Suomen työvoimapalvelujärjestelmästä syksyllä 2025. Verkosto totesi Suomen edustavan Euroopan maista kaikista hajautetuinta mallia, jossa KEHA-keskuksen rooli nähtiin keskeisenä tulosseurannan, digitaalisen infrastruktuurin ja datajohtamisen toimijana.

PES-vertailuarviointiraportissa esitettiin kehittämiskohteita, joista osa liittyi KEHA-keskuksen rooliin ja tehtäviin hajautetussa työvoimapalvelujärjestelmässä. Esitetyt kehittämiskohteet tukevat osaltaan niitä muutoksia, joita KEHA-keskuksen tehtäviin esitetään sen roolin ja vastuiden selkeyttämiseksi ja kirkastamiseksi.

Raportissa nostettiin kehittämiskohteena esiin muun muassa tarve selkiyttää KEHA:n, TEM:n ja kuntien rooleja ja vastuuta niin, että varmistetaan yhteinen ymmärrys kunkin toimijan toimivaltuuksista ja toiminnan laajuudesta. Hallinto - ja vastuullisuusrakennetta tulisi suositusten mukaan kehittää niin, että vertikaaliset yhteydet kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason välillä ja horisontaalinen vuoropuhelu kuntien ja alueiden välillä vahvistuvat.

Toinen kehittämiskohde liittyy ns. välittäjärakenteiden vahvistamiseen työ - ja elinkeinoministeriön ja työllisyysalueiden välillä. Tavoitteena olisi tukea julkisten työvoimapalvelujen yhdenmukaista toteuttamista kunnissa, tukea päätöksentekoa ja yhdenmukaisuutta kansallisten tavoitteiden kanssa. Suomi voisi esimerkiksi vahvistaa KEHA-keskuksen tai elinvoimakeskusten roolia kunnille annettavassa analyttisessä tuessa tai ottaa käyttöön kuntien palvelutuotannon jatkuvan seurannan mekanismeja, jotka mahdollistavat korjaavat toimenpiteet ja hyvien käytäntöjen reaaliaikaisen jakamisen. PES-verkostossa Tanskan ja Alankomaiden julkiset työvoimapalvelut tarjoavat esimerkkejä onnistuneista välittäjärakenteista, jotka tukevat kuntia tietojen tulokinnassa, operationaalisessa ohjauksessa ja tulosseurannassa.

Vertailuarvioinnissa suositeltiin myös vertailuanalyysikulttuurin luomista työllisyysalueiden välisen myönteisen kilpailun edistämiseksi ja hyviä käytäntöjä koskevan vuoropuhelun edistämiseksi. Systemaattista vertailua ei tällä hetkellä ole, mikä vähentää oppimista kunnissa, rajoittaa parhaiden käytäntöjen tunnistamista ja rajoittaa pyrkimyksiä parantaa tehokkuutta ja palvelujen laatua. Suomessa voitaisiin ottaa käyttöön esimerkiksi KEHA:n koordinoimat sisäiset vertailuarvioinnit, joissa vertailtaisiin kuntien ja alueiden tuloksellisuutta ja tuodaan esiin sekä vahvuuksia että kehittämistarpeita. Hyvien käytäntöjen jakamiseen, vertaisoppimiseen ja rakentavaan kilpailuun palvelutuotannon jatkuvan parantamisen ja innovatiivisuuden edistämiseksi kannustettaisiin.

Itävallan ja Viron julkiset työvoimapalvelut tarjoavat esimerkkejä tehokkaista vertailukäytännöistä, jotka vahvistavat organisatorista oppimista ja edistävät innovointia positiivisen kilpailun kautta.

Lisäksi PES-vertailuarvioinnissa nostettiin tarve vahvistaa tietoon ja näyttöön perustuvaa päätöksentekoa. Tällä hetkellä tiedon laadussa, saatavuudessa ja käytettävyydessä olevat puutteet haittaavat toiminnallista näkemystä, estävät oikea-aikaisia interventioita sekä heikentävät kykyä seurata ja parantaa palvelun suorituskykyä. Siksi Suomi voisi parantaa oikea-aikaisen, laadukkaan ja käyttäjäystävällisen tiedon saatavuutta, ottaa käyttöön systemaattiset vaikutustenarvioinnit ja kokeelliset lähestymistavat, kuten satunnaistetut kontrollikokeilut (RCTS), palvelujen tulosten arvioimiseksi, uudistusten tehokkuuden seuraamiseksi ja interventioiden ohjaamiseksi. Näyttöön perustuvan päätöksenteon kulttuurin vahvistaminen julkisten työvoimapalvelujen kaikilla tasoilla nähtiin tärkeänä.

Tanskan, Ranskan, Viron ja Alankomaiden kokemukset osoittavat, että näyttöön perustuvia lähestymistapoja ja helppokäyttöisiä tietovälineitä käytetään tehokkaasti päätöksenteon parantamiseksi ja julkisten työvoimapalvelujen toiminnan tehostamiseksi.

Kansainvälinen rekrytointi

Kansainvälisen rekrytoinnin järjestämistavat vaihtelevat merkittävästi maittain, eikä Euroopassa ole yhtä yhtenäistä mallia. Kansalliset ratkaisut riippuvat erityisesti siitä, mikä rooli julkiselle työvoimapalvelulle, yksityisille rekrytointitoimijoille sekä maahanmuuttoviranomaisille on annettu lainsäädännössä ja palvelujärjestelmässä. Monissa maissa rekrytointi on työnantaja-vetoista, jolloin työnantajat hyödyntävät laajasti yksityisiä rekrytointiyrityksiä, mutta samalla julkisen työvoimapalvelun roolia on vahvistettu erityisesti työnantajaneuvonnassa, palvelujen koordinoinnissa sekä rekrytoinnin laadun varmistamisessa.

Useissa maissa kehitystä on tuettu kokoamalla kansainvälisen rekrytoinnin palveluja yhteen. Esimerkiksi Tanskan Work in Denmark - sekä Viron Work in Estonia -kokonaisuudet tarjoavat työnantajille ja ulkomaisille työnhakijoille keskitetyn palvelukanavan, jossa yhdistyvät työnvälitys, rekrytointia koskeva neuvonta sekä maahanmuuttoon ja asettautumiseen liittyvä ohjaus. Näissä malleissa julkinen toimija ei pääsääntöisesti vastaa varsinaisesta rekrytoinnista, vaan toimii palvelujen kokoajana ja kansainvälisen rekrytoinnin edistäjänä.

Lainsäädännölliset ja institutionaaliset ratkaisut eroavat myös siinä, kuinka paljon julkinen toimija tuottaa palveluja itse ja kuinka paljon niitä hankitaan ulkopuolisilta toimijoilta. Esimerkiksi Alankomaissa ja Ranskassa julkinen työvoimapalvelu tekee tiivistä yhteistyötä yksityisten rekrytointi- ja palveluyritysten kanssa, ja osa työnvälitykseen tai työllistymisen tukeen liittyvistä palveluista voidaan hankkia yksityisiltä palveluntuottajilta. Ruotsissa järjestelmä on pidemmälle ulkoistettu: julkinen työvoimapalvelu ohjaa työnhakijoita laajasti yksityisten palveluntuottajien palveluihin ja vastaa ensisijaisesti palvelujen järjestämisestä ja ohjauksesta, kun taas varsinainen palvelutuotanto on suurelta osin yksityisten toimijoiden vastuulla.

Kansainvälisissä vertailuissa on korostettu, että erityisesti kolmansista maista tapahtuvassa rekrytoinnissa julkisen toimijan rooli korostuu, kun tavoitteena on ehkäistä hyväksikäyttöä ja varmistaa rekrytoinnin läpinäkyvyys.

6 Lausuntopalaute

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta

13 §. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät* Pykälän 2 momentissa säädetään Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen muista kuin elinvoimakeskuksiin liittyvistä tehtävistä.

Pykälän 2 momentin 3 kohtaa muutettaisiin. Pykälän 2 momentin 3 kohdassa säädetään Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä olevan hoitaa valtakunnallisia palveluja, joilla edistetään osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman liikkuvuutta (kansainvälisen rekrytoinnin palvelut). Kohtaa muutettaisiin siten, että kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden hoitamisen tehtävä kokonaisuutena poistettaisiin, ja KEHA-keskuksen tehtäväksi jäisi siitä yksi osatekijä eli sille säädettäisiin tehtävä koota valtakunnallista tietoa kansainvälisen rekrytoinnin tarpeista ja ennakoida niitä. KEHA-keskus on jo hoitanut samaa tehtävää osana aikaisempaa kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden tehtäväkokonaisuutta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluista annetun valtioneuvoston asetuksen (1071/2025) 2 §:n perusteella. Muutos ei siis loisi KEHA-keskukselle uutta tehtävää, vaan supistaisi KEHA-keskuksen kansainväliseen rekrytointiin liittyvää tehtävää siten, että se keskittyisi jo nykyisin KEHA-keskukselle kuuluvien tiedolla johtamisen ja ennakoinnin näkökulmiin.

KEHA-keskus kokoaisi valtakunnallisesti tietoa kansainväliselle rekrytoinnille avoimista työpaikoista ja työpaikkoja vastaavasta ulkomaisesta osaajatarjonnasta valtakunnallisen kansainvälisen rekrytoinnin palvelutarpeen määrittämiseksi, palveluiden suuntaamiseksi sekä työnantajien ja kansainvälisten osaajien välisen kohtaannon edistämiseksi. Tiedon kokoamisessa ja ennakoinnissa KEHA-keskus hyödyntäisi alueellisesti laadullista tietoa, jota paikalliset elinvoimakeskukset tuottavat elinvoiman ja työllisyyden edistämisen tueksi omilla alueillaan. KEHA-keskuksen tulee tehdä tiivistä yhteistyötä Business Finland Oy:n kanssa erityisesti osaajatarjonnan määrittelyn osalta.

KEHA-keskuksen tulisi jakaa kokoamaansa valtakunnallista tietoa Business Finlandille, elinvoimakeskuksille sekä kuntien työ- ja elinvoimaviranomaisille hyödynnettäväksi näiden suunnitellessaan ja toimeenpannessaan kansainvälisen rekrytoinnin palveluita sekä edistäessään kohtaantoa.

KEHA-keskukselta poistuvat kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvät tehtävät siirretäisiin Business Finland Oy:n hoidettavaksi. Business Finland hoitaa sille Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) 11 §:n 1 momentin 7 kohdassa säädettyä osaajien maahanmuuton edistämisen tehtävää. Siirrettävien tehtävien katsottaisiin sisältyvän Business Finland Oy:lle jo nykyisin säädettyyn tehtävään, eikä tehtävien siirtämisestä aiheutuisi tarvetta muuttaa Business Finland Oy:n tehtäviä koskevaa sääntelyä.

Pykälän 2 momentin 5 kohdassa säädetään KEHA-keskuksen tehtävistä, jotka liittyvät työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon. Säännökseen lisättäisiin informatiivisuuden vuoksi viittaus yleistukilakiin. Lisäksi säännöksestä poistettaisiin tarpeettomana viittaus tiettyyn työttömyysturvalain lukuun. Muutokset eivät vaikuttaisi KEHA-keskuksella jo nykyisin oleviin tehtäviin.

Pykälän 2 momentin 6 kohta kumottaisiin. Pykälän 2 momentin 6 kohdan mukaan KEHA-keskuksen tehtävänä on hoitaa julkisiin työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan mukaan lukien yleistukilaissa säädetyn työttömyyden perusteella maksettavaan yleistukeen sekä yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja.

KEHA-keskus järjestäisi kuitenkin jatkossakin hallintolain 8 §:n nojalla sen työttömyysturva-, palkkaturva- ja maksatustehtäviin liittyvää neuvontaa. Hallintolain 8 §:n mukainen neuvontavelvollisuus rajautuu viranomaisen omaan toimivaltaan kuuluviin tehtäviin. Koska kyse on hallintolain 8 §:ään perustuvasta neuvontatehtävästä, ei työttömyysturvaan, palkkaturvaan ja maksatukseen liittyvistä neuvontatehtävistä olisi tarpeen säätää erikseen elinvoimakeskuksista sekä KEHA-keskuksesta annetussa laissa.

KEHA-keskuksen työttömyysturvaan liittyvästä tehtävästä säädettäisiin edelleen elinvoimakeskuksista sekä KEHA-keskuksesta annetun lain 13 §:n 2 momentin 5 kohdassa. Hallintolain 8 §:n neuvontavelvollisuuden nojalla KEHA-keskus antaisi jatkossa työttömyysturvaan liittyvää neuvontaa ainoastaan sen omiin työttömyysturvatehtäviin liittyen. Esitetty muutos kaventaisi KEHA-keskuksen antaman työttömyysturvaneuvonnan laajuutta, koska se ei enää hoitaisi ns. työttömyysturvan yleisneuvontatehtävää, joka on sisältänyt työvoimaviranomaisten asiakkaiden yleisluontoista neuvontaa työttömyysturvaan liittyvissä asioissa. Muutos selkeyttäisi KEHA-keskuksen ja työvoimaviranomaisten välistä työnjakoa.

KEHA-keskuksen palkkaturvaan liittyvästä tehtävästä säädettäisiin edelleen elinvoimakeskuksista sekä KEHA-keskuksesta annetun lain 13 §:n 2 momentin 4 kohdassa. Maksatustehtäviä KEHA-keskus hoitaa useisiin eri virastolain tai aineellisen lainsäädännön säännösten nojalla. KEHA-keskus vastaisi jatkossa myös neuvontatehtäviin liittyvästä teknisen valmiuden varmistamisesta ylläpitämällä teknisesti OC- puhelinpalvelujärjestelmää.

Osana asiakaspalvelu- ja neuvonta -vastuualueen tehtäväkokonaisuutta KEHA-keskuksessa on hoidettu myös sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annettuun lakiin (jäljempänä EESSI-laki) liittyviä tehtäviä. Sosiaaliturvatietoja vaihdetaan sähköisesti EU- ja ETA-maiden sosiaaliturvalaitosten välillä EESSI-järjestelmän avulla. EESSI on lyhenne sanoista Electronic Exchange of Social Security Information. Järjestelmän avulla EU- ja ETA-maiden sosiaaliturvaviranomaiset voivat siirtää toisilleen tietoja nopeasti ja turvallisesti. KEHA-keskus huolehtii toisen EU- tai ETA-maan ja Suomen työvoimaviranomaisen välisen viestiliikenteen ohjaamisesta Suomessa oikealle työvoimaviranomaiselle sekä osallistuu EESSI:n ylläpitoon ja kehittämiseen. EESSI-järjestelmän käyttöön liittyvät kehittämis- ja käyttökustannukset sekä ylläpito- ja hallintokustannukset jaetaan vuosittain järjestelmää käyttävien viranomaisten, laitosten ja elinten kesken. Jaon perusteena käytetään edellisen vuoden toteutuneita kokonaiskustannuksia ja vuosiototeumia. KEHA-keskus vastaa järjestelmän käytöstä kunnille aiheutuvista kustannuksista.

KEHA-keskuksen roolista nimettynä toimivaltaisena laitoksena säädetään EESSI-lain 6 §:n 2 momentissa ja kustannusten jaosta nimettyjen viranomaisten, laitosten ja elinten välillä EESSI-lain 25 §:ssä. KEHA-keskus hoitaisi jatkossakin sille nykyisin kuuluvat EESSI-tehtävät perustuen elinvoimakeskuksista sekä KEHA-keskuksesta annetun lain 13 §:n 2 momentin 9 kohtaan (esitettävien muutosten myötä kohta 11), jonka mukaan KEHA-keskus hoitaa muut kuin 1–8 kohdassa (esitettävien muutosten myötä kohdat 1-10) tarkoitetut erikseen säädetyt tehtävät.

KEHA-keskuksen tehtäväksi kohdassa 6 säädetty julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät valtakunnalliset tieto- ja neuvontapalvelut ehdotetaan lakkautettavan ja sitä koskevat kirjaukset 6

kohdasta poistettaisiin. Valtakunnallisen työttömyysturvaneuvonnan ohella KEHA-keskus on antanut 6 kohdan nojalla työvoimapalveluiden valtakunnallisten sähköisten palveluiden käyttöä koskevaa neuvontaa. KEHA-keskuksen tuottama neuvontakokonaisuus on tukenut monikanavaisesti ja monikielisesti hyvin erilaisia asiakassegmenttejä; henkilöasiakkaita, työnantajia ja yrittäjiä sekä viranomaisia (ml. kunnat). Nykytilassa sekä KEHA-keskus että työvoimaviranomaiset ovat järjestäneet työnhakijoiden neuvontapalveluita. Esitettävien muutosten myötä asiakas- ja neuvontapalveluiden tarjoaminen olisi selvästi aiempaa selkeämmin työvoimaviranomaisten vastuulla, jotka myös vastaavat työnhakijoiden työvoimapalveluista. Samalla neuvontapalveluiden sisältö vastaisi nykyistä paremmin työnhakijoiden tarpeita siltä osin, kun neuvontapalveluiden kysyntä koskettaa työnhakijoiden alueella järjestettäviä työvoimapalveluita.

Lisäksi nykyisin *6 kohdassa säädetyt* yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyvät valtakunnalliset tieto- ja neuvontapalvelut siirrettäisiin KEHA-keskukselta elinvoimakeskuksille. Siirto käsittäisi Yritys-Suomi neuvontapalvelut ja Yrittäjän talousapu -palvelut siten että kummassakin palvelussa käytössä olevien palvelujärjestelmien tekninen ylläpito ja tuki jäisi edelleen KEHA-keskukselle. Siirto olisi tarkoitus toteuttaa yhtenä kokonaisuutena yhdelle elinvoimakeskukselle siten, että yksi elinvoimakeskus hoitaisi kyseistä tehtävää kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla. Näin turvattaisiin palvelujen saatavuus ja asiakkaiden yhdenmukainen kohtelu valtakunnallisesti sekä varmistettaisiin neuvontapalveluun käytettävien voimavarojen kustannusvaikuttavuus. Vastaanottavalle elinvoimakeskukselle edellä mainitusta uudesta tehtävästä toimivallan siirron osalta olisi tarkoitus säätää elinvoimakeskuksista sekä työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan elinvoimakeskusten tehtäviin kuuluu alueiden kehittäminen, yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen, yritystoimintaa edistävä neuvonta, palveluohjaus ja verkostotyö sekä työelämän laadun edistäminen. KEHA-keskukselta elinvoimakeskuksille siirrettävän yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyvän valtakunnallisen tieto- ja neuvontapalvelutehtävän katsottaisiin kuuluvan 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädettyyn yritystoimintaa edistävään neuvontaan. Tästä johtuen tehtävän siirtäminen ei edellyttäisi, että elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettua lakia muutettaisiin elinvoimakeskusten tehtäviä koskevien säännösten osalta.

Yritys-Suomi ja Yrittäjän Talousapu -palveluissa lainsäädäntöperusta on EU-lainsäädännössä, joka suurelta osin määrittää myös näiden palveluiden neuvontasisältöjä. Yritys-Suomi-neuvonta vastaa yrityksen perustamisneuvonnasta yleisneuvonnan tasolla em. EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja jatko-ohjaa valtakunnallisesta puhelinpalvelusta asiakkaan tarkoituksenmukaiselle tai asiassa toimivaltaiselle viranomaiselle. Yrittäjän Talousapu -palvelu on suunnattu maksuvaikeuksissa oleville yrittäjille. Palvelu muodostuu valtakunnallisesta puhelinpalvelusta, verkkosivustosta sekä alueellisesta tukipalvelusta.

Neuvontapalveluiden tehtäväkenttään tehtävät mahdolliset muutokset ja täydennykset valmistellaan tarvittaessa osana työ- ja elinkeinoministeriön strategista ohjausta sekä yhteistyössä KEHA-keskuksen ja vastaanottavan elinvoimakeskuksen kanssa.

Pykälän 2 momentin 7 kohtaa muutettaisiin. Momentin 7 kohta siirrettäisiin esityksellä uudeksi 6 kohdaksi. Ehdotuksella esitetään, että KEHA-keskuksen tehtäväksi säädetty tehtävä tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä lakkautettaisiin. Tässä tehtävässä KEHA-keskus on tukenut työvoimaviranomaisia työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä järjestämällä valtakunnallisia koulutuksia, ylläpitämällä oppimisalustaa eli verkko-

oppimisympäristöä, jolla on tarjottu verkkokoulutuksia sekä koordinoimalla osaamisverkostoa ja muita verkostoja. Jatkossa KEHA-keskus tarjoaisi kuitenkin IT-järjestelmäkokonaisuuteen liittyviä osaamisen kehittämisen palveluja työvoimaviranomaisille osana sille elinvoimakseksista sekä KEHA-keskuksesta annetun lain 13 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädettyä tehtävää vastata työvoimapalveluiden valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 120 §:ssä säädetään KEHA-keskuksen vastuulle kuuluvista työvoimapalvelujen valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista, joihin jäljelle jäävä osaamisen kehittämisen tehtävä liittyisi. Lisäksi KEHA-keskus vastaisi jatkossakin kotoutumislain mukaan valtakunnallisesta kotoutumisen edistämiseen liittyvästä osaamisen, palveluiden kehittämisen ja yhteensovittamisen tuesta kotoutumisen toimijoille.

Lisäksi ehdotetaan lakkautettavan KEHA-keskukselle säädetty tehtävä antaa oikeudellista neuvontaa työvoimaviranomaisille työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023), työttömyysturvalain ja yleistukilain toimeenpanossa. KEHA-keskuksella säilyisi kuitenkin edelleen tehtävä antaa kotoutumislain toimeenpanoon liittyvää oikeudellista neuvontaa. Kyseisestä tehtävästä säädetään myös kotoutumislaisissa.

Oikeudellisen tuen tehtävä on tarkoittanut neuvonnan antamista työvoimaviranomaisille keskeisissä substanssilaeissa ja niiden toimeenpanossa. Oikeudellisen tuen toiminto on tuottanut tukimateriaalia työvoimaviranomaisille sekä koulutuksia keskeisistä substanssilakien lainsäädäntöuudistuksista. Lisäksi työvoima- ja kotoutumispalveluiden oikeudellisen neuvonnan tehtäviin on kuulunut substanssilainsäädännön lausuntojen koordinointi Työllisyys ja kotoutuminen -vastuualueella ja muu säädösvalmisteluun osallistuminen.

Pykälän 2 momentin 8 kohtaa muutettaisiin. Momentin 8 kohta siirrettäisiin esityksellä uudeksi 7 kohdaksi. Lisäksi säännöksen sanamuotoa tulisi muuttaa poistamalla ilmaisu ”sekä” säännöksen lopusta. Kyse olisi säädösteknisestä muutoksesta ja säännöksen sisältö säilyisi ennallaan.

Pykälän 2 momentin 9 kohtaa muutettaisiin. Momentin 9 kohta siirrettäisiin esityksellä uudeksi 8 kohdaksi. Uudessa 8 kohdassa säädettäisiin KEHA-keskuksen nykyisin osana 6 kohdan neuvonta- ja tietopalveluita hoitamasta Osaamispolun Ohjaajan palvelut -osion kehittämis- ja ylläpitotehtävästä, joka liittyy valtakunnallisesta osaamistietovarannosta annettuun lakiin (1449/2025). Tammikuussa 2026 julkaistu Osaamispolku.fi on valtakunnallinen digitaalinen palvelu, joka tukee sujuvia siirtymiä koulutuksen ja työelämän välillä yksilöiden eri elämänvaiheissa. Osaamispolku.fi on rakennettu Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -hankkeessa vuosien 2021-2025 aikana. Hankkeen rahoitus (22 milj. €) tuli EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF). Palvelu tarjoaa yksilöille tukea koulutus- ja työvalintoihin ja ohjaajille ajantasaisia materiaaleja ja työkaluja ohjaustyön tueksi. Palvelu kokoaa hajallaan olevaa koulutus-, työmarkkina- ja ohjaustietoa yhteen yksilöiden, ohjaajien ja organisaatioiden hyödynnettäväksi. Palvelun kehittämisestä ja toteutuksesta ovat vastanneet opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Kehittämistyöhön ovat osallistuneet myös Opetushallitus ja KEHA-keskus, joille on lainsäädännön myötä vastuutettu palvelun jatkokehittämis- ja ylläpitovastuuta.

KEHA-keskuksella on keskeinen rooli Osaamispolku -palvelun Ohjaajan osion ylläpidossa. Palvelu kokoaa yhteen sisältöjä eri tietolähteistä. KEHA varmistaa Osaamispolku palvelun ohjaajan osion toimivuutta ja laatua sekä tuottaa ja varmistaa ajantasaisen ja saavutettavan

palvelusisällön kaikille palvelun käyttäjille. Ohjaajan osiosta vastaa yksi kehittämisasiantuntija KEHA-keskuksen asiakas- ja neuvontapalveluiden vastuualueelta.

Lisäksi koko Osaamispolku -palvelun osalta KEHA-keskuksella on lainsäädäntöön perustuvia rekisterinpitäjän vastuuta ja tehtäviä liittyen tietojen tallentamiseen ja siirtämiseen uusien ja nykyisten tietovarantojen välillä.

Tehtävästä olisi tarpeen säätää erikseen, koska nykyisin voimassa oleva 6 kohta kumottaisiin. KEHA-keskus vastaa Osaamispolun Ohjaajan palvelut -osion koordinaatiosta sekä ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä muiden Osaamispolun toimijoiden kanssa. KEHA-keskuksen roolista yhteisrekisterinpitäjänä säädetään valtakunnallisesta osaamistietovarannosta (1449/2025) annetun lain 2 §:ssä.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi 9 kohta. Lisätty kohta liittyy Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2018/1724 tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja saataville tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (jäljempänä SDG-asetus). Lisättävän lainkohdan mukaan KEHA-keskuksen tehtävänä olisi toimia annetun SDG-asetuksen 28 artiklan mukaisena kansallisena koordinaattorina ja palveluväylän todistusmateriaalin vaihtoon liittyvän kansallisen teknisen järjestelmän rekisterinpitäjänä. Lisäksi KEHA-keskuksella olisi oikeus vastaanottaa ja luovuttaa edelleen todistusmateriaalia toimivaltaisten viranomaisten välillä. Kyseessä olisi tekninen muutos, koska kyseinen tehtävä säädettiin KEHA-keskuksen tehtäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta annetulla lailla (743/2024, HE 93/2024), mutta säännös kumoutui epähuomiossa valtion aluehallintouudistuksen yhteydessä, kun annettiin uusi elinvoimakkeskuksia ja KEHA-keskusta koskeva virastolaki.

Pykälään 2 momenttiin lisättäisiin uusi 10 kohta. Kohta liittyy työnvälityspalvelujen eurooppalaisesta verkostosta (Eures), liikkuvuuspalvelujen tarjoamisesta työntekijöille ja työmarkkinoiden yhdentymisen tiivistämisestä ja asetuksen (EU) N:o 492/2011 ja (EU) N:o 1296/2013 muuttamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2016/589 (jäljempänä Eures-asetus). Lisättävän kohdan mukaan KEHA-keskuksen tehtävänä olisi toimia Eures-asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoittamana kansallisena koordinoitumistona. KEHA-keskus on hoitanut tätä tehtävää jo aiemmin osana kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden tehtäväkokonaisuutta. KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvän tehtävän poistuessa olisi syytä korostaa Eures-tehtävän jatkuvuutta säätämällä tästä omana kohtanaan. Ehdotus ei vaikuttaisi KEHA-keskuksen hoitamien tehtävien sisältöön.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi 11 kohta, jonka mukaan KEHA-keskus hoitaisi muut kuin 1–10 kohdassa tarkoitetut erikseen säädetyt tai työ- ja elinkeinoministeriön määräämät tehtävät. Esitettävän kohdan sisältö vastaisi käytännössä voimassa olevan 13 §:n 2 momentin 9 kohdan säännöstä ja siihen nähden ainoastaan laajennettaisiin viittaus koskemaan kohtia 1–10 nykyisen 1–8 sijaan.

Voimaantulo. Lainkohta sisältäisi voimaantulosäännökset, soveltamissäännöksen ja siirtymäsäännöksiä.

Säännöksen 1 momentissa säädettäisiin lain voimaantuloajasta. Laki tulisi voimaan 1.1.2027. Lain 13 §:n 2 momentin 6 ja 8 kohdan säännösten osalta säädettäisiin kuitenkin myöhemmästä voimaantuloajasta. Lain 13 §:n 2 momentin 6 ja 8 kohdat tulisivat voimaan 1.6.2027.

Myöhemmästä voimaantuloajankohdasta olisi tarpeen säätää lakkaavien tehtävien ja niihin liittyvien säännösten osalta. Lakimuutoksen myötä siirrettävät tehtävät sen sijaan siirtyisivät elinvoimakeskuksille ja Business Finland Oy:ön 1.1.2027 alkaen.

Säännöksen 2 *momentti* sisältäisi lain kumottavaa 13 §:n 2 momentin 6 kohtaa koskevan soveltamissäännöksen, jonka mukaan kohtaa sovellettaisiin 31.5.2027 saakka siltä osin kuin se koskee julkisiin työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan mukaan lukien yleistukilaissa säädetyn työttömyyden perusteella maksettavaan yleistukeen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja. Kumottavalle säännökselle olisi tarpeen säätää erillinen soveltamissäännös, koska 6 kohdan kumoamisen myötä elinvoimakeskuksista sekä KEHA-keskuksesta annetussa laissa säädetty työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvät valtakunnalliset tieto- ja neuvontapalvelut lakkautettaisiin, kun taas yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyvät valtakunnalliset tieto- ja neuvontapalvelut (jäljempänä yritysneuvontapalvelut) siirrettäisiin lain voimaatulon myötä 1.1.2027 KEHA-keskuksesta elinvoimakeskuksiin. Elinvoimakeskuksille siirrettävät tehtävät eivät aiheuttaisi muutostarvetta elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:än, jossa säädetään elinvoimakeskusten tehtävistä, koska siirrettävien tehtävien katsottaisiin kuuluvan osaksi elinvoimakeskusten nykyistä 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädettyä yritystoimintaa edistävää neuvontatehtävää.

Säännöksessä säädettäisiin henkilöstöä koskevista siirtymäjärjestelyistä. Säännöksen 3 *momentin* mukaan siirtymisessä noudatettaisiin valtion virkamieslain 2 luvun säännöksiä. Lain tultua voimaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa yritysneuvontapalveluita hoitavien virat ja niihin nimetyt virkamiehet siirtyisivät elinvoimakeskuksiin, samoin kuin määräaikaiseen virkasuhteeseen nimetyt virkamiehet virkasuhteensa keston ajaksi. Mikäli virkamiehen tehtäviin kuuluu yli puolet siirtyviä tehtäviä, tulisi hänen virkansa siirtää elinvoimakeskuksille. Tehtävien hoitamisen edellyttämät toimintamäärärahat siirtyvät joka tapauksessa elinvoimakeskuksille, vaikka virkoja ja niihin nimitettyjä virkamiehiä ei siirtyisi tehtäviensä mukana.

Kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyviä tehtäviä hoitava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen henkilöstö siirtyisi Business Finland Oy:n palvelukseen lain tultua voimaan. Säännöksen 3 momentin mukaan siirtoon sovellettaisiin valtion virkamieslain (750/1994) 5 e, 5 f ja 29 a §:n sekä työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 10 §:n säännöksiä liikkeen luovutuksesta. Kansainvälisen rekrytoinnin palveluita hoitava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen henkilöstö otettaisiin Business Finland Oy:ön työsuhteeseen, samoin määräaikainen virka- ja työsuhteinen henkilöstö siirtyisi määräaikaansa osoittamaksi ajaksi Business Finland Oy:n palvelukseen määräaikaiseen työsuhteeseen. Tehtävien hoitamisen edellyttämät toimintamäärärahat siirtyvät joka tapauksessa Business Finland Oy:lle, vaikka tehtäviä hoitavia virkamiehiä ei siirtyisi tehtäviensä mukana.

Säännöksen 4 *momentissa* säädettäisiin, että edellä todettujen virastojen työsopimussuhteisiin työntekijöihin sovellettaisiin valtion virkamieslain 2 luvun säännöksiä.

Säännöksen 5 *momentissa* säädettäisiin, että Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta elinvoimakeskuksiin siirtyvien yritysneuvontapalveluihin liittyvien virkojen ja virkasuhteiden osalta määräajaksi täytettyyn virkaan nimitetty virkamies ja kyseinen virka siirtyisivät elinvoimakeskuksiin määräaikaisuuden keston ajaksi. Säännöksen mukaan siirrettävän viran nimike ja tehtävät muutettaisiin elinvoimakeskusten tarpeita vastaaviksi ja määräaikaiseksi virkasuhteeksi uudelleenjärjestelyn toteutumishetkellä. Lisäksi viran ja virkasuhteen tehtäviä voitaisiin säännöksen mukaan muuttaa myös olennaisesti. Toimivalta viran ja tehtävien muuttamiseen olisi säännöksen mukaan elinvoimakeskuksilla.

Säännöksen *6 momentti* sisältäisi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta elinvoimakeskuksille siirtyviä yritysneuvontapalveluihin liittyviä vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat siirtymäsäännökset. Mainitut Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät lain voimaan tullessa elinvoimakeskuksiin. Samoin siirtyisi vastuu siirtyvien tehtävien arkistoista, rekistereistä ja tietoineistoista elinvoimakeskuksille.

Säännöksen 7 momentin mukaan ehdotettuja sopimuksia ja sitoumuksia koskevia siirtymäsäännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi, jos sopimusten ja sitoumusten sisällöstä johtuisi muuta. Sopimuksesta voisi esimerkiksi käydä nimenomaisesti ilmi, ettei sen ole tarkoitettu jatkuvan esitetyn kaltaisen tehtävien siirron jälkeen.

7.2 Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 17 ja 18 §:n kumoamisesta

1 §. Pykälän mukaan ehdotettavalla lailla kumottaisiin työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 17 ja 18 §:t. Koska KEHA-keskukselle säädetty tehtävä tarjota nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennusta lakkautettaisiin, 17 §:n pykälän 1 momentin säännös KEHA-keskuksen tehtävästä tarjota valmennusta ja seurata sen vaikuttavuutta kumottaisiin. Kyseisen tehtävän lakkauttamisen myötä kumottaisiin myös pykälän 2 momentti, jossa on säädetty KEHA-keskuksen tehtävästä neuvotella kuntatoimijoiden tai hyvinvointialueiden kanssa toteutettavasta valmennuksesta sekä neuvottelujen käynnistämistävästä. Koska KEHA-keskukselle säädetty tehtävä hoitaa palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalvelua kunnille ja muille työllisyyttä edistävän monialaisen palvelun toimijoille lakkautettaisiin, kyseistä tehtävää koskeva 18 § kumottaisiin.

2 §. Pykälään sisältyisi voimaantulosäännös. Lain ehdotetaan tulevan voimaan 1.6.2027.

7.3 Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä

112 §. Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin. Koska KEHA-keskukselta poistuisi kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien sekä niihin liittyvän neuvonnan hoitaminen, olisi kohdan sanamuotoa muutettava vastaamaan tehtävien uutta määrittelyä elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa. Jatkossa KEHA-keskus vastaisi kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden hoitamisen kokonaisuuden sijasta suppeammasta tiedolla johtamisen tehtävästä, jota se on hoitanut jo aikaisemmin. Tehtävään kuuluva kansainvälisen rekrytoinnin tarpeiden kokoaminen ja ennakointi edellyttäisi kuitenkin edelleen, että KEHA-keskuksella on pääsy asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoihin. Muutoksella varmistettaisiin, että KEHA-keskuksella säilyisi edelleen pääsy sen tehtävissään tarvitsimiin tietoihin. Koska KEHA-keskukselta poistuisi elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 6 kohdassa nykyisin säädetty työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvä neuvontatehtävä, olisi 2 kohdan sanamuotoa muutettava vastaamaan tätä muutosta. KEHA-keskuksella säilyisi kuitenkin edelleen oikeus käyttää asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja sille elinvoimakeskuksista sekä KEHA-keskuksesta annetun lain 13 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädettyjen työttömyysturvatehtävien hoitamisessa.

125 §. Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Pykälän 1 momentin 3 a kohta kumottaisiin. Koska edellä esitetyllä muutoksella KEHA-keskukselta poistuisi kansainväliseen rekrytointiin ja työvoimapalveluihin liittyvä neuvontatehtävä, olisi KEHA-keskuksen oikeus saada palveluksessaan olevalle henkilölle käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmään näihin liittyvien neuvontatehtävien vuoksi jatkossa tarpeeton. Pykälä mahdollistaa, että myös kunnan, kuntayhtymän, työ- ja elinkeinoministeriön tai Lupa- ja valvontaviraston palveluksessa olevalle voitaisiin myöntää käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuja kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyviä tehtäviä hoitaessaan. Kun muutoksella poistettaisiin elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetusta laista maininta kansainvälisen rekrytoinnin palveluista ja työvoimapalveluihin sekä työttömyysturvaan liittyvästä neuvontatehtävästä, viittaustakaan ei olisi mahdollista säilyttää. Tämän kohdan perusteella mainituilla tahoilla ei olisi tarvetta saada käyttöoikeuksia asiakastietojärjestelmään, vaan käyttöoikeuksille tulee olla jokin muu peruste. KEHA-keskuksella säilyisi kuitenkin edelleen käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmään siltä osin kuin se hoitaa sille elinvoimakeskuksista sekä KEHA-keskuksesta annetun lain 13 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädettyjä työttömyysturvatehtäviä.

130 b §. Oikeus käyttää palvelualustaa

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin. Momentin alkuosa ja 1 kohta yhdistettäisiin. Yhdistäminen olisi tekninen muutos, sillä jäljempänä esitetään momentin 2 kohdan kumoamista. Tällöin 1 kohta jäisi ainoaksi kohdaksi ja poistaisi tarpeen listaukselle.

Pykälän 1 momentin 2 kohta kumottaisiin. Koska edellä esitetään, että elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettuun lakiin muutettaisiin KEHA-keskuksen tehtäviä kansainvälisen rekrytoinnin osalta koskemaan ainoastaan tiedolla johtamista, eikä mainitussa laissa jatkossa säädettäisi kansainvälisen rekrytoinnin palveluita koskevista tehtävistä. Pykälässä palvelualustalla tarkoitetaan Työmarkkinatoria. KEHA-keskuksella ei olisi tarvetta myöntää palveluksessaan olevalle henkilölle oikeutta käyttää palvelualustaa heidän hoitaessaan kansainvälisen rekrytoinnin tiedolla johtamisen tehtävää.

Voimaantulo. Lainkohta sisältäisi voimaantulosäännöksen.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvistä tehtävistä on säännelty valtioneuvoston asetuksella (1071/2025). Asetus täydentää elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain tarkoittamia KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden tehtäviä. Asetuksella on säännelty kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden tarjoamista ja niiden kohderyhmiä, kysyntä- ja tarjonatiedon kokoamista ja hyödyntämistä, neuvontaa, kansainvälistä rekrytointia edistäviä tapah-tumia ja kampanjoita sekä kehittämispalveluita.

Kansainvälisen rekrytoinnin tehtävien uudelleenjärjestelyn jälkeen olisi KEHA-keskuksen tehtävän pääpainona jatkossa kansainvälisen rekrytoinnin tarpeiden kokoaminen sekä niiden ennakointi. Tehtävän suppeampi ala aiheuttaisi sen, että asetus nykyisellään jäisi tarpeettomaksi ja tarvittava täsmennys KEHA-keskuksen tehtäviin tehtäisiin lakitasolla. Asetuksessa on säännelty kansainvälisen rekrytoinnin ennakointi- ja analyysitehtävästä, josta muutoksen yhteydessä säädettäisiin elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun

lain 13 §:n 2 momentin 3 kohdassa. Muut asetuksessa säännellyt tehtävät eivät enää jatkossa kuuluisi KEHA-keskuksen hoidettavaksi. Näin ollen asetus tulisi kumota tarpeettomana antamalla erillinen valtioneuvoston asetus kumoamisesta. Kumoamista koskeva asetus voidaan antaa vasta tämän esityksen käsittelyn jälkeen.

Elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 4 §:n 3 momentin mukaan elinvoimakeskusten toimialueiden laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Koska yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyvä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja koskeva tehtävä olisi tarkoitus siirtää elinvoimakeskuksille ja mahdollisesti Uudenmaan elinvoimakeskus hoitaisi kyseistä tehtävää kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla, tulisi elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 pykälää muuttaa siten, että Uudenmaan elinvoimakeskus hoitaisi yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyvät valtakunnalliset tieto- ja neuvontapalvelut kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla. Kyseistä muutosta koskeva asetusmuutosehdotus on tarkoitus antaa tämän esityksen hyväksymisen jälkeen.

Esityksessä ehdotettuihin lakiehdotuksiin ei sisälly uusia asetuksenantovaltuuksia.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta tulee voimaan 1.1.2027 (pois lukien lakkaaviin tehtäviin liittyvät säännökset, jotka tulevat voimaan 1.6.2027), laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 17 ja 18 §:n kumoamisesta tulee voimaan 1.6.2027 ja laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta tulee voimaan 1.6.2027.

10 Toimeenpano ja seuranta

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

11.2 Suhde talousarvioesitykseen

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotetut muutokset vaikuttaisivat jossain määrin työvoimaviranomaisina toimivien kuntien tehtävien hoitamiseen ja niitä tulee siksi arvioida perustuslain 121 §:n kannalta. Perustuslain 121 §:n 2 momentin mukaan kunnille annettavista tehtävistä on säädettävä lailla. Perustuslaki-valiokunta on kunnallista itsehallintoa koskevassa lausuntokäytännössään korostanut, että tehtävistä säädettäessä on huolehdittava rahoitusperiaatteen mukaisesti kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoriutua velvoitteistaan (PeVM 25/1994 vp, s. 3; PeVL 18/2001 vp, PeVL 30/2013 vp, s. 5/II, PeVL 12/2011 vp, s. 2/II, PeVL 41/2010 vp, s. 5/II). Valiokunta on katsonut, että kunnille osoitettavat rahoitustehtävät eivät itsehallinnon perustuslain suojan takia saa

suuruutensa puolesta heikentää kuntien toimintaedellytyksiä tavalla, joka vaarantaisi kuntien mahdollisuuksia päättää itsenäisesti taloudestaan ja siten myös omasta hallinnostaan (ks. esim. PeVL 41/2014 vp, s. 3/II ja PeVL 50/2005 vp, s. 2). Rahoitusperiaate sisältyy myös Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 9 (2) artiklaan, jonka mukaan paikallisviranomaisten voimavarojen tulee olla riittävät suhteessa niihin velvoitteisiin, jotka niille on annettu perustuslaissa ja muissa laeissa. Rahoitusperiaatteen toteutumisen kannalta olennaista on, arvioidaanko muutoksen vaarantavan perustuslain 121 §:ssä turvatus kunnallisen itsehallinnon taloudellisen puolen (PeVL 34/2013 vp, s. 3/I).

Esitettävien muutoksien vaikutuksia työvoimaviranomaisten tehtäviin on arvioitu yksityiskohdaisesti luvuissa 4.2.2. Vaikutukset kuntien talouteen ja 4.2.5. Vaikutukset viranomaisten keskinäisiin suhteisiin.

Esitettävien lakiehdotusten tarkoituksena on työvoimapalveluita järjestävien viranomaisten roolien selkeyttäminen sekä päällekkäisten tehtävien karsiminen. Keskeisin muutos olisi työvoimaviranomaisten roolin ja vastuun selkeytyminen KEHA-keskuksesta lakkautettavien tehtävien toimeenpanossa. Se, missä määrin ja miten työvoimaviranomaiset selkeytyvän vastuunsa ja roolinsa KEHA-keskuksesta lakkautettavien tehtävien osalta toimeenpanisivat, jäisi niiden omaan harkintaan, sillä esityksen myötä lain asettamat edellytykset kyseisten palveluiden järjestämiseksi poistuisivat.

Esityksen myötä KEHA-keskuksesta lakkautettavia tehtäviä koskevat säännökset poistettaisiin lainsäädännöstä, eikä kyseisten tehtävien vastuita siirretä muille viranomaisille, vaan niiden toimeenpanoon liittyvä lakisääteinen vastuu poistuu kokonaisuudessaan. Lakkautettavat tehtävät ovat nykytilassa päällekkäisiä työvoimaviranomaisten jo nyt toimeenpanemien tehtävien kanssa, minkä lisäksi lakkautettaviin tehtäviin kuuluva toimeenpano on jo nyt työvoimapalveluista annetun lain mukaan työvoimaviranomaisten vastuulla.

Tällä perusteella esitettävien muutosten ei arvioida vaarantavan kuntien rahoitusperiaatetta.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksen mukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Julkisella hallintotehtävällä viitataan tässä yhteydessä verraten laajaan hallinnollisten tehtävien kokonaisuuteen, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpanoon sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon liittyviä tehtäviä. Pykälä kattaa sekä viranomaisille kuuluvien tehtävien siirtämisen että hallintoon luettavien uusien tehtävien antamisen muille kuin viranomaisille (HE 1/1998 vp, s. 179).

Esityksessä KEHA-keskuksen tehtävä hoitaa kansainvälisen rekrytoinnin palveluita siirtäisi Business Finland Oy:lle. KEHA-keskuksen palvelut ovat sisältäneet muun muassa yrityksille tarjottavia valmennuspalveluita ja muuta yrityksille tarjottavaa tukea kansainväliseen rekrytointiin. Palveluiden tarjoamiseen liittyy vahvoja yksityisoikeudellisia piirteitä. Vastaavia osajien maahanmuuton edistämiseen liittyviä tehtäviä Business Finland Oy on hoitanut jo aiemmin voimassa olevan sääntelyn perusteella Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 11 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan. Tehtävien siirrosta ei ehdoteta muutoksia Business Finland Oy:tä koskevaan sääntelyyn, sillä siirrettävien palveluiden katsotaan olevan sisällöllisesti vastaavia kuin yhtiön aiemmin hoitamat tehtävät. Business Finland Oy:n aiemmat tehtävät ovat sisältäneet muun muassa osaajahoukuttelua,

LUONNOS

kansainvälisen rekrytoinnin edistämistä, viestintää, yritysten tukemista, informoimista ja kannustamista kansainvälisten osaajien palkkaamiseen. Toimintaa on yhteensovitettu KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden kanssa. KEHA-keskukselta siirtyvä työnantajille suunnattujen palveluiden järjestämiseen liittyvä tehtävä ei eroa olennaisella tavalla Business Finland Oy:n aiemmin säädetyistä tehtävistä. Siinä vaiheessa, kun kokonaisuus käytännössä siirrettäisiin Business Finland Oy:lle, sen tulee varmistua, että palveluiden sisältöjen yksityiskohdat ja jatkokehittäminen vastaavat yhtiömuodon asettamia rajoja.

Perustuslakivaliokunta on Työkanava Oy:tä koskevaa lakiehdotusta arvioidessaan (PeVL 6/2022 vp, kappale 11) katsonut, että yhtiöllä olisi eräitä työllistämiseen liittyviä tehtäviä, joita ei tyypillisesti voida pitää julkisina hallintotehtävinä. Tällaisia olivat ainakin lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentissa tarkoitetut palvelutoiminta ja tuotannollinen toiminta sekä työllistämiseen mahdollisesti liittyvät suorittavat toimet. Business Finland Oy:lle siirrettävät kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvät toimet voidaan rinnastaa sisällöltään vastaavanlaiseen palvelutoimintaan ja tuotannolliseen toimintaan. Siirtyvän tehtävän osalta ei nähdä niiden sisällön, luonteen ja toteuttamistavan huomioon ottaen olevan kysymys perustuslain 124 §:ssä tarkoitetuista julkisista hallintotehtävistä.

Hallitus katsoo, että edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voitaisiin käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (531/2025) 13 §:n 2 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 71/2026,
muutetaan 13 §:n 2 momentin 3, 5, 7, 8 ja 9 kohta, sellaisina kuin niistä ovat, 3 ja 9 kohta laissa 71/2026 sekä 5 kohta laissa 1470/2025, sekä
lisätään 13 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi muutettuna laeilla 1470/2025 ja 71/2026, uusi 10 ja 11 kohta, seuraavasti:

13 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on:

3) koota valtakunnallista tietoa kansainvälisen rekrytoinnin tarpeista ja ennakoida niitä;

5) hoitaa työttömyysturvalaissa (1290/2002) ja yleistukilaissa (48/2026) sille säädetty tehtävät;

6) antaa työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) toimeenpanossa;

7) hoitaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1588 2 artiklan perusteella annettujen Euroopan komission vähämerkityksisiä tukia koskevien asetusten mukaisten unionin tason keskusrekisterin pääkäyttäjähallintoa Suomessa sekä toimii teknisenä tukena ja yhteyspisteenä Euroopan unionin komission ja rekisterin suomalaisten pääkäyttäjien välillä soveltaen, mitä eräiden valtiontukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetussa laissa (300/2001) säädetään;

8) ylläpitää ja kehittää valtakunnallisesta osaamistietovarannosta annettuun lakiin (1449/2025) liittyvää Osaamispolun Ohjaajan palvelut –osiota;

9) toimia tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja saataville tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1724, jäljempänä SDG-asetus, 28 artiklan mukaisena kansallisena koordinaattorina ja SDG-asetuksessa tarkoitettua palveluväylän todistusmateriaalin vaihtoon liittyvän kansallisen teknisen järjestelmän rekisterinpitäjänä sekä vastaanottaa ja luovuttaa edelleen palveluväylässä liikkuvaa todistusmateriaalia SDG-asetuksessa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten välillä mahdollisten salassapitosäännösten estämättä siltä osin kuin se on välttämätöntä SDG-asetuksessa määritettyjä tarkoituksia varten ja siinä säädetty rajoitukset huomioiden;

10) toimia työnvälityspalvelujen eurooppalaisesta verkostosta (Eures), liikkuvuuspalvelujen tarjoamisesta työntekijöille ja työmarkkinoiden yhdentymisen tiivistämisestä ja asetuksen (EU) N:o 492/2011 ja (EU) N:o 1296/2013 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/589 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisena kansallisena koordinoitumistona; sekä

11) hoitaa muut kuin 1–10 kohdassa tarkoitetut erikseen säädetty tai työ- ja elinkeinoministeriön määräämät tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2027. Sen 13 §:n 2 momentin 6 ja 8 kohdat tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2027.

Elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain kumoavaa 13 §:n 2 momentin 6 kohtaa sovelletaan siltä osin kuin se koskee julkisiin työvoimapaalveluihin ja työttömyysturvaan mukaan lukien yleistukilaissa (48/2026) säädetyn työttömyyden perusteella maksettavaan yleistukeen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja 31 toukokuuta 2027 saakka.

Henkilöstön asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 2 luvussa. Henkilöstön asemasta liikkeenluovutuksessa säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 5 e, 5 f ja 29 a §:ssä sekä työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 10 §:ssä.

Valtion virkamieslain henkilöstön asemaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös työsopimussuhteisten työntekijöiden asemaan.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta elinvoimakeskuksiin siirtyvien yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviin valtakunnallisiin tieto- ja neuvontapalveluihin liittyvien virkojen ja virkasuhteiden osalta määrääjäksi täytettyyn virkaan nimitetty virkamies ja kyseinen virka siirtyvät elinvoimakeskuksiin määräaikaisuuden keston ajaksi. Siirrettävän viran nimike ja tehtävät muutetaan elinvoimakeskusten tarpeita vastaaviksi ja määräaikaiseksi virkasuhteeksi uudelleenjärjestelyn toteutumishetkellä. Viran ja virkasuhteen tehtäviä voidaan muuttaa myös olennaisesti. Toimivalta edellä tarkoitetun viran ja tehtävien muuttamiseen on elinvoimakeskuksilla.

Jollei muussa laissa toisin säädetä, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta elinvoimakeskuksiin siirtyvien yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviin tieto- ja neuvontapalveluihin liittyvät arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan elinvoimakeskuksille.

Edellä 6 momentissa tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät elinvoimakeskuksille kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

2.

Laki

työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 17 ja 18 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023) 17 ja 18 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2027.

3.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 125 §:n 1 momentin 3 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 733/2025,
muutetaan 112 §:n 1 momentin 2 kohta ja 130 b:n § 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 112 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 50/2026 ja 130 b §:n 1 momentti laissa 1412/2025, seuraavasti:

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, yleistukilaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen sekä elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (531/2025) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin tarpeiden kokoamisen ja ennakkoinnin tehtävän hoitamiseen;

130 b §

Oikeus käyttää palvelualustaa

Palvelualustan käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, kunta ja kuntayhtymä voivat myöntää oikeuden käyttää palvelualustaa palveluksessaan olevalle henkilölle, joka hoitaa tässä laissa säädettyjä tehtäviä.

LUONNOS

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2027.

Helsingissä x.x.20xx

Työministeri

Matias Marttinen

Liitteet

Rinnakkaistekstit

1.

Laki

elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (531/2025) 13 §:n 2 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 71/2026,

muutetaan 13 §:n 2 momentin 3, 5, 7, 8 ja 9 kohta, sellaisina kuin niistä ovat, 3 ja 9 kohta laissa 71/2026 sekä 5 kohta laissa 1470/2025, sekä

lisätään 13 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi muutettuna laeilla 1470/2025 ja 71/2026, uusi 10 ja 11 kohta, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on:

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on:

3) hoitaa valtakunnallisia palveluja, joilla edistetään osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman liikkuvuutta (*kansainvälisen rekrytoinnin palvelut*);

3) koota valtakunnallista tietoa kansainvälisen rekrytoinnin tarpeista ja ennakoida niitä;

5) hoitaa työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvussa sille säädetty tehtävät;

5) hoitaa työttömyysturvalaissa (1290/2002) ja yleistukilaissa (48/2026) sille säädetty tehtävät;

6) hoitaa julkisiin työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan mukaan lukien yleistukilaissa (48/2026) säädetyn työttömyyden perusteella maksettavaan yleistukeen sekä yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja;

(*kumotaan*)

6) antaa työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) toimeenpanossa;

7) tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä sekä antaa

7) hoitaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023), työttömyysturvalain, yleistukilain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) toimeenpanossa;

8) hoitaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1588 2 artiklan perusteella annettujen Euroopan komission vähämerkityksisiä tukia koskevien asetusten mukaisten unionin tason keskusrekisterin pääkäyttäjähallintoa Suomessa sekä toimii teknisenä tukena ja yhteyspisteenä Euroopan unionin komission ja rekisterin suomalaisten pääkäyttäjien välillä soveltaen, mitä eräiden valtioneuvoston asetuksien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetussa laissa (300/2001) säädetään; sekä

9) hoitaa muut kuin 1–8 kohdassa tarkoitetut erikseen säädetty tai työ- ja elinkeinoministeriön määräämät tehtävät.

muotoihin annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1588 2 artiklan perusteella annettujen Euroopan komission vähämerkityksisiä tukia koskevien asetusten mukaisten unionin tason keskusrekisterin pääkäyttäjähallintoa Suomessa sekä toimii teknisenä tukena ja yhteyspisteenä Euroopan unionin komission ja rekisterin suomalaisten pääkäyttäjien välillä soveltaen, mitä eräiden valtioneuvoston asetuksien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetussa laissa (300/2001) säädetään;

8) ylläpitää ja kehittää valtakunnallisesta osaamistietovarannosta annettuun lakiin (1449/2025) liittyvää Osaamispolun Ohjaajan palvelut –osiota;

9) toimia tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja saataville tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1724, jäljempänä SDG-asetus, 28 artiklan mukaisena kansallisena koordinaattorina ja SDG-asetuksessa tarkoitetun palveluväylän todistusmateriaalin vaihtoon liittyvän kansallisen teknisen järjestelmän rekisterinpitäjänä sekä vastaanottaa ja luovuttaa edelleen palveluväylässä liikkuvaa todistusmateriaalia SDG-asetuksessa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten välillä mahdollisten salassapitosäännösten estämättä siltä osin kuin se on välttämätöntä SDG-asetuksessa määritettyjä tarkoituksia varten ja siinä säädetty rajoitukset huomioiden;

10) toimia työnvälityspalvelujen eurooppalaisesta verkostosta (Eures), liikkuvuuspalvelujen tarjoamisesta työntekijöille ja työmarkkinoiden yhdistymisen tiivistämisestä ja asetuksen (EU) N:o 492/2011 ja (EU) N:o 1296/2013 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/589 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisena kansallisena koordinoitavien toimien tona; sekä

11) hoitaa muut kuin 1–10 kohdassa tarkoitetut erikseen säädetty tai työ- ja elinkeinoministeriön määräämät tehtävät.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2027. Sen 13 §:n 2 momentin 6 ja 8 koh-
dat tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä kesä-
kuuta 2027.*

*Elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, ke-
hittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain
kumottavaa 13 §:n 2 momentin 6 kohtaa so-
velletaan siltä osin kuin se koskee julkisiin
työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan
mukaan lukien yleistukilaissa (48/2026) sää-
detyn työttömyyden perusteella maksettavaan
yleistukeen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja
neuvontapalveluja 31 toukokuuta 2027
saakka.*

*Henkilöstön asemasta säädetään valtion
virkamieslain (750/1994) 2 luvussa. Henkilös-
tön asemasta liikkeenluovutuksessa sääde-
tään valtion virkamieslain (750/1994) 5 e, 5 f
ja 29 a §:ssä sekä työsopimuslain (55/2001) 1
luvun 10 §:ssä.*

*Valtion virkamieslain henkilöstön asemaa
koskevia säännöksiä sovelletaan myös työsopimussuhteisten työntekijöiden asemaan.*

*Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuk-
sesta elinvoimakeskuksiin siirtyvien yritystoi-
minnan aloittamiseen ja kehittämiseen liitty-
viin valtakunnallisiin tieto- ja neuvontapalve-
luihin liittyvien virkojen ja virkasuhteiden
osalta määrääjäksi täytettyyn virkaan nimi-
tetty virkamies ja kyseinen virka siirtyvät elin-
voimakeskuksiin määräaikaisuuden keston
ajaksi. Siirrettävän viran nimike ja tehtävät
muutetaan elinvoimakeskusten tarpeita vas-
taaviksi ja määräaikaiseksi virkasuhteeksi uu-
delleenjärjestelyn toteutumishetkellä. Viran
ja virkasuhteen tehtäviä voidaan muuttaa
myös olennaisesti. Toimivalta edellä tarkoite-
tun viran ja tehtävien muuttamiseen on elin-
voimakeskuksilla.*

*Jollei muussa laissa toisin säädetä, Työllis-
yys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta elin-
voimakeskuksiin siirtyvien yritystoiminnan
aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviin tieto-
ja neuvontapalveluihin liittyvät arkistot, re-
kisterit ja tietoaaineistot sekä vireillä olevat*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan elinvoimakeskuksille.

Edellä 6 momentissa tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät elinvoimakeskuksille kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

3.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 125 §:n 1 momentin 3 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 733/2025,
muutetaan 112 §:n 1 momentin 2 kohta ja 130 b:n § 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 112 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 50/2026 ja 130 b §:n 1 momentti laissa 1412/2025, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, yleistukilaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen sekä elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (531/2025) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien sekä

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, yleistukilaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen sekä elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (531/2025) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen *kansainvälisen rekrytoinnin tarpeiden kokoamisen ja ennakkoinnin tehtävien* hoitamiseen;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvän neuvonnan hoitamiseen;

125 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää kunnan, kuntayhtymän, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai Lupa- ja valvontaviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

3 a) elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuja kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin tai työvoimapalveluiden tai työttömyysturvan valtakunnalliseen neuvontaan liittyviä tehtäviä;

130 b §

Oikeus käyttää palvelualustaa

Palvelualustan käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, kunta ja kuntayhtymä voivat myöntää oikeuden käyttää palvelualustaa palveluksessaan olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;
- 2) elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuja kansainvälisen rekrytoinnin palveluita koskevia tehtäviä.

125 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää kunnan, kuntayhtymän, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai Lupa- ja valvontaviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

(kumotaan)

130 b §

Oikeus käyttää palvelualustaa

Palvelualustan käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, kunta ja kuntayhtymä voivat myöntää oikeuden käyttää palvelualustaa palveluksessaan olevalle henkilölle, joka hoitaa *tässä laissa säädettyjä tehtäviä*.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2027.